Tweede Kamer, Dakloosheid

VERSLAG VAN EEN COMMISSIEDEBAT
Concept

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft op 11 november 2026 overleg gevoerd met mevrouw Boekholt-O'Sullivan, minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, en mevrouw Sterk, minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport, over:

- **de brief van de staatssecretaris Langdurige en Maatschappelijke Zorg d.d. 17 december 2025 inzake voortgang Nationaal Actieplan Dakloosheid en beschermd thuis (29325, nr. 193);**
- **de brief van de staatssecretaris Langdurige en Maatschappelijke Zorg d.d. 12 december 2025 inzake reactie op verzoek commissie over het bericht dat gemeenten dreigen moeders hun kind af te pakken als ze aankloppen bij de daklozenopvang (29325, nr. 192);**
- **de brief van de minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport d.d. 12 oktober 2026 inzake voortgang actieplan dakloosheid Wlz (29325, nr. 194);**
- **de brief van de minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport d.d. 6 november 2026 inzake voortgang Nationaal Actieplan Dakloosheid (2026Z24343).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Mohandis

De griffier van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Esmeijer

Voorzitter: Mohandis
Griffier: Bakker

Aanwezig zijn tien leden der Kamer, te weten: Beckerman, Coenradie, Grinwis, Keijzer, Mohandis, Moinat, Nobel, Synhaeve, Tijmstra en Westerveld,

en mevrouw Boekholt-O'Sullivan, minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, en mevrouw Sterk, minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport.

Aanvang 15.00 uur.

De **voorzitter**:
Ik open de vergadering. Ik heet u van harte welkom. Ook alle aanwezigen hier op de tribune vraag ik om aandacht. Dank u wel. Dank voor uw aanwezigheid. Dank aan eenieder die dit debat volgt op afstand. Dank aan beide bewindspersonen voor hun aanwezigheid, de Kamerleden ook.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

We gaan straks beginnen met het debat. We hebben vier minuten spreektijd in de eerste termijn van de zijde van de Kamer. Ik wil de interrupties maximeren op vier in de eerste termijn van de zijde van de Kamer. Als eerste geef ik straks het woord aan mevrouw Beckerman van de SP, dan komt mevrouw Westerveld van de fractie van PRO, mevrouw Synhaeve van D66, mevrouw Tijmstra van het CDA en mevrouw Moinat van Groep Markuszower. Misschien komen er wel meer Kamerleden binnen, maar dat zullen we meemaken. Het is goed om even te zeggen dat mevrouw Beckerman formeel geen lid is van de commissie, maar ik kan me niet voorstellen dat leden er bezwaar tegen hebben dat zij deelneemt, dus zij gaat zo als eerste spreken.

Mevrouw Beckerman, aan u het woord.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
In 2030 niemand meer dakloos. Dat was de belofte, de harde afspraak die Nederland heeft gemaakt. Maar in plaats daarvan neemt het aantal dakloze mensen niet af, maar toe. En dus zou je urgentie verwachten, zou je verwachten dat het kabinet alle aanbevelingen van de kritische evaluatie van het kabinetsbeleid een-op-een gaat uitvoeren. In plaats daarvan zien we desinteresse. Met de brief die we vrijdag kregen, breekt het kabinet keihard zijn belofte. Het is koud. Er slapen kinderen buiten. Het beleid dat er nu is, is onvoldoende. Maar het kabinet kiest voor zinnen als de volgende: "Het kabinet kiest niet voor kwantitatieve tussendoelen of een tijdspad richting 2030." In andere woorden: we zien wel. We weten heel goed hoe we dakloosheid kunnen voorkomen en aanpakken. Het gebeurt niet. De evaluatie van het Nationaal Actieplan Dakloosheid was heel helder en hard. Mijn belangrijkste vraag voor vandaag is dan ook: wil het kabinet alle aanbevelingen die aan hen zijn gedaan een-op-een uitvoeren? De meest cruciale zijn daarbij de volgende. Eén. De minister van Wonen moet de leiding nemen. Twee. Kom met een duidelijke opdracht aan gemeenten. Drie. Lever daar ook financiering bij, die enkel aan de vastgestelde doelen mag worden uitgegeven. Kunnen de ministers per aanbeveling aangeven wat ze precies gaan doen?

Een heel klein voorbeeld van hoe zelfs de kleine en makkelijk op te lossen dingen nog misgaan, is het briefadres. Als je geen briefadres hebt, krijg je geen paspoort. Heb je geen paspoort, krijg je geen baan, geen huis, geen bankrekening, geen verzekering. Er zijn meerdere moties over aangenomen en het is nog steeds niet overal geregeld. Wanneer wel?

We gaan dakloosheid niet oplossen zolang we onvoldoende daken hebben. Daar gaat het mis. Het aandeel sociale huurwoningen neemt af in plaats van toe, juist in steden met veel dakloze mensen. Dat is bewust beleid, ook van dit kabinet. Gaat het kabinet zijn woonbeleid zo aanpassen dat er echt voldoende sociale huurwoningen komen? Wil het kabinet alle dakloze mensen en dreigend dakloze mensen volgens de ETHOS-definitie recht geven op urgentie? Als we dit niet doen, kunnen we nog zo lang kletsen als we willen met elkaar, maar lossen we het probleem niet op. Tegelijkertijd zien we dat het kabinet ook de tegenovergestelde beweging maakt. Erkent het kabinet dat dit juist zorgt voor meer woononzekerheid en kan zorgen voor meer dakloosheid?

We zien dat mensen nu dakloos raken door huisuitzettingen of het einde van een tijdelijk contract. Wil de minister komen met een verbod op huisuitzettingen wanneer er geen alternatieve huisvesting is?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Ook terugkerend: maak samenwonen aantrekkelijker. Hoe gaat het kabinet zorgen dat er geen dakloosheid ontstaat door de kostendelersnorm?

Alweer is het koud buiten en nog steeds gaat het mis met de opvang van dakloze mensen. Uit onderzoek naar de winterkouderegeling blijkt dat sommige gemeenten wel heel erg weinig doen om te voorkomen dat mensen bij vrieskou kapotgaan op straat. Eén gemeente opent de koudeopvang pas bij -10 graden. Wil het kabinet wettelijk de ondergrens vastleggen en de kouderegeling permanent maken tussen 1 november en 31 maart? Wil het kabinet zorgen dat de opvang bij kou gratis en onvoorwaardelijk toegankelijk is, ook overdag en met passende begeleiding?

Voorzitter. De politiek faalt en mensen betalen de prijs, letterlijk met hun lijf, maar soms ook met geld dat ze niet hebben, want nog steeds worden mensen die dakloos zijn beboet, bijvoorbeeld voor buiten slapen. Hoe gaat het kabinet zorgen dat overleven niet langer beboet wordt?

Voorzitter. Het is alweer een paar jaar geleden dat ik met Lisa Westerveld een initiatiefnota schreef met allerlei oplossingen voor hoe we dakloosheid gaan voorkomen en hoe we dakloosheid gaan aanpakken. Het is nu eind 2026, nog maar drie jaar voordat er geen mensen meer dakloos zouden zijn, en nu zitten we op het punt dat we een kabinetsbrief krijgen waarin het kabinet die doelstelling gewoon helemaal loslaat. Ik kan daar echt, echt niet bij.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u zeer. Dan gaan we naar de volgende spreker. Voordat ik die het woord geef, heet ik de heer Grinwis namens de ChristenUnie van harte welkom. Ook hij is formeel geen lid, maar wat mij betreft wordt hij gewoon toegelaten om zijn inbreng te doen straks.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):
Voorzitter, dank u wel. Daar wilde ik net toestemming voor vragen, want ik ben hier slechts te gast.

De **voorzitter**:
Bij dezen. Net als mevrouw Beckerman bent u van harte welkom in deze commissie.

Mevrouw Westerveld namens PRO.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Dank, voorzitter. Net zoals de collega's van wonen hier van harte welkom zijn, wil ik ook de minister van VRO bedanken dat ze hier aanwezig is, ook omdat het alweer een hele tijd geleden is dat we een minister van VRO hadden die zich daadwerkelijk druk maakte om mensen die dakloos zijn, terwijl toch de enige oplossing om dakloosheid in 2030 uit te bannen, is dat mensen ergens kunnen wonen.

Voorzitter. Dit was de keiharde belofte: in 2030 is niemand meer dakloos. Die belofte staat in het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Net als mevrouw Beckerman schrok ik van

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

de brief die ik gisteren las, waarin deze belofte wordt losgelaten. Ik heb daarover flink wat vragen aan beide bewindspersonen. Ik wil als eerste vragen hoe het kan en hoe de bewindspersonen, maar ook wij allemaal, het uitleggen dat er hier al wekenlang, maandenlang, een discussie is over miljardencadeaus aan rijke mensen, terwijl dakloze mensen keihard in de kou worden gezet. Hoe rijmen de ministers de boodschap in deze brief met de belofte die jaar na jaar — dat gebeurde nog in maart van dit jaar, trouwens — door het kabinet is gedaan? Hoe rijmt dit met de handtekening van Nederland onder het Lissabonakkoord? Hoe verhoudt dit zich tot bestuurlijke afspraken die gemaakt zijn met betrokken organisaties en met gemeenten? Zijn betrokken organisaties überhaupt meegenomen in dit besluit? Waar is het geld voor het Nationaal Actieplan Dakloosheid nou precies naartoe gegaan? Hoeveel woonplekken zijn erbij gekomen? Wat is er gedaan met de 55 miljoen extra? Ik vraag me ook nog af of de ministers kunnen reageren op de brief van de VNG die afgelopen week naar ons toekwam.

Voorzitter. In een reactie op een eerdere motie waarin wij vroegen om heel concreet te worden, schrijft de minister: het kabinet kiest niet voor kwantitatieve tussendoelen of een tijdpad richting 2030. Mevrouw Beckerman vroeg daar ook naar. Dat is niet voor niets, want de enige manier om ervoor te zorgen dat er straks in 2030 niemand meer dakloos is, is door heel duidelijk doelen te stellen, daar resultaten aan te koppelen en ervoor te zorgen dat wij dat als Kamer kunnen volgen. Ik wil weten waarom het een keuze van het kabinet is om geen kwantitatieve doelen of een concreet tijdpad op te nemen. Waarom wordt die keuze gemaakt? Waarom maakt het kabinet niet een andere keuze, namelijk alles op alles zetten om 2030 te halen? Er kan namelijk echt zo veel meer. Denk bijvoorbeeld aan de twintig voorstellen uit de initiatiefnota van mevrouw Beckerman en mij, maar ook aan het rapport van Significant, waarin een heel aantal hele concrete aanknopingspunten staat. Je kan ook veel meer inzetten op leegstand tegengaan. Ik vind het niet uit te leggen dat er in Nederland maar liefst 18 miljoen vierkante meter langdurig leegstaat, terwijl het aantal dakloze mensen tegelijkertijd groeit. Mijn vraag is ook in hoeverre gemeenten hier nu al concreet mee aan de slag gaan en wat er nog beter kan.

Hoe kan het dat het zo lang duurt voordat mensen een briefadres kunnen krijgen? Ik las dat er nu richtlijnen komen, maar ook hierover zijn echt jaren geleden al moties aangenomen. Dus waarom zijn die richtlijnen er nog niet? Waarom hoor ik nog steeds dat mensen een woning niet kunnen delen en dat woningcorporaties last hebben van de kostendelersnorm? Zullen we die eens schrappen? En het zelfredzaamheidscriterium? Misschien moeten we dat ook maar schrappen. Hoe gaan de ministers ervoor zorgen dat kinderen, mensen die uit de jeugdzorg komen en gezinnen met kinderen sneller geholpen worden?

Voorzitter. In juni 2024 — dat is ook alweer tweeënhalf jaar geleden — diende ik een motie in die vroeg om een noodplan voor mensen met langdurige ggz-problematiek om hun prioriteit te geven en te zorgen voor huisvesting. Ook hierover lees ik, als ik de brief van oktober erbij pak, dat iedereen druk aan de slag is. Maar ook hierbij heb ik de vraag hoeveel extra plekken er nou bij zijn gekomen voor deze mensen. Ik hoop dat beide ministers het met ons eens zijn dat er echt meer gedaan moet worden voor deze groep. Ik hoor daar graag een reactie op. Denk ook aan het aantal berichten dat er binnenkomt bij de politie over mensen met onbegrepen of verward gedrag. Die horen niet bij de politie terecht te komen. Daarbij gaat het om een woonvraag en een zorgvraag. Dus ook graag een reactie daarop.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Voorzitter. Ik ga langzaam toe naar een afronding. Ik wil hier benadrukken dat dakloos zijn iedereen kan overkomen. Het kan gaan om mensen met psychische problemen die op straat belanden. Het kan gaan over jongeren die uit de jeugdzorg komen. Het kunnen ook ondernemers zijn van wie de onderneming over de kop is gegaan, die in de schulden terechtkomen en die dan dakloos raken. Het gaat over mensen van wie relatie uitgaat. Het gaat over allemaal hele gewone mensen die soms gewoon door domme pech in hun leven dakloos raken.

Tijdens het vorige debat — dat is inmiddels meer dan twee jaar geleden — vroeg ik wat het actieplan nu concreet heeft opgeleverd, behalve dat ik echt wel lees dat iedereen druk is. Maar we zijn druk met toolkits, webinars, masterclasses, handreikingen, verkenningen, factsheets, brainstormen, dashboards invullen en heel veel gesprekken. Ik wil de vraag toch weer stellen: hoeveel woonplekken, dus echt plekken waar mensen kunnen wonen, heeft dat Nationaal Actieplan Dakloosheid nou opgeleverd? Is het principe van eerst een huis nu echt leidend in de aanpak?

Voorzitter. Ik doe ook nog een laatste oproep aan de Kamer, want steeds meer mensen raken dakloos. Ik zie op tegen de ETHOS-telling die begin december weer uitkomt. Ik ben bang dat het aantal dakloze mensen alleen maar verder is gestegen. Als dan een ambitie wordt losgelaten, houd ik wel mijn hart vast voor wat dat betekent voor mensen die dakloos zijn of die dakloos dreigen te raken. Ik vind ook dat we als Kamer daarin een belangrijke rol hebben en dat het niet zo kan zijn dat we het zo weinig over dakloze mensen hebben. Wij dienen namelijk het kabinet te controleren en wonen is een recht.

De **voorzitter**:
U bent door uw spreektijd heen. U ging sneller praten. Maar u heeft een interruptie en dus nog meer spreektijd.

Mevrouw **Moinat** (Groep Markuszower):
Via u, voorzitter, wil ik mevrouw Westerveld inderdaad tegemoetkomen in het feit dat er inderdaad veel meer mensen dakloos worden en ook in alle lagen van de maatschappij. Even over de ETHOS-telling. Die wordt gedaan door het Kansfonds. Daar moeten gemeenten zich voor inschrijven. Is mevrouw Westerveld het met mij eens dat wij eigenlijk naar een situatie toe moeten waarin we gemeenten niet vrijlaten om zich in te schrijven, maar dat we gewoon eigenlijk moeten bekijken of de regering een pootje kan bijtrekken in het aansporen van gemeenten om zich aan te melden voor die ETHOS-telling? Desnoods helpt de regering een handje mee met de ETHOS-telling.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Als we meer tijd hadden dan vier minuten, dan was ik graag nog ingegaan op de ETHOS-telling, ook omdat ik las dat er straks weer een nieuwe … Hoe noem je dat? Ehm … Nu wordt het gedaan door de Universiteit Utrecht en het Kansfonds, maar er komt … O, Hogeschool Utrecht en het Kansfonds. Maar er wordt straks gekeken of nieuwe partijen dit kunnen doen en ik vraag me af wat dit betekent. Die vraag kan ik op deze manier mooi meegeven. Ik zou willen dat alle gemeenten daaraan meedoen, ook omdat we van de voormalige cijfers van het CBS weten dat hele grote groepen niet worden meegeteld. Dan gaat het over jongeren onder de 18 en mensen boven de 65. Toen die ETHOS-telling werd gedaan, ook op verzoek van de Kamer trouwens en van heel veel organisaties die ik vandaag in het publiek zie, werd uit de harde cijfers duidelijk

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

dat er veel meer mensen dakloos zijn dan er tot dan toe werd aangenomen. Ik zou willen dat we overal gaan rekenen met de ETHOS-telling, omdat die een veel beter beeld geeft. Je kan moeilijk een actieplan uitvoeren op het moment dat je niet in beeld hebt hoeveel mensen er dakloos zijn. Dus ja.

De **voorzitter**:
De volgende spreker is mevrouw Synhaeve namens D66. Ook aangesloten is mevrouw Keijzer namens Groep Keijzer. Nee, het lid Keijzer; zo moet ik het zeggen. De volgende spreker is mevrouw Synhaeve van D66. O, mevrouw Keijzer heeft een interruptie. Waarop? Omdat u net op tijd bent, laat ik de interruptie toe, maar het is op het randje, want we wilden net naar de volgende spreker en hadden het interruptiedebatje al afgerond. Gaat uw gang.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Dank, voorzitter. Onderweg hiernaartoe heb ik zitten luisteren, dus ik hoorde mevrouw Westerveld en mevrouw Beckerman zich alle twee uiten over hoe verschrikkelijk het is als mensen uit hun woning gezet worden. Hoe kan het dan dat zij geen voorstander zijn van het beleid om gemeenten te dwingen om mensen die nu nog op vakantieparken wonen en daaruit gezet worden, daar te laten als het voldoet aan redelijke voorwaarden?

De **voorzitter**:
Er wordt hier wat buiten de microfoon gezegd door mevrouw Westerveld. Misschien kan zij dat even in de microfoon zeggen.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Die mensen worden dakloos, dus vandaar mijn vraag.

De **voorzitter**:
Dat weet ik wel. Het gaat ook niet om de inhoud. Het gaat erom dat mevrouw Westerveld niet bij het debat was waarin dit speelde.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik was inderdaad niet bij het debat waar dat speelde, dus ik weet niet precies wat er in die debatten is gezegd. In algemene zin zijn wij er uiteraard tegen dat mensen dakloos worden, zijn we voor goede regels en vind ik het ook best wel opvallend dat ik deze vraag nu krijg van mevrouw Keijzer, die in haar vorige rol zelf de minister was van wonen en die het toen vertikte om naar debatten over dakloosheid te komen. Ik vind dit dus een hele opvallende vraag.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Ik hoorde die sneer net ook in het betoog. Het is natuurlijk heel lastig om hier te gaan vertellen wat de overwegingen van de toenmalige minister van VRO waren, terwijl de rechtsopvolger hier in de zaal zit. Mijn vraag gaat over de instructieregel voor vakantieparken, die het mogelijk maakt dat bijvoorbeeld Wim uit Eibergen, 80 jaar oud, niet op straat komt, niet dakloos wordt. Dan kan je debatteren tot morgenochtend, maar daar waar oplossingen zijn voor dakloosheid en je er niet mee instemt, moet je misschien ook wat minder uitgesproken zijn over hoe mis dat gaat. Er zijn namelijk allerlei oplossingen en daar kom ik in mijn betoog ook op terug, maar je stuit toch elke keer weer op linkse partijen die allerlei redenen hebben waarom dat niet mag. Dus

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

gewoon even inhoudelijk: mag Wim, 80 jaar, uit Eibergen, in zijn vakantiewoning blijven zitten of staat de fractie van PRO aan de kant van de wethouder aldaar?

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik ken de situatie niet, dus daar kan ik gewoon niets over zeggen. Ik vind het ook heel bijzonder om in een debat één situatie eruit te halen, terwijl we weten dat het aantal mensen dat dakloos is misschien wel in de honderdduizenden loopt. Het klinkt heel naar voor deze meneer, maar ik weet er gewoon niets van af. Ik kan daar dus ook geen antwoord op geven. Ik was ook niet aanwezig bij eerdere debatten over vakantieparken, waarin dit wellicht naar voren is gekomen. Daarover ben ik namelijk geen woordvoerder; dat is mijn collega Habtamu de Hoop. Dat maakt het zo ingewikkeld. Ik zou heel graag antwoord willen geven op dit soort vragen, maar op het moment dat ik een individuele situatie niet goed ken, vind ik het heel lastig om een reactie te geven die recht doet aan de situatie. Ik wil namelijk recht doen aan de situatie waar deze meneer in zit, maar ook aan alle overwegingen die spelen en al eerder zijn gewisseld.

De **voorzitter**:
Mevrouw Synhaeve is de volgende spreker van de zijde van de Kamer. Uw vier minuten gaan in.

Mevrouw **Synhaeve** (D66):
Dank u wel, voorzitter. Ik sprak de afgelopen maanden opnieuw met heel veel jongeren die na jeugdzorg geen woonplek hebben. Eén jongere beschreef hoe een groepsgenoot 18 werd, naar buiten ging om met vriendinnen haar verjaardag te vieren en bij terugkomst zag dat haar kamer alvast was leeggemaakt, zonder dat deze jongere überhaupt wist dat ze daar niet langer kon blijven wonen. Er was daarna dus ook helemaal geen nieuwe woonplek beschikbaar. Ik sprak een jonge vrouw die uit de gesloten jeugdzorg werd gezet, niet omdat het beter met haar ging, maar juist omdat ze haar veiligheid niet konden garanderen. Ze zei tegen mij: ik was te suïcidaal voor beschermd wonen en te kwetsbaar voor de daklozenopvang, dus de straat was het enige alternatief. Het gaat nu goed met haar, maar ze zei: nog steeds durf ik niet aan mijn vrienden te vertellen dat ik een hele tijd op straat heb gewoond. Ik sprak een moeder die met haar kinderen gevlucht is voor huiselijk geweld en nu voor de derde keer een tijdelijke woning heeft gekregen, in weer een andere gemeente. Vervolgens zijn we verbaasd dat haar drie kinderen steeds intensievere jeugdzorg nodig hebben. Dat is wat er gebeurt. Helaas zou ik nog veel meer voorbeelden kunnen noemen op basis van de gesprekken die ik de afgelopen maanden heb gevoerd.

Voorzitter. Een thuis is veel meer dan een dak boven je hoofd. Het is de plek waar je je veilig voelt en een leven kunt opbouwen. Maar voor heel veel mensen is dat niet vanzelfsprekend. Ik wil drie punten uitlichten. Ten eerste: het begint echt bij wonen; het is al vaker gezegd. De aanpak van dakloosheid is primair een woonprobleem en niet primair een zorgprobleem. Daarover heb ik een tweetal vragen. Gemeenten ontvangen jaarlijks ongeveer 440 miljoen voor de maatschappelijke opvang en de aanpak van dakloosheid. Een van de signalen die ik terugkrijg, is dat heel veel van dat geld naar de opvang gaat, terwijl het op de langere termijn natuurlijk veel effectiever zou zijn als dat geld zou gaan naar het realiseren van woonplekken. Ik zou graag een reflectie van het kabinet willen op de vraag hoe we ervoor zorgen dat dat geld primair gaat naar het realiseren van woonplekken in plaats van steeds meer naar de maatschappelijke opvang.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Het tweede punt is ook al door voorgangers gezegd, maar om het belang hiervan te benadrukken ga ik het nog even herhalen: ook ik vind het heel ingewikkeld dat de minister aangeeft dat we de kwantitatieve doelen en het tijdspad eigenlijk niet willen volgen. Dan denk ik: waar sturen we dan precies op met elkaar? Graag ook daar een reflectie op.

Het volgende punt betreft de jongeren. Ik las dat een op de drie dakloze mensen jonger is dan 28 jaar. In de stukken lees ik dat er van alles is opgeleverd: een handreiking, een preventiescanner, een routekaart, een advies, een richtinggevend kader en convenanten. Dat klinkt als heel veel papier, maar wat merken de jongeren daarvan? De jongeren die ik de afgelopen tijd gesproken heb, merken daar in ieder geval nog niet heel veel van.

Dan kijk ik specifiek naar de jongeren die uitstromen uit de jeugdzorg. Welke instrumenten heeft de minister om ervoor te zorgen dat kinderen na jeugdzorg niet op straat belanden? Moeten we ook niet durven kijken naar een manier om dat wettelijk vast te leggen met elkaar? We zijn al jaren bezig met vrijblijvende afspraken, maar die hebben onvoldoende effect.

Voorzitter. Tot slot wil ik een laatste groep uitlichten: de vrouwen die vluchten voor huiselijk geweld. Ik ben geraakt door hun verhalen, maar ook door de cijfers. Bijna 40% van de dakloze vrouwen wordt dakloos na huiselijk geweld. Dat is de omgekeerde wereld: slachtoffers moeten hun huis verlaten, terwijl de dader daar kan blijven. Hoe kijkt de minister daarnaar en welke stappen zet zij, of het kabinet, om ervoor te zorgen dat het slachtoffer in het huis kan blijven wonen en niet de dader?

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Er zijn interrupties. Eerst mevrouw Beckerman en dan mevrouw Keijzer.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Ik ben het hier niet mee oneens, maar ik merk … Ik heb samen met mevrouw Westerveld een initiatiefnota geschreven en we hebben hier natuurlijk heel veel debatten over gevoerd. We merken dat voorstellen óf het niet halen óf wel worden aangenomen, maar niet worden uitgevoerd. We hebben nog maar drie jaar tot 2030. Afgelopen vrijdag kregen we een brief van het kabinet waarin eigenlijk staat: we gaan het niet meer halen en met de motie die verzoekt om met tussendoelen en een tijdspad te komen zodat de Kamer het kan volgen, gaan we in de tussentijd eigenlijk ook niks doen. Herkent u onze woede over het feit dat dit op deze manier toch niet kan?

Mevrouw **Synhaeve** (D66):
Wat mij betreft moet de ambitie zonder enige twijfel zijn dat we die doelen niet afzwakken, dus dat niemand dakloos is in 2030. Volgens mij zou dat het uitgangspunt moeten zijn. Ik voel de woede zeer. Ik denk ook dat we bij de volgende ETHOS-telling zien dat de cijfers alleen maar omhooggaan. We moeten dus keihard aan de bak en zeker niet de ambitie verlagen. Tegelijkertijd zie ik ook dat het kabinet keihard aan de slag is met het realiseren van de woningen en met de Wet regie volkshuisvesting, waarin we die aandachtsgroepen nu hebben vastgelegd met elkaar. Dat zijn stappen in

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

de goede richting, maar de ambitie moet hoog blijven. Wellicht moet er nog een tandje bij.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Maar de ambitie is niet hoog genoeg. Er is een evaluatie uitgekomen van het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Dat gaat natuurlijk ook over het beleid van het vorige kabinet, maar daarin staan hele duidelijke aanbevelingen, ook richting dit kabinet. We zien in de brief dat daar helemaal niks van wordt opgevolgd. Een van de aanbevelingen is: maak wonen leidend; zorg dat de minister van Wonen de leiding neemt en zorg dat je duidelijke opdrachten zet bij het geld voor de gemeenten. Die zien we niet terugkomen in het antwoord van dit kabinet. Moeten de aanbevelingen die in de evaluatie staan volgens D66 een-op-een worden uitgevoerd?

Mevrouw **Synhaeve** (D66):
Ik zie hier twee ministers zitten, waarmee het kabinet volgens mij heel duidelijk uitspreekt dat wonen wel degelijk leidend is bij het voor elkaar krijgen van deze opgave. Mevrouw Beckerman heeft in mijn bijdrage ook gehoord dat ik mij zorgen maak over de doelen die we moeten kwantificeren. Ik denk dat dat echt nodig is.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Nog een keer de tweede vraag. De vraag was: moeten we alle aanbevelingen uit de evaluatie opvolgen? Dat was de vraag. Ik ben ook blij dat de minister hier is, maar dat betekent niet dat mensen daardoor vannacht beter slapen buiten. De vraag is: vindt D66 met ons dat we die aanbevelingen een-op-een moeten uitvoeren?

Mevrouw **Synhaeve** (D66):
Ik heb niet alle aanbevelingen scherp. Ik was vorige week wel bij de presentatie en ik heb de stukken natuurlijk doorgenomen. Het uitgangspunt is volgens mij dat we deze ambitie moeten halen. Er zitten een aantal concrete aanbevelingen in. Wat mij betreft is het uitgangspunt dat die opvolging krijgen, maar we zitten hier ook om met het kabinet het debat te voeren over wat er nodig is om dat te kunnen doen.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Het linkerdeel van de Kamer is ervan overtuigd dat een einde maken aan tijdelijke huurcontracten goed is voor het tegengaan van dakloosheid. Is het voor te stellen dat als je het omdraait en het huurrecht flexibeler maakt voor bijvoorbeeld een kamer bovenaan de trap, een kamer boven de garage of een tuinhuisje op eigen terrein, dat zou kunnen leiden tot ongelofelijk veel, duizenden, tienduizenden woonplekken? Mensen zouden dan namelijk gewoon eerder zeggen "dat wil ik wel proberen", en daarmee zouden zij een flinke bijdrage kunnen leveren aan het tegengaan van dakloosheid.

Mevrouw **Synhaeve** (D66):
Volgens mij moet het uitgangspunt zijn dat je zo veel mogelijk wooneenheden, woonplekken, creëert met elkaar. Natuurlijk moet je ook kijken naar vernieuwende vormen waarmee dat kan. Als de vraag specifiek is hoe je dat flexibel maakt in het huurrecht, zal ik daar geen uitspraak over doen, want daar zit mijn expertise niet.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Dit is de tweede keer dat dit debattrucje gebruikt wordt. Net deed mevrouw Westerveld

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

dit ook. Maar je kunt hier toch niet serieus een debat voeren over dakloosheid als je jezelf niet realiseert dat het hele stringente huurrecht mensen, particulieren, tegenhoudt om te zeggen tegen iemand in de familie- of vriendenkring: "Nou, weet je wat, ik heb nog wel een kamer vrij. Trek maar bij mij in. Maar als ik dat op een gegeven moment om welke reden dan ook niet meer wil, onder mijn eigen dak of op mijn eigen erf, wil ik wel dat je op zoek gaat naar wat anders binnen korte tijd." En dan hier zeggen "ja, huurrecht is niet mijn expertise" vind ik toch wel een beetje slappe hap. Toch graag even antwoord op deze vraag. Zou soepel huurrecht invloed kunnen hebben op de bereidheid van mensen om gewoon te zeggen tegen iemand uit de kennissenkring: weet je wat, trek maar bij mij in? Zou dat denkbaar zijn?

De **voorzitter**:
Mevrouw Westerveld wil een persoonlijk feit maken. Gaat uw gang.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Het werd net een "debattrucje" genoemd. Er werd net in een vraag een individuele casus voorgelegd, die ik niet ken. Dan is het heel ingewikkeld in een debat om daar antwoord op te geven, omdat je recht wil doen aan de situatie van die persoon, maar ook recht wil doen aan de omstandigheden. Op het moment dat ik die niet ken omdat ik die stukken niet heb gelezen of het niet in de krant heb gezien en ook niet bij debatten ben geweest, kan ik daar in zo'n debat geen antwoord op geven. Dat heb ik net gezegd. Dat is geen debattrucje, maar dat is volgens mij een manier om gewoon recht te doen aan individuele situaties waar ik op dit moment niets van weet omdat ik het gewoon niet heb gelezen.

De **voorzitter**:
Dan de vraag van mevrouw Keijzer aan mevrouw Synhaeve.

Mevrouw **Synhaeve** (D66):
Dat antwoord zal toch ook in algemene bewoordingen zijn. Wij zijn voorstander van het flexibel maken van woningdelen, mantelzorgwoningen, familiewoningen. Moet je dan ook kijken naar het huurrecht? Nogmaals, dat is niet waar mijn primaire expertise zit. Ik denk dat het uitgangspunt steeds moet zijn dat je een goede balans vindt tussen het beschermen van de huurder en de verhuurder.

De **voorzitter**:
Dan gaan we naar de volgende spreker van de zijde van de Kamer. Dat is mevrouw Tijmstra namens het CDA.

Mevrouw **Tijmstra** (CDA):
Dank u wel, voorzitter. Onlangs werkte ik mee in de nachtopvang. Bewoners hadden heerlijke lasagne gemaakt. Tijdens het avondeten maakte ik kennis met hun verhalen. Ook liep ik mee met de straatarts in Amsterdam en bezocht ik het Leger des Heils in Wormerveer en Straat Bakkie in Den Haag. Op zulke momenten krijgt dakloosheid een gezicht. Wat me opviel, is de grote diversiteit binnen de groep waar we het vandaag over hebben. Iedereen heeft een eigen verhaal en iedereen heeft iets anders nodig om verder te kunnen. Maar twee dingen zag ik overal terug. Ten eerste zag ik professionals die zich met hart en ziel inzetten. Een straatarts die zorg naar de mensen toebrengt. Veldwerkers die mensen blijven opzoeken en vertrouwen opbouwen. Een veilige plek voor koffie en contact, waar je onderdeel blijft van de samenleving. Ten tweede zag ik

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

de noodzaak van een eigen woonplek. Want hoe onmisbaar de betrokkenheid van zorgprofessionals ook is, dakloosheid is in beginsel een woonprobleem en geen zorgprobleem.

Voorzitter. De inhoud en de richting van het nationaal actieplan zijn goed, maar de evaluatie laat zien dat het gemeenten onvoldoende lukt om Wonen Eerst om te zetten in concreet resultaat en deze aanpak vervolgens op te schalen. Daarmee blijft de nodige omslag, waarbij de oplossing voor dakloosheid niet langer de maatschappelijke opvang is maar een aanpak waarbij preventie en Wonen Eerst centraal staan, uit. Voor het CDA gaat het dus vooral om een sturingsvraagstuk. Daarover heb ik een aantal vragen aan de ministers. Voorkomen dat mensen dakloos raken begint bij een goede overgang vanuit een instelling. Toch hoorde ik tijdens de werkbezoeken en lees ik in de evaluatie dat mensen nog steeds vanuit een instelling op straat komen te staan of in de opvang belanden, ook jongeren die de jeugdzorg verlaten. Dat snap ik eigenlijk gewoon echt niet. Als je begeleid wordt in een jeugdzorginstelling, is vertrek ruim van tevoren te voorzien. Waarom is het dan niet zo geregeld dat jongeren pas de jeugdzorg verlaten op het moment dat zij een passende woonplek hebben? De voortgangsbrief van de minister schetst wel een proces, maar ik begrijp eigenlijk niet zo goed waarom dit niet gewoon per direct geregeld wordt.

Ook voor Wonen Eerst zijn meer bindende afspraken nodig. De evaluatie wijst op het ontbreken van concrete tussendoelen voor de regio's en duidelijke sturing vanuit het ministerie. Dit punt heb ik ook heel erg vaak gehoord bij uitvoerende instellingen. De gemeente Den Bosch laat zien wat Wonen Eerst en snelle procedures opleveren. Mensen krijgen eerder een woonplek, waardoor zij hun leven eerder op de rit hebben. Het voorkomt onnodige zorg en extra kosten die hiermee gemoeid zijn. Dat willen we toch veel sneller in veel meer gemeenten bereiken? Is de minister bereid met de regio's concrete tussendoelen af te spreken voor Wonen Eerst, hierop te monitoren en te zorgen dat de beschikbare middelen naar wonen gaan in plaats van naar extra opvang?

Er zijn voldoende beschermde woonvormen en dat is positief, maar zonder een vervolgwoning kunnen mensen niet uitstromen. Het is voor mensen niet goed om onnodig lang in een beschermde woonvorm te leven en er komt ook geen plek vrij voor mensen die de zorg en begeleiding in die beschermde woonvorm juist heel hard nodig hebben. De Nederlandse ggz heeft per regio in beeld gebracht wat er nodig is aan woningen om deze keten vlot te trekken. Gaat de minister van VRO actief sturen op deze aantallen? Wat kunnen we verwachten van de urgentieregeling bij gemeenten vanuit de nieuwe Wet versterking regie volkshuisvesting? Wanneer zien we daarvan de eerste concrete resultaten voor de doelgroep dak- en thuislozen?

Tot slot nog een ander onderwerp. Als mensen toch noodgedwongen op straat op leven, helpt het niet als je ze gaat beboeten voor de dagelijkse activiteiten die ieder ander in zijn woning uitvoert, zoals bijvoorbeeld slapen. Boetes zijn niet effectief en maken de stap naar een stabiel bestaan alleen maar moeilijker. Is de minister bereid om met de VNG in gesprek te gaan om te voorkomen dat mensen beboet worden voor wat zij noodgedwongen doen om te overleven? Er ligt een hele goede handreiking van het College voor de Rechten van de Mens en gemeenten kunnen hier hun apv gemakkelijk op aanpassen.

Tot zover.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

De **voorzitter**:
Eerst een interruptie van mevrouw Coenradie en dan van mevrouw Westerveld.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Ik sloeg even aan op dat laatste, dat beboeten. Ik weet dat verschillende gemeenten daar andere regels voor hanteren en ik moet zeggen dat ik daar zelf een beetje mee worstel, omdat er voor beide wat te zeggen valt. Het is maar net hoe je het beredeneert. Op het moment dat je zegt dat we dat beboeten zouden moeten loslaten, hoor ik de politie zeggen: hoe gaan we dit dan handhaven en met welk mandaat staan we er dan eigenlijk? Zij worden namelijk wel gebeld door omwonenden, winkeliers of mensen die langslopen op het moment dat zij overlast ervaren of iets als onveilig ervaren. De vraag is wat de reactie van de politie dan is als die vervolgens niet de doorzettingsmacht heeft in de vorm van een boete. Daar ben ik wel zoekende naar. Het is dus geen suggestieve vraag, maar zoekend naar of mevrouw Tijmstra daar een idee bij heeft.

Mevrouw **Tijmstra** (CDA):
Ik snap dat het handelingsperspectief van de politie dan beboeten is, maar als het geen gedragsverandering of effect sorteert, bereik je uiteindelijk ook niet wat je wilt bereiken. Sterker nog, je helpt mensen nog veel verder de ellende in. Ik denk dat het heel erg belangrijk is dat er een goede samenwerking is tussen het veiligheidsdomein en het zorgdomein en dat de inzet van bemoeizorg hier echt een goed middel kan zijn — er staat gelukkig het een en ander over in — met name daar waar veiligheid en zorg elkaar vinden. Daar moet je het volgens mij met elkaar proberen op te lossen.

Een volgende stap hier is natuurlijk ook dat je gaat kijken naar de hele keten. Daar gaat mijn betoog ook over. Het is heel erg belangrijk dat die woningen er komen, omdat je dan mensen ook iets te bieden hebt: er komen dan ook weer plekken vrij in de maatschappelijke opvang en je kan dan mensen weer goed begeleiden. Dus samenwerking tussen zorg en veiligheid is volgens mij de oplossing en ook meer inzet van bemoeizorg.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik hoorde mevrouw Tijmstra over Wonen Eerst. Dat is al jarenlang ook de oproep van eigenlijk iedereen die verstand heeft van hoe je dakloosheid oplost. We kregen net ook een kaart van mensen van het Leger des Heils waar als eerste punt Wonen Eerst staat. Dat is ook een punt uit het nationaal actieplan. Ik vraag haar hoe zij met deze wetenschap kijkt naar de brief die is gestuurd, waaruit ik de indruk krijg dat 2030 als datum is losgelaten, dat de ambitie is verlaagd, en waarbij ik me ook afvraag of dat principe van Wonen Eerst wel leidend is. Hoe kijkt mevrouw Tijmstra daarnaar?

Mevrouw **Tijmstra** (CDA):
Ik zie in het nationaal actieplan dat dat gewoon nog loopt en geldt. Ook in de voortgangsbrief ligt wel degelijk de focus op wonen. Er is alleen iets wat ik nog heel graag zou willen. Daarom had ik het over een sturingsvraagstuk. De afgelopen jaren is veel energie gestoken in gesprekken, handreikingen en het zoeken naar een nieuwe manier van werken, ook bij gemeenten. Volgens mij is het nu ongelofelijk belangrijk dat we de stap naar doen gaan zetten. Dat vraagt, denk ik, om een andere sturing vanuit het Rijk en misschien ook wel veel meer sturing op resultaten: hoeveel woningen levert een gemeente dan op voor dak- en thuislozen, voor deze groep? Daar ben ik benieuwd naar.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Ik heb gevraagd aan de minister hoe daarnaar gekeken wordt. Eigenlijk is het natuurlijk een vraag aan beide ministers, want alleen iets opnemen zorgt er nog niet meteen voor dat ook de groep dak- en thuislozen met een urgentie sneller een woning vindt. Daar is doenvermogen bij gemeenten, op regionaal niveau, voor nodig. Daar moeten we volgens mij de focus op leggen en naartoe.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan zijn we gekomen bij de volgende spreker. Dat is mevrouw Moinat namens Groep Markuszower. Uw tijd gaat in.

Mevrouw **Moinat** (Groep Markuszower):
Voorzitter, dank. Ik weet helaas hoe het is om met je kind zonder huis te zitten. Je probeert de dag normaal door te komen, terwijl je soms niet weet of je de week erop nog slaapt waar je nu slaapt. Als je dan bij de gemeente aanklopt, moet je kunnen rekenen op hulp. Toch waarschuwt het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten dat moeders die opvang zoeken, soms worden bedreigd met een melding bij Veilig Thuis. Het kabinet zei vorig jaar al dat dakloosheid op zichzelf daarvoor geen reden is. Wat heeft de minister sindsdien gedaan om dit te stoppen en zijn die resultaten zichtbaar geworden? Graag een reactie.

Voorzitter. Het is toch van de zotte dat bijvoorbeeld een moeder die met haar kind tijdelijk op een bank slaapt, zelfredzaam wordt genoemd en geen hulp krijgt? Ze kan immers morgen gewoon weer op straat staan en slapen. Wil de minister met gemeenten afspreken dat zij mensen niet wegsturen alleen omdat ze tijdelijk bij familie of vrienden kunnen slapen, maar dat ze onderzoeken of die plek veilig en stabiel is en welke hulp er nodig is? Wil ze ook afspreken dat mensen gewoon een urgentieaanvraag kunnen indienen en bij een afwijzing een schriftelijk gemotiveerd besluit krijgen waartegen ze bezwaar kunnen maken?

Voorzitter. Ik zou graag zien dat gemeenten niet alleen kijken of er vannacht ergens een bed staat. Kunnen vader, moeder en kind daar blijven? Kan het kind naar school blijven gaan? Is die plek veilig? Want wie steeds met zijn spullen van adres naar adres moet, heeft geen stabiele basis. Wil de minister met gemeenten afspreken dat zij dit meenemen in hun beoordeling en dat één medewerker het gezin blijft helpen tot er daadwerkelijk een veilige oplossing is, zodat ouders niet telkens opnieuw hun verhaal hoeven te vertellen? Woningnood kan gezinnen bovendien zo ontwrichten dat uiteindelijk jeugdhulp nodig is. Hoe wil de minister voorkomen dat gezinnen in een zorgtraject raken omdat onderdak uitblijft? Graag een reactie.

Voorzitter. Welke gemeenten regelen nog steeds onvoldoende opvang? Gemeenten die wel plekken realiseren, kunnen niet steeds de tekorten elders opvangen. Wil de minister afspraken maken over hoeveel plekken iedere gemeente regelt, wanneer die beschikbaar zijn en wat er gebeurt als afspraken niet worden nagekomen? Welke eisen gelden voor het samen huisvesten van mensen met psychische problemen, verslaving, ook wel multicomplexe problematiek genoemd, een tbs- of een isd-verleden op één locatie? Wie beoordeelt vooraf of die bewoners veilig samen kunnen wonen, de buurt geen overlast ondervindt en de begeleiding daarop berekend is? Is dat overal geregeld of verschilt dit per gemeente en aanbieder? Ook deze mensen kunnen namelijk wederom dak- of thuisloos worden.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

De minister noemt de moties over noodopvang voor gezinnen en onderdak voor moeders en kinderen afgedaan. Maar waar slaapt dat gezin dat geen thuis heeft vanavond? Er moet onderdak komen, desnoods dan maar tijdelijk via een hotel, zolang het niet gaat om een veiligheidskwestie.

Voorzitter. Aan de minister van Volkshuisvesting vraag ik hoeveel passende woningen zij met gemeenten en woningcorporaties beschikbaar gaat maken voor mensen die de tijdelijke opvang kunnen verlaten. Graag een reactie.

De minister zei over starters dat het niet ideaal is, maar dat ze gelukkig nog bij hun ouders mogen wonen of kunnen blijven. Vindt de minister deze uitspraak nog steeds wenselijk? Wat zegt zij tegen jongeren die nergens terechtkunnen? Moeten die op straat belanden of in een zorgtraject, terwijl ze een woning nodig hebben? Graag een reactie.

Voor DNA hoort de verblijfsstatus namelijk nooit voorrang te geven op onze eigen Nederlandse daklozen. Wil de minister gemeenten aansporen voorrang op grond van de verblijfsstatus uit de huisvestingsverordening te schrappen? Is zij bereid te bevestigen dat gemeenten die daarvoor kiezen, daarmee geen wettelijke verplichting overtreden? Vindt de minister dat er op dit moment genoeg gedaan wordt door de gemeenten en woningcorpoaties om vroeg in te grijpen bij dreigende huisuitzettingen en een veilige vervolghuisvesting te regelen als een gezin toch wordt uitgezet? Graag een reactie.

Voorzitter, tot slot. De minister erkent dat het doel voor 2030 in de huidige situatie niet wordt gehaald, maar kiest geen concrete tussendoelen of tijdpad. Hoe kunnen we haar dan aanspreken op het resultaat? Hoeveel mensen wil zij volgend jaar aan een vaste woonplek helpen? Laat jaarlijks per regio zien waar het geld naartoe gaat en hoeveel mensen zijn geholpen, want niemand zou 's avonds zijn kind moeten instoppen zonder te weten waar ze morgen slapen.

Tot zover.

De **voorzitter**:
Dank u wel, mevrouw Moinat. Dan gaan we naar de volgende spreker. Dat is de heer Grinwis namens de ChristenUnie. De tijd gaat in.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):
Voorzitter, dank u wel. We kregen zojuist, voor het debat, een flyer: gefeliciteerd met je nieuwe woning. Dat gun je elke dak- en thuisloze. De minister heeft hem ook ontvangen, dus ik ben benieuwd naar haar reactie op alle aanbevelingen.

Voorzitter. Een thuis is namelijk veel meer dan een stapel stenen en een dak. Het is een plek waar je veilig bent, waar je tot rust komt, waar je een leven kunt opbouwen. Maar vele tienduizenden mensen missen zo'n thuis en daar legt de ChristenUnie zich niet bij neer. Alleen al hier in Den Haag en omgeving zijn meer dan 7.000 mensen dak- of thuisloos. De schrik slaat me pas echt om het hart als ik bedenk dat daaronder maar liefst 1.000 kinderen zijn. Landelijk gaat het om een veelvoud daarvan. Het is toch werkelijk dieptriest en beschamend dat we in Nederland accepteren dat steeds meer mensen geen eigen thuis hebben?

Voorzitter. Ik heb grote waardering voor het werk van het Leger des Heils, zoals ik al

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

noemde, vele kerken en andere maatschappelijke organisaties die hun medemens niet op straat laten slapen, maar hen opvangen. Maar er is veel meer nodig. Opvang is namelijk geen structurele oplossing. Het is het managen van een probleem, niet het oplossen ervan. Eerst een thuis, daar begint het mee. Hoe gaan we dat oplossen? Na het lezen van de brief van de minister is mijn conclusie: het is niet best. De problemen die zij benoemt, zijn er namelijk al jaren. In de tussentijd is er veel te weinig gebeurd. Collega Westerveld noemde alle taskforces en dashboards al; daar ligt het niet aan. Maar hoeveel huizen zijn er in de tussentijd beschikbaar gekomen? Kan de minister op z'n minst een tijdspad schetsen, nu ze niet bereid is om tussendoelen op te nemen? De tijd naar 2030 is inmiddels heel kort geworden. Wat is precies het tijdspad en welke acties gaan er in dat tijdspad plaatsvinden?

Ik mis in de brief een reflectie op de aanbevelingen naar aanleiding van de evaluatie, om te beginnen met de belangrijkste. Voor iedereen die betrokken is bij dakloosheid is het kraakhelder: Wonen Eerst, dan komt de rest. Het is te veel gezegd dat de rest dan vanzelf komt, maar het komt in ieder geval een stuk eenvoudiger. Is dat voor het kabinet ook helder? In het beleid mist deze richting namelijk nog uitwerking en concretisering. Wanneer neemt VRO de lead? Nu staat de minister van VRO bijvoorbeeld niet eens onder de brief, terwijl het niet zorg, maar echt Wonen Eerst is.

Op het gebied van Wonen Eerst zijn er gelukkig mooie en echt inspirerende voorbeelden, zoals in Rotterdam en Den Bosch. Welke lessen trekt de minister hieruit voor andere gemeenten? Welke afspraken worden er specifiek gemaakt in de convenanten en bij de Taskforce Versnelling Woningbouw voor de groep dak- en thuislozen? Zitten de belangrijke maatschappelijke organisaties voor dak- en thuislozen aan tafel?

Voorzitter. Dan kom ik bij doelfinanciering en samenwerking tussen Rijk, regio en gemeente. Doelfinanciering is een andere aanbeveling uit de evaluatie. Als we zeggen dat we de beweging van opvang naar wonen willen maken, moet de financiering die beweging ook volgen. Neemt de minister die aanbeveling over? Welke lessen trekt de minister daarbij uit de voorbeelden in Finland en Denemarken, waar financiering veel meer aansluit bij de beweging naar Wonen Eerst?

Voorzitter. Dan kom ik op het amendement over dakloze kinderen en dakloze gezinnen. 15% van de daklozen is kind. Dat is volstrekt onacceptabel. Daarom heb ik vorig jaar samen met een aantal collega's een amendement ingediend op de Wet regie om dakloze gezinnen met kinderen urgentie te geven. In de conceptregeling werden daar echter zo veel voorwaarden aan gekoppeld dat de geest van het amendement er wel uit is. Ik kijk uit naar een verbeterde regeling. Hoe is de fikse kritiek van het College voor de Rechten van de Mens en de maatschappelijke organisaties daarin meegenomen? Welke conclusies komen er uit de kinderrechtentoets? Kan de minister garanderen dat de voorwaarden geen onredelijke barrière opwerpen om kinderen aan een woning te helpen?

Voorzitter. Ik hoor nu zelfs geluiden van gemeenten dat het terugvalpercentage in de regeling van 20% naar 15% wordt teruggeschroefd. Dat kan toch niet waar zijn? Ik mag toch hopen dat het niet klopt, want het zou het amendement feitelijk onuitvoerbaar maken. Als het terugvalpercentage zo laag ligt, is dat een perverse prikkel om niet tot regionale verdeelafspraken te komen. Dat zou regelrecht ingaan tegen de conclusies die

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

volgen uit de UDO, de Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden. Graag een reactie. Kan de minister garanderen dat de regeling pas per 1 januari '27 ingaat, zodat de Kamer de komende maand nog de kans heeft om haar controlerende taak uit te oefenen omtrent de vormgeving en de inhoud van deze regeling? Graag een toezegging dat de Kamer wordt betrokken.

Voorzitter. Dit geldt natuurlijk ook voor dakloze ongeboren kinderen. Daarom heeft de ChristenUnie een amendement ingediend bij VWS en VRO om een versnelde start te geven aan een pilot voor huisvesting en zorg voor onbedoeld zwangere vrouwen. Ik hoop op een positieve appreciatie van beide ministers.

Voorzitter, tot slot. Op verschillende plekken is er al permanente winteropvang. Is de minister bereid om een landelijke standaard voor permanente winteropvang in te richten, zodat niemand in de kou hoeft te blijven staan?

Voorzitter. Tot zover mijn eerste termijn op deze dag waarop we ons vooral willen inzetten voor dakloze kinderen, maar wie weet is het kabinet straks ook dakloos.

De **voorzitter**:
Zo, dat is een cliffhanger, meneer Grinwis. Ik ga u niet interrumperen, omdat ik vandaag voorzitter ben. Ik geef het woord aan mevrouw Keijzer.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Nou ja, het ministerie van AZ is voor een paar miljoen verbouwd, dus dat zit voorlopig wel goed, hoor.

Voorzitter, even serieus. Een mens is geen los individu; een mens komt tot zijn recht in relatie tot een ander, in gezinnen, buurten, verenigingen en vriendengroepen. Daar is dan verbondenheid, verantwoordelijkheid en vertrouwen. Maar juist dat is voor heel veel mensen niet vanzelfsprekend. Dank aan collega Moinat, die daar net uit eigen ervaring zo treffend over vertelde. Nederland kent steeds meer mensen die dakloos dreigen te raken, gewoon mensen met een baan die door omstandigheden opeens niet meer terug kunnen naar hun ouwe vertrouwde plek. Dan worden er oplossingen gezocht, zoals bij Wim uit Eibergen, 80 jaar oud. Niet zelden doorverwezen door gemeenten trouwens, wonen er zo'n 60.000 mensen in Nederland op vakantieparken. Richting mevrouw Westerveld zeg ik dat het dus geen individuele casussen zijn; het gaat over ongelofelijk veel mensen. En dan zijn er altijd wetten en praktische bezwaren waarom er geen oplossing mogelijk is.

Voorzitter. Dit raakt mij. Dit raakt mij altijd ongelofelijk, omdat door de goede bedoelingen in de politiek we inmiddels een weg naar de hel geplaveid hebben met regels, wetten en fiscale regelingen waardoor er tien- en tien- en tien- en tiendúízenden plekken voorhanden zijn waar mensen kunnen gaan wonen, maar dat niet gebeurt. Het gebeurt niet omdat het fiscaal niet aantrekkelijk is, omdat het huurrecht het onmogelijk maakt, omdat er regels in verordeningen en bestemmingsplannen staan waardoor het niet kan.

Voorzitter. Dit is zo ontzettend simpel op te lossen als we eindelijk eens echt gingen dereguleren en zouden stoppen met denken dat regels uit Den Haag het probleem oplossen. Laten we met elkaar deze minister oproepen om de instructieregel voor

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

vakantieparken gewoon in te voeren Er ligt ook nog een motie over van mij. Laten we met elkaar hospitaverhuur dereguleren, zodat als jij iemand in huis neemt en je na een paar dagen of weken denkt "dit is het niet", je van zo iemand af kunt. Niet natuurlijk de volgende dag op straat zetten, maar gewoon dat iemand in korte tijd op zoek moet naar een andere plek. Laten we met elkaar regelen dat als iemand een tuinhuisje heeft, zoals die nu overal in Nederland leegstaan, dat gewoon kan, dat niet het huurrecht tegengeworpen wordt, dat ook het omgevingsplan niet tegengeworpen wordt en dat ook de opbrengsten fiscaal niet belast worden. Dan hebben we opeens een gigantische oplossing van de problemen in Nederland. En tegen iedereen die tegen mij zegt "ja, maar het huurrecht moet mensen ook beschermen", zeg ik: zeker, maar als we dit zouden dereguleren, komen er zo ontzettend veel plekken vrij dat als jouw verhuurder tegen je zegt "het werkt niet tussen ons", er heel snel een andere plek te vinden is.

Voorzitter. Doen we dit niet, dan blijven we hier met elkaar dit soort debatten voeren. Voor al die Nederlanders die gewoon iets van hun leven maken, die aan het werk zijn, die voor hun kinderen willen zorgen, die onderdeel willen zijn van de gemeenschap en na een avondje sporten gewoon onder hun eigen douche willen kunnen stappen, voor al die mensen kunnen we namelijk een oplossing bedenken, maar dan moeten we wel van onze heilige huisjes af om deze mensen een eigen huisje te geven.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Eerst de heer Grinwis, dan mevrouw Beckerman.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):
Ik deel helemaal de insteek dat mensen tot hun recht komen in sociale verbanden, in relatie tot elkaar, in een gemeenschap en dat zij daar echt een thuis voor nodig hebben. Alleen komt de strijd tegen dakloosheid bij mevrouw Keijzer samen met een dereguleringsagenda en een strijd tegen regels. In zekere zin begrijp ik dat. We zijn soms doorgeslagen. Daarom is het goed dat we bijvoorbeeld de mogelijkheden voor hospita's gaan verruimen en dat we vastgoed anders gaan belasten in box 3. Dat is allemaal tot uw dienst en dat zijn we met elkaar eens. We weten alleen ook dat deregulering in het verleden vooral bij het huurrecht heeft geleid tot heel schrijnende situaties, omdat de mens niet alleen geneigd is tot gemeenschap, maar soms ook tot kwaad. Dat weet mevrouw Keijzer ook. Dan wordt er misbruik van gemaakt en worden mensen van het ene huis naar het andere gestuurd. Zo leven zij straks als nomaden binnen de maximale tijdelijkcontracttermijn en staan ze daarna weer op straat. Hoe zorgt mevrouw Keijzer voor een betere balans in haar betoog? Want nu is het wel heel erg: dereguleren, dereguleren en daarmee wordt alles beter.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Daarop is het antwoord heel simpel en dat weet de heer Grinwis ook. Die situatie bestond in combinatie met compleet vrije huurprijzen. Daardoor was het, zeker in de grote steden waar een groot tekort is en de waarde van vastgoed gigantisch is, buitengewoon aantrekkelijk om elke keer de huur op te zeggen, €300 tot €400 op de huurprijs te doen en dan weer te verhuren. Daar is nu een wet voor in de plek gekomen. Aan die wet zitten trouwens grote problemen, zeker in de grote steden, waardoor er verkocht wordt, maar die giftige combinatie is er nu niet meer. Het gaat dus niet meer op; met de regulering van de huurprijs is het nu prima te doen. Nogmaals, die regulering

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

is te stringent, maar als je daar gewoon een cap op zet in combinatie met de vrijheid om te mogen verhuren, heb je dat probleem getackeld.

Wat betreft de hospitaverhuur het volgende. De meeste mensen wonen in een rijtjeshuis. Je komt binnen, je gaat de trap op naar boven, je hebt je overloopje van anderhalve meter: daar moet je dan iemand, aan wie je sowieso drie maanden vastzit, in je eigen badkamertje toelaten? Wie doet dat? Wie doet dat? Zorg gewoon dat de opzegtermijn daarvoor een maand is, en dan zouden er zomaar eens prachtig mooie dingen kunnen ontstaan. Regel dan trouwens ook even fiscaal dat het maximum niet €500 per maand is. Er zijn heel veel mensen met twee, drie of vier slaapkamers die leegstaan. En we doen het niet. Wat ik nu zeg, kan trouwens niet. Dan wordt meteen — alsof nou die huurpenningen wél binnenkomen — vanuit Financiën tegen je gezegd: hoe ga je dat fiscaal dekken? Die huurpenningen komen nu gewoon helemaal niet binnen; dat is helemaal niet waar. De modellenwerkelijkheid en wettenwerkelijkheid zijn een grote reden achter de dakloosheid in Nederland.

De **voorzitter**:
De heer Grinwis in tweede instantie.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):
Het is toch fijn als het woord "modellenwerkelijkheid" van mevrouw Keijzer weer even langskomt. Bij dezen: graag gedaan. Die verhuurvrijstelling — daar heeft mevrouw Keijzer het namelijk over — gaat natuurlijk maar over een paar miljoen. Ik bedoel, dat is peanuts als je dat vergelijkt met de dekking van novelles en van amendementen van zekere personen tegenwoordig, maar dat terzijde. We gaan de hospitaverhuur makkelijker maken. Die wet ligt er; die moeten we volgens mij nog behandelen. Dat gaat gebeuren. Maar toch is de vraag of mevrouw Keijzer niet te makkelijk voorbijgaat aan de situatie die wel echt heel schrijnend was en die nog steeds vaak heel schrijnend is. Het is vaak in oudere stadswijken, maar het is ook op andere plekken. Daar is niet alles zomaar opgelost met een beetje huurprijsregulering. Er worden vaak nog behoorlijke stappen gezet met de aanvangshuur. Er is nog steeds ongelofelijk veel misbruik: misbruik van de situatie, misbruik van regels en dus misbruik van mensen. Het begint met goede handhaving, maar het begint er ook mee dat je je als handhaver gesteund weet door een overheid die voldoende regels durft te stellen om mensen in een kwetsbare positie te beschermen. Is mevrouw Keijzer dat met mij eens?

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
In principe wel, maar de uitwerking is inmiddels tegengesteld. De heer Grinwis zal de woorden "gebroken schepping" goed kennen. Wij zijn in de politiek ontzettend geneigd om die gebroken schepping hier op aarde te herstellen met steeds verdergaande regelgeving. Iedereen weet dat je kunt regelen tot morgenochtend, maar er zullen altijd vervelende, beroerde situaties zijn. Wat is in mijn optiek daar dan de oplossing voor? Gigantisch veel aanbod, zodat je weg kan stappen bij zo'n louche verhuurder die jou over de kling jaagt, of weg van slechte plekken. Echt, laten we het eens een keer proberen. Overal in de wereld waar echt flink gedereguleerd is, ging de prijs van vastgoed naar beneden en kwamen er ontzettend veel wooneenheden ter beschikking. Wij hebben het inmiddels fantastisch geregeld voor de haves, maar de havenots staan met lege handen en slapen op een bank in het park, en als ze mazzel hebben op een bank bij een van de buren of een van de vrienden.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):
Kort, afrondend. Een groter aanbod gaat zeker helpen. Tegelijkertijd is het zo dat zolang je de mogelijkheid herintroduceert van kortlopende tijdelijke contracten … Mevrouw Keijzer weet het ook: om een gezin te stichten, om een leven op te bouwen heb je stabiliteit nodig. Dan moet je niet van het kastje naar de muur gestuurd kunnen worden, ook al zou je in de theoretische situatie komen dat er voldoende aanbod is. Maar dat is voorlopig, de eerste decennia, nog een theoretische situatie.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Maar ze starten nu geen gezinnen. Ze starten geen gezinnen, want ze hebben geen eigen plek. Ze hebben geen eigen voordeur; ze wonen bij hun ouders op de zolder. Ik denk echt dat we nu gezien hebben: na 10, 20, 30 jaar regulering zitten we in een gigantische woningnood. Het zijn naoorlogse taferelen. Dus laten we met elkaar vaststellen dat dat niet gelukt is. Laten we kijken naar de landen waar gedereguleerd is en laten we dat nu met elkaar gaan doen. We hebben huurprijsregulering. Dat probleem is dus van de baan. Er zijn nog steeds mensen die zich er niet aan houden. Maar ja, zoals ik al zei: het is een gebroken schepping. We hebben echter die regulering. Laten we nu al die kamers, tuinhuisjes, woningen boven garages, leegstaande woningen van mensen die overleden zijn en die om welke reden dan ook niet verkocht worden … Laten we het nou eens zo makkelijk maken om die te verhuren dat iemand zegt "ik ga dit doen", "ik ga dit proberen". Als je ergens huurt en je betaalt gewoon je huur en je bent een nette huurder, dan wil geen verhuurder van jou af. Een verhuurder wil namelijk ook continuïteit.

De heer **Nobel** (VVD):
Ik vond het een goed betoog van mevrouw Keijzer. Tegelijkertijd denk ik …

De **voorzitter**:
Excuus. Neeneenee, ik ga u het woord ontnemen. Het is gek, maar het is mijn fout. Mevrouw Beckerman was eerst. Daarna ga ik naar de heer Nobel. Het is gewoon mijn fout, niet uw fout. U krijgt zo het woord.

De heer **Nobel** (VVD):
Dames eerst. Geen probleem.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Ik zit hier nu een tijdje naar te luisteren en ik weet het niet. Misschien moet ik zo beginnen: het is goed dat mevrouw Keijzer … We hebben in een vorige periode soms heel veel moeite moeten doen om minister Keijzer van Wonen naar een debat te krijgen. Ik ben het volledig eens met mevrouw Keijzer wanneer ze zegt dat er een groot verschil is tussen de haves en de havenots. Maar in een rijk land als Nederland niet verder kunnen komen dan tuinhuisjes en campings voor gezinnen … Mevrouw Keijzer zei: we moeten zorgen voor gigantisch veel aanbod. Zit daar niet het probleem: dat er niet meer gezorgd wordt — niet door dit kabinet en niet door vorige kabinetten — voor gigantisch veel aanbod aan echt goede woningen? Die moeten er namelijk niet alleen zijn voor de haves, maar voor iedereen.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Larmoyant: dat woord komt altijd bij mij op bij dit soort interrupties. Eigenlijk is hier de enige juiste reactie … Wat bedoel ik met "larmoyant"? Dat is een beetje meehuilend met

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

het linkse verhaal: als de overheid het nu maar allemaal regelt, dan krijgen de havenots ook een oplossing. Is de fractie van de SP voor het morgen invoeren van een verhoogde rekenkundige ondergrens? Dan zijn opeens alle woningbouwlocaties vlot getrokken. Antwoord: nee. Is de fractie van de SP het eens met de instructieregel vakantieparken? Er ligt een motie van mij klaar. 60.000 mensen kunnen dan blijven wonen waar ze nu zitten. Antwoord: ook nee. De reactie is dan: dit is een rijk land; is het niet schandalig dat mensen in vakantieparken wonen? Ja, zeer zeker, maar dit is wat er nu voorhanden is. Je moet dus roeien met de riemen die je hebt in plaats van aldoor mooie verhaaltjes te vertellen en zeggen — ik hoorde het mevrouw Beckerman net ook nog zeggen — dat niemand zijn huis uitgezet mag worden zonder dat er een alternatief is. Wim wordt zijn huis uitgezet. Ja, het is een huisje op een vakantiepark, maar het is zijn dak boven zijn hoofd.

De **voorzitter**:
Tot slot, mevrouw Beckerman.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Laten we dan ingaan op die instructieregel vakantieparken. Ik heb alle consultatiereacties op die regeling gelezen. Heel veel mensen die op dit moment op zo'n vakantiepark wonen, waren negatief. Waarom? De regeling was een tijdelijke regeling, dus mensen gaan er alsnog na een paar jaar — in dit geval tien jaar — uit. Het is geen verbetering voor bestaande parken. Er zijn plekken waar hulpdiensten niet kunnen komen. Er zijn plekken waar mensen in slechte omstandigheden wonen. Die worden dan gereguleerd. Wij zijn hier wel degelijk voorstander van als dat op een goede manier gebeurt, waarbij je ze ombouwt, waarbij je mensen zekerheid geeft en niet tijdelijk. Daarbij zorg je ervoor dat dit goede plekken zijn, ook om kinderen te laten opgroeien. Ik bedoel niet een soort Amerikaanse trailer parks. De bedoeling is wel om de goede parken die er nu zijn — die zijn er ook in Nederland — geschikt te maken voor bewoning. Dat is wel een gigantisch verschil. Want ook mensen die er nu zitten, zijn helemaal niet altijd zo positief over dit plan.

De **voorzitter**:
Ook mevrouw Keijzer tot slot op dit punt.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Wetten en praktische bezwaren: er is altijd wel een reden waarom het niet kan, niet moet, niet zal of niet wil. Wim wordt zijn huis uitgezet, en hij zou diep beledigd zijn als hij mevrouw Beckerman zijn huisje "een trailer op een park" zou horen noemen.

Voorzitter. Echt, ik kan ook debatteren op de manier van de SP, maar bij mij zit er wel altijd onder: daadwerkelijke oplossingen in het hier en in het nu. De ideale situatie is dat we voor iedereen een passende nieuwe woning realiseren. Maar ik kan niet toveren, mevrouw Beckerman kan niet toveren. Je roeit dus met de riemen die je hebt en probeert er het beste van te maken.

De **voorzitter**:
U zat al aan uw interrupties, mevrouw Beckerman, maar er was een soort uitlokking. Ik geef u dus de mogelijkheid om te reageren.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Ja, even over goede oplossingen bedenken. Ik heb twee initiatiefnota's geschreven over dit onderwerp. Eén ging over campings. Eén ging over dakloosheid, geschreven samen met mevrouw Westerveld, een heleboel mensen die dakloos zijn of zijn geweest en maatschappelijke organisaties. Dat als eerste. We hebben heel veel nagedacht over oplossingen. We hebben ook heel veel moeite moeten doen om de toenmalige minister van Wonen naar dat debat te krijgen, maar dat terzijde. Ik noem het huis van Wim geen trailerpark. Ik zei zelfs dat er hele geschikte plekken zijn. Die hebben niks aan deze oplossing. Er zijn wel heel veel plekken die minder geschikt zijn of zeer ongeschikt zijn voor gezinnen. De instructieregel zoals die er lag, maakt de situatie voor heel veel mensen zoals Wim niet beter, maar maakt die onzeker voor tien jaar. Voor heel veel mensen die op slechtere parken zitten, maakt die dat de route straks naar een echt goede woning ook wordt afgesloten. Er zullen genoeg plekken zijn die zeggen: ja, maar u heeft nu al een plek, dus waarom zou u nog? Daarom is nogmaals mijn vraag aan mevrouw Keijzer of we niet echt moeten inzetten op die goede, betaalbare sociale huurwoningen.

De **voorzitter**:
Echt tot slot, mevrouw Keijzer, op dit punt.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Kletskoek, gewoon kletskoek. Ik heb die nota's van de SP gelezen: grotendeels gericht op zorg en voor de rest weer meer regels voor de vrije beschikking van mensen over vastgoed. Neem bijvoorbeeld leegstand. Laten we daar eens wat aan doen. Uit onderzoek blijkt gewoon dat dat ontzettend meevalt. Welke vastgoedbeheerder laat zijn vastgoed leegstaan? Wie doet dat? Daar is een reden voor. Die reden is negen van de tien keer wet- en regelgeving. Laten we met elkaar kijken hoe we al die wooneenheden — laat ik ze zo maar even noemen — ontsluiten door te reguleren, want mensen zoals Wim betalen de rekening. Tot slot, de instructieregel was een gedoogbeschikking voor maximaal tien jaar. Maximaal tien jaar. Dat zou voor Wim een fantastische oplossing zijn, want hij heeft nog een wachttijd van zes jaar. Zes jaar. Wat doet de SP eraan? Helemaal niks. Waarvan akte.

De heer **Nobel** (VVD):
Het is leuk dat je het tegelijkertijd met mevrouw Keijzer en de SP eens kunt zijn. Ik kan de SP namelijk heel erg volgen in het verhaal dat ik nu een heel mooi verhaal over deregulering hoor van mevrouw Keijzer, maar dat ze daar niet heel veel vaart achter heeft gezet toen ze zelf minister was. De huidige minister heeft bijvoorbeeld een aantal stappen gezet bij de Wet betaalbare huur. Daar zou je nog veel verder kunnen gaan. Ik hoop in ieder geval dat wij als VVD bij de begroting mevrouw Keijzer dan aan onze zijde vinden om daar meer stappen op te zetten. Maar tegelijkertijd ben ik het namens de VVD volledig eens met mevrouw Keijzer, die zegt: de enige oplossing is veel minder regels en ervoor zorgen dat de aanbodkant veel groter wordt, waardoor mensen die nu geen dak boven hun hoofd hebben, uiteindelijk toch een dak boven hun hoofd krijgen. Mijn concrete vraag aan mevrouw Keijzer is of we tijdens de begrotingsbehandeling dan samen op gaan trekken om wat meer schot in de zaak van die deregulering te krijgen.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Daarom gaat het zo slecht met de VVD, door deze vraag. Even kijken, waar zal ik eens beginnen? De voorstellen die deze minister nu uiteindelijk doorgevoerd heeft, heeft de vorige minister naar de Kamer gestuurd. Anders was er niks gebeurd. De heer Nobel

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

moet misschien aan de heer De Groot vragen wat de reden is waarom wij dat met z'n tweeën — Peter de Groot en ik streden met z'n tweeën — niet verdergaand voor elkaar kregen. De reden waarom dat niet verderging, zit ongeveer zo'n beetje aan de linkerzijde van de Kamer. Dat weet de VVD als geen ander. En de hele dereguleringsagenda die deze minister aan het voeren is, is ook een voortzetting van dezelfde dereguleringsagenda van de voorgaande minister van VRO.

Voorzitter, ik begin nu een beetje kortsluiting te krijgen die zou kunnen leiden tot schizofrene taferelen. Laat ik dat maar niet doen.

De **voorzitter**:
Dat soort woordgebruik laat ik voor mevrouw Keijzer, maar …

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Voorzitter, ik mag toch een grapje maken? Kom op.

De **voorzitter**:
Ja, oké. Vooruit.

De heer **Nobel** (VVD):
Mevrouw Keijzer doelt natuurlijk op het programma STOER. Daar kan ik haar best voor complimenteren. Dat was hartstikke goed. De deregulering heeft zij op dat vlak wel in gang gezet, denk ik, maar er zijn ook tal van terreinen, bijvoorbeeld bij de Wet betaalbare huur, waar we met elkaar veel meer hadden kunnen en moeten doen, vind ik. Ik ben in die zin blij om te horen dat mevrouw Keijzer wederom samen met de VVD gaat optrekken om daar meer stappen in te zetten.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Er ligt een prachtig amendement op het Belastingplan van mijn hand. Dat gaat regelen dat de kostenaftrek voor de box 3-verhuurder eindelijk eens een keertje ingevoerd gaat worden, waardoor hopelijk heel veel vastgoedverhuurders hun huurwoningen niet nog voor 1 januari verkopen. Ik reken op steun van de VVD bij dat voorstel.

De **voorzitter**:
Dat gaat morgen plaatsvinden. Mevrouw Synhaeve. Excuus, ik ben even … Eerst mevrouw Westerveld, dan mevrouw Synhaeve. Ik ga het vanaf nu noteren, want er komen allemaal vingers.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik wil even teruggaan naar het interruptiedebatje tussen mevrouw Keijzer en mevrouw Beckerman, waar niet alleen het kabinet maar ook linkse partijen ervanlangs kregen. Ik hoorde daar in ieder geval drie onwaarheden in het antwoord van mevrouw Keijzer. Een initiatiefnota zou gericht zijn op zorg. Dat is niet waar. Het ging over het oplossen van dakloosheid, dus over wonen en over zorg. Mevrouw Keijzer zei ook dat de leegstand wel meevalt. 18 miljoen vierkante meter staat langdurig leeg. Dat vind ik niet "wel meevallen". Ze gaf ook aan dat wij alleen maar meer regels zouden willen, maar dat is gewoon ook niet waar. In de initiatiefnota staan een heel aantal zaken waarbij we juist regels afschaffen. Neem bijvoorbeeld de kostendelersnorm. Neem bijvoorbeeld het zelfredzaamheidscriterium. Dat zijn drie punten die dus gewoon niet kloppen in de bijdrage. Dat vind ik vervelend. Ik zal er ook nog een vraag aan toevoegen. Dakloosheid

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

komt natuurlijk niet uit de lucht vallen. Daarover ging net ook het interruptiedebatje. Daarover gaat ook veel kritiek. Het is niet alleen dit kabinet. Ook onder vorige kabinetten is het aantal dakloze mensen enorm toegenomen, terwijl we het actieplan, waarin ook wordt ingezet op Wonen Eerst, al een heel aantal jaren hebben. Mijn vraag aan mevrouw Keijzer is dus wat het vorige kabinet nou heeft gedaan om bij te dragen aan echt zorgen voor Wonen Eerst en aan zorgen dat dakloosheid in 2030 echt verleden tijd is.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Wat het kabinet daaraan heeft bijgedragen? Hoorde ik dat?

De **voorzitter**:
Het ging over het vorige kabinet, maar dat maakt niet uit.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Ik zit hier als Kamerlid, dus dat vind ik een beetje een lastige vraag.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik begrijp dat mevrouw Keijzer dat een lastige vraag vindt. We hebben net al een paar keer gememoreerd dat ze zelf de minister van Wonen was in het vorige kabinet en dat we best wel moeite hadden om haar bij debatten te krijgen. Ik zal daar geen vragen over stellen, maar haar partij zat natuurlijk in het vorige kabinet, haar partij. Dus misschien kan ze aangeven wat haar partij dan de afgelopen kabinetsperiode heeft gedaan om bij te dragen aan dat actieplan, waarin heel duidelijk staat dat in 2030 niemand meer dakloos is. Als ik naar de cijfers kijk, dan zie ik dat de dakloosheid alleen maar is toegenomen de afgelopen jaren. We kunnen nu met z'n allen boos zijn op dit kabinet — dat ben ik ook wel — maar ik vind ook dat er best wel wat reflectie mag zijn in plaats van alleen maar wild in de rondte slaan en wijzen naar vooral linkse partijen.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Het eenvoudige, korte antwoord hierop is dat ik geen lid meer ben van die partij, maar dat zou een tweede debattrucje zijn, dus dat antwoord ga ik niet geven. Ik merk wel dat hier, eigenlijk misschien wel voor de eerste keer, met serieuze voorstellen wordt getornd aan de hegemonie van links op het oplossen van dakloosheid. Naar mijn overtuiging is de weg naar de hel geplaveid met goede bedoelingen, vooral door links-progressieve partijen neergelegd. Dat is mijn pleidooi hier vandaag: dereguleren, dereguleren, dereguleren. Tegen mevrouw Westerveld van de fractie van PRO zou ik willen zeggen: waarom zo tegengewerkt om de rekenkundige ondergrens te verhogen? Het ligt al maanden klaar om dat te doen. Als je dat had gedaan, als je dat niet zo had tegengewerkt, dan waren er heel veel bouwvergunningen losgekomen. Maar zoals gezegd is er elke keer weer een wet of een praktisch bezwaar vanuit links, met de beste bedoelingen — daar ga ik zonder meer van uit — waarom daadwerkelijke oplossingen voor de dakloosheid tegengewerkt worden. Dat raakt mij. Dit is namelijk niet de eerste keer dat ik mevrouw Moinat hier haar verhaal hoor doen. Andere mensen heb ik er ook over gesproken.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik vind dat wij de verhalen van dakloze mensen zelf allemaal heel serieus moeten nemen. We zien dat hier een ongelofelijk groot probleem ligt voor hele grote groepen mensen. Dat kunnen we alleen maar met elkaar eerlijk bespreken op het moment dat we

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

het goede debat daarover voeren: met de bewindspersonen, natuurlijk, maar ook met elkaar. Ik vind het heel ingewikkeld dat mevrouw Keijzer hier nu in haar hoedanigheid als Kamerlid komt, iedereen de maat neemt en op het moment dat ze vragen krijgt van andere partijen, er niet het begin van een antwoord op geeft, maar eerst terugslaat met haar eigen onderwerpen over andere zaken. Dat vind ik ingewikkeld. Ik vind dat we daarmee het probleem van dakloze mensen niet serieus nemen. Ik vind dat we daarmee geen enkele stap zetten in de richting van een oplossing en ik vind dat we daarmee ook het debat in de Kamer tekortdoen.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Dit mag allemaal. Allemaal tot je dienst, maar ga dan eens serieus in op de vraag waarom zo weinig mensen met al die lege slaapkamers bereid zijn om aan hospitaverhuur te doen. Zou het helpen als je de opzegtermijn naar een maand verkort? Zou dat helpen? Dat heb ik net al gevraagd en daar komt dan geen antwoord op.

Dan over leegstand: er is leegstand in Nederland. Zeker. Maar er is ook leegstand omdat vastgoedeigenaren er niet doorheen komen bij de gemeenten om een vergunning te krijgen om te verbouwen. Ziet de fractie van PRO dat? Willen ze daar wat aan doen door eens een flink aantal regels te schrappen? Er zijn woningbouwlocaties die al jaren vastliggen vanwege stikstof. Dan vraag ik: wil je de rekenkundige ondergrens morgen verhogen?

Dus, het mag: je mag hier verbolgen zijn om dat je nu eens een keertje weerwoord krijgt. Dat mag. Maar geef dan zelf ook antwoord op die vragen, want de dakloze mensen willen geen — hoe zei hij dat ook alweer — geklets, want daar kan je niet in wonen. Dan zeg ik het netjes.

De **voorzitter**:
Die andere versie mag ook, hoor, maar dat terzijde. Ik geef u zeker de mogelijkheid, mevrouw Westerveld. Ik wil even iets belangrijks zeggen. Als er vragen worden gesteld aan degene die geïnterrumpeerd wordt en er weer vragen terug worden gesteld, dan blijven we in een kringetje doorgaan. Maar goed, alles kan. Het wordt voor de orde alleen onoverzichtelijk.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik kreeg geen antwoord op mijn vragen, maar er werden wel drie nieuwe vragen gesteld, die ik hiervoor trouwens niet kreeg. Ja, natuurlijk vinden wij dat als vastgoedondernemers wat willen doen met hun pand en leegstand willen tegengaan, ze er dan doorheen moeten komen bij gemeenten. Daar heeft mijn collega Habtamu de Hoop met mevrouw Beckerman in het verleden ook al verschillende initiatieven voor genomen. We hebben destijds ook een amendement ingediend, zodat aan de andere kant gemeenten ook meer mogelijkheden krijgen om vastgoedeigenaren aan te pakken die jarenlang hun panden leeg laten staan.

Bij hospitaverhuur ben ik er niet voor dat je rechten van mensen afpakt. Dat hoor ik mevrouw Keijzer zeggen: we moeten vooral rechten van mensen zelf afpakken omdat dat een oplossing zou zijn. Daar geloof ik niet in.

Maar dit zijn wel even een paar nieuwe vragen die ik nu krijg, die me net niet eerder zijn gesteld. Ik wil daar best een antwoord op geven, maar ik had ook heel graag dat mijn

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

vraag beantwoord zou worden.

De **voorzitter**:
U gaat allemaal over uw eigen antwoord. Volgens mij moeten we echt door naar de volgende persoon. Mevrouw Synhaeve had ook een vraag. Mevrouw Keijzer, wilt u het kort houden?

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Ik hou het heel kort. Het aanpakken van leegstand en het aanpakken van vastgoedeigenaren is volgens mij een verkeerde benadering. Daar wil ik absoluut antwoord op geven. Je moet uitzoeken waarom iemand het leeg laat staan en daar een oplossing voor zoeken. Je kan denken dat je met een boete dit probleem oplost, maar dat gaat gewoon niet gebeuren. Daarom zit ik anders in deze discussie dan mevrouw Westerveld.

Mevrouw **Synhaeve** (D66):
Ik hoor mevrouw Keijzer zeggen: er zullen altijd vervelende en beroerde situaties zijn. Dat is ook waar ik mijn bijdrage mee opende: met jongvolwassenen die 18 worden, uit de jeugdzorg komen en vervolgens op straat belanden. Is mevrouw Keijzer het met me eens dat juist deze groep, die vaak al jarenlang van plek naar plek is gegaan in de residentiële jeugdzorg, geen tuinhuisje verdient, maar een plek waar ze de komende jaren hun leven kunnen opbouwen?

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Ja. Maar dan is de vraag: wat is het beeld dat mevrouw Synhaeve bij een tuinhuisje heeft? Ik ken tuinhuisjes, nou, daar wil je in wonen, hoor! Prachtig, geïsoleerd, goed sanitair, vrij gelegen, mooi uitzicht. Maar die worden niet verhuurd, als dat al mag van het omgevingsplan, want je voegt een woning toe. De eigenaar heeft dan namelijk op 10 meter zijn eigen terras bij zijn eigen achtergevel en denkt: ik durf het risico gewoon niet te nemen, want als ik het namelijk verhuur, kom ik er dan nog vanaf? Dat is precies mijn punt. Pak je dan iemand zijn recht af? Nee, je past het huurrecht aan. Je pakt geen recht af, want die persoon woont er niet; die is nu aan het banksurfen.

Mevrouw **Synhaeve** (D66):
De jongeren die ik spreek, willen eigenlijk maar één ding: een plek waar ze de komende tijd, de komende járen, hun leven kunnen opbouwen, vaak de eerste plek die voor hen als thuis voelt. Ik denk dat dat de morele verantwoordelijkheid is die we met z'n allen als samenleving hebben: ervoor zorgen dat zij de plek hebben waar wij jarenlang helaas niet voor hebben kunnen zorgen, de plek waar zij hun leven de komende jaren kunnen opbouwen.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Eens, maar de vraag is of alleen institutionele verhuurders, oftewel corporaties, daarin kunnen voorzien, of dat ook particulieren daarin kunnen voorzien. Ik denk dat laatste. De meeste particulieren die willen verhuren, willen namelijk gewoon op zoek naar iemand die de huurpenningen betaalt en zich een beetje gedraagt. Dat kunnen ook prima jongeren uit de residentiële jeugdzorg zijn. Maar dan moet de verhuurder wel een beetje het gevoel hebben dat hij meester blijft over zijn eigen vierkante meters. Dat is nu niet zo, dus laten ze het leegstaan of mag alleen een familielid dat voorbijkomt uit het buitenland er even tijdelijk in. Ik vind het gewoon ongelofelijk jammer van al die vierkante

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

meters en dieptriest voor al die daklozen, die met de huidige woningbouwproductie en de huidige wachtlijsten echt de komende jaren niet aan de beurt zijn voor een eigen plekje onder de zon.

De **voorzitter**:
De volgende spreker van de zijde van de Kamer is mevrouw Coenradie namens JA21.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Voorzitter. Voordat mijn spreektijd ingaat, zou ik graag even van de gelegenheid gebruik willen maken om mevrouw Moinat, die net toch heel mooi haar betoog is begonnen, te complimenteren. Want ga er maar aan staan om tijdens een debat je kwetsbare kant te laten zien. Daar heb ik gewoon echt ongelofelijk veel respect voor. Dat geeft aan dat we hier met een volksvertegenwoordiger te maken hebben die weet waar ze het over heeft en die daar op een heel vervelende wijze achter is gekomen. Ik heb daar heel veel respect voor. Ik denk dat dat wel gedeeld wordt in de Kamer.

(Geroffel op bankjes)

De **voorzitter**:
Dat onderschrijf ik als voorzitter volledig. Goed gedaan.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Voorzitter. Stel je voor: je hebt na jaren eindelijk de moed en de kracht gevonden om te vluchten voor je ex-partner. Je komt uit een relatie van intieme terreur en wil nu samen met je kinderen een nieuw leven beginnen. Je hebt in principe gewoon een baan en bent normaliter in staat om voor jezelf te zorgen. Volgens de wet ben je dan zelfredzaam. Maar je bent wel zelfredzaam zonder woning. Als je namelijk besluit om niet naar de vrouwenopvang te gaan, of er is geen plek, dan kom je niet zomaar in aanmerking voor een woning. Je bent dus dakloos en bent afhankelijk van vrienden en familie die jullie tijdelijk onderdak willen bieden.

Helaas zien gemeenten steeds meer van dit soort schrijnende situaties bij de toegangsloketten tot de maatschappelijke opvang. En dat staat dan nog even los van het feit dat je deze vrouwen en kinderen eigenlijk niet in een opvang wil hebben, maar een woning wil bieden. Maar de vraag naar die woningen is enorm. JA21 vindt het dan ook niet uit te leggen dat bijvoorbeeld statushouders wél voorrang krijgen op een woning, maar dit soort vrouwen, die vluchten vanwege huiselijk geweld, niet. Is het kabinet bereid regie te nemen als het gaat om dit soort voorrangs- en urgentieregels voor gemeenten bij situaties waarin vrouwen en kinderen vluchten uit een gewelddadige relatie, maar niet naar de vrouwenopvang gaan? Dit is namelijk óók dakloosheid.

We hebben het vandaag over het containerbegrip "dakloosheid". Dat is een veelkoppig monster dat bestaat uit vele gezichten en vele verschillende groepen, waar ook allemaal aparte aanpakken voor nodig zijn. Neem bijvoorbeeld de klassieke dakloze op straat: het stereotype van een man met een lange baard, vieze kleren en een plastic tasje met statiegeldblikjes, het type dakloze waar je een onveilig gevoel van krijgt als je op straat loopt. De grote steden geven aan dat zij aanzienlijk meer overlast ervaren van deze groep daklozen. Het leven op straat neemt daar een steeds grotere rol in de openbare ruimte in. Niet meer bij uitzondering worden er tentenkampen ontruimd, worden speeltuintjes overgenomen door groepjes daklozen en drugsdealers, en bedelen

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

mensen er flink op los om een paar euro statiegeld binnen te halen.

We spreken binnenkort nog over crack: volgende week tijdens het rondetafelgesprek. JA21 maakt zich ernstig zorgen over dit zeer verslavende spul dat veel dakloze mensen in onze steden gebruiken en verkopen. Om gemeenten te helpen om dit aan te pakken, hebben we niet alleen zorg nodig, maar ook politie en handhaving die actief in de wijken de veiligheid op straat verbetert. Is het kabinet bereid op korte termijn te investeren in bemoeizorg en ook te kijken naar meer mogelijkheden voor drang en dwang om deze mensen beter tegen zichzelf in bescherming te nemen en de veiligheid op straat te verbeteren?

Het merendeel van deze groep daklozen op straat is EU-arbeidsmigrant. Laat ik heel helder zijn: JA21 vindt het onacceptabel hoe er met deze groep mensen wordt omgegaan. Het gaat om mensen bij wie hun woning aan werk is verbonden en die na het verlies van hun baan door louche uitzendbureaus op straat worden gegooid. Ik durf de naam Roemer niet eens te noemen, maar hoe is het kabinet nu daadwerkelijk bezig om dit soort schrijnende situaties rond de huisvesting van EU-arbeidsmigranten aan te pakken?

Dat is de grote vraag van vandaag. Welke visie heeft dit kabinet eigenlijk op dakloosheid? Tot nu toe hebben wij de minister in debatten vaak horen zeggen dat dit aan gemeentes is. Maar de gemeentes smeken bij de minister om regie, visie en daadkracht. Is de minister bereid om betere bestuurlijke afspraken te maken met gemeenten, zodat zij ook weten waar zij aan toe zijn en we als Kamer ook meer grip krijgen en commitment zien? We hebben namelijk grote twijfels of gemeenten daadwerkelijk regie en antwoorden zien op de brief van afgelopen vrijdag.

Daarnaast vinden wij het jammer dat we ook geen zicht hebben op de extra middelen uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Zijn die honderden miljoenen wel tot hun recht gekomen? Momenteel heeft JA21 daar nog onvoldoende beeld bij. Het woningtekort blijft toenemen en we zien dat de dakloosheid toeneemt in plaats van afneemt. We zitten dus in een spagaat: eerst investeren in wonen als oplossing voor dakloosheid en tegelijkertijd een tekort aan opvangplekken door de toenemende dakloosheid. Hoe kijkt het kabinet naar deze spagaat?

Voorzitter. Vier minuten zijn te kort om alle specifieke groepen dakloze mensen uit te lichten, maar het zijn er heel veel. Voor elke groep is iets anders nodig: urgentie voor een woning, extra zorg en ondersteuning, bescherming tegen uitzendbureaus en huisjesmelkers, en soms een andere woonoplossing zoals Skaeve Huse. Daarom sluit ik af met opnieuw de oproep: pak de regie op dakloosheid voor al die verschillende groepen.

Dank, voorzitter.

De **voorzitter**:
U heeft een interruptie van mevrouw Synhaeve.

Mevrouw **Synhaeve** (D66):
Mevrouw Coenradie begon haar bijdrage met het vragen van aandacht voor de groep vrouwen die vlucht voor huiselijk geweld. Daar heb ik in mijn bijdrage ook bij stilgestaan.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

We weten dat bijna 40% van de dakloze vrouwen, vrouwen zijn die eerder zijn gevlucht voor geweld. Dat bleek ook uit de voorbeelden die ik net gaf. Mijn oproep net was: het is toch de omgekeerde wereld dat degene die vlucht voor het geweld, veelal de vrouw, vervolgens óf dakloos wordt óf wel een huis heeft maar dan steeds van tijdelijke plek naar tijdelijke plek naar tijdelijke plek gaat, terwijl de dader kan blijven wonen in het oorspronkelijke huis? Hoe kijkt mevrouw Coenradie hiernaar?

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Dat is een heel terecht punt van mevrouw Synhaeve. Dat is ook precies de reden waarom wij eerder in een ander debat een motie hebben ingediend over wat we "afkoelhuizen voor daders" noemen. Pin me even niet vast op de naam. We kunnen er als commissie misschien een betere naam voor bedenken, maar het idee was wel als volgt. Op het moment dat je als vrouw, misschien wel samen met je kinderen, te maken hebt met een gewelddadige relatie en je niet meer veilig voelt thuis, is het natuurlijk niet de bedoeling dat jij als vrouw, al dan niet met je kinderen en huisdieren, steeds van opvang naar opvang gaat. Die verhalen hoor ik namelijk ook als ik in de vrouwenopvang sta en dat vind ik verschrikkelijk. De bedoeling is dat de dader, de pleger, uit de situatie wordt gehaald en dat daarmee aan de slag wordt gegaan. Dat kan in het strafrecht, maar ik geloof ook in het idee van het afkoelhuis en dat middels therapie vicieuze cirkels kunnen worden voorkomen. Het gaat erom te voorkomen dat wanneer de pleger weer uit het afkoelhuis is, er weer een nare en onveilige situatie ontstaat.

Ik ben het er dus helemaal mee eens. Ik onderschrijf het. Ik hoop ook dat we heel snel die kant op gaan. Daarmee gaan we niet alle dakloosheid van deze vrouwen oplossen, maar we gaan wel een kentering krijgen in de situatie dat zo'n vrouw een slachtoffer is waar je als overheid omheen moet gaan staan, terwijl we de dader de ruimte geven om alle kanten op te gaan en eigenlijk heel lang deze intieme terreur te kunnen voortzetten.

De **voorzitter**:
Tot slot van de zijde van de Kamer de heer Nobel.

De heer **Nobel** (VVD):
Voorzitter, dank u wel. Nederland krijgt er steeds meer daklozen bij. Volgens de meest recente cijfers gaat om tienduizenden mensen in Nederland. Voor iedereen geldt dat het leven weleens tegen kan zitten, waardoor je uiteindelijk in een situatie terecht kunt komen dat je dakloos raakt. De VVD wil dan ook dat iedere Nederlander uiteindelijk een dak boven zijn of haar hoofd kan krijgen. Voor de VVD is de belangrijkste oplossing dan ook helder: er moeten veel meer woningen komen. Met meer woningen lossen we hopelijk ook ooit het dakloosheidprobleem op. De evaluatie van het actieplan is echter duidelijk: op dit tempo halen we 2030 niet en de regie ontbreekt. De oplossingen liggen namelijk bij meerdere ministeries. Hoe gaat de minister, die hiervoor coördinerend uiteindelijk verantwoordelijk is, dit oppakken?

Voorzitter. Gemeenten krijgen elk jaar zo'n 440 miljoen euro. Dit bedrag is vrij te besteden, zonder dat het Rijk ziet wat het uiteindelijk oplevert en ook waar het naartoe gaat. Wat de VVD betreft kan het niet zo zijn dat gezinnen in nood uiteindelijk niet kunnen worden opgevangen omdat de middelen ergens anders aan besteed worden. Het kan bijvoorbeeld niet zo zijn dat dit geld uiteindelijk gaat naar de opvang van mensen die hier illegaal verblijven, wat ook nog eens een aanzuigende werking heeft, en dat moeders met kleine kinderen op straat belanden. Is de minister bereid deze cijfers

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

op te vragen bij gemeenten en ook inzichtelijk te maken waar het geld naartoe gaat en hoeveel mensen uiteindelijk doorstromen naar een eigen woning of bijvoorbeeld een flexwoning?

Voorzitter. In de grote steden is het probleem het grootst, maar in Rotterdam wordt er wel gewerkt aan een oplossingsgerichte aanpak. Daar wordt bij dakloze EU-burgers aan de voorkant bepaald of iemand gaat werken en/of teruggaat naar zijn land, en de opvang duurt maximaal een week. In Amsterdam daarentegen kan dat zes maanden zijn. In de pilot in Rotterdam kwamen er per bed acht keer zo veel mensen in de opvang. Het is voor de VVD niet uit te leggen dat de ene stad het ontzettend goed doet en ook voorbeelden heeft die werken en dat een andere stad zegt: wij gaan het wiel zelf uitvinden, met rijksmiddelen.

Voorzitter. Rotterdam laat zorg en veiligheid samen optrekken. Elke week gaan hulpverleners, politie en handhaving langs alle buitenslapers. Eerst wordt hulp aangeboden en wie weigert en overlast blijft veroorzaken, krijgt een boete. Voor EU-burgers kan het uiteindelijk ook leiden tot gedwongen terugkeer. Utrecht heeft het verbod op buitenslapen geschrapt en Amsterdam zal deze stap hoogstwaarschijnlijk volgen. In het halfjaar nadat Utrecht stopte met het beboeten, verdubbelde het aantal overlastmeldingen van buitenslapers. Dit zijn meldingen gedaan door waarschijnlijk bewoners die zich mogelijk niet meer veilig voelen in hun eigen wijk. Natuurlijk, boetes zullen de dakloosheid uiteindelijk niet oplossen; dat ziet de VVD ook. Echter, het schrappen ervan is onverstandig, want het verbod is toch een stok achter de deur: eerst hulp en wie uiteindelijk weigert en toch structureel overlast blijft veroorzaken, moet hierop kunnen worden aangesproken. Zonder een verbod kan dat pas als het al uit de hand is gelopen. Om dakloosheid in grote steden op te lossen moeten we daarom samen kijken naar een aanpak die wél werkt. Wat de VVD betreft wordt die Rotterdamse aanpak zo snel mogelijk de norm in alle grote steden. Is de minister daartoe bereid en, zo ja, op welke termijn?

Voorzitter, tot slot. Je ziet in de praktijk dat arbeidsmigranten in sommige gevallen op straat belanden door malafide verhuurders en uitzendbureaus. Het wetsvoorstel Passende huurcontracten beperkt shortstay tot 30 nachten. Dit leidt er mogelijkerwijs toe dat arbeidsmigranten juist bij die malafide verhuurders terechtkomen. Deelt de minister deze zorg en is zij van mening dat dit uiteindelijk juist tot meer dakloosheid kan leiden?

Voorzitter. De VVD wil dat iedereen een dak boven zijn hoofd heeft, en daarvoor moeten we vooral meer bouwen. Maar we willen ook weten waar het geld uiteindelijk naartoe gaat en we willen een aanpak die werkt: eerst hulp en wie weigert en toch overlast blijft veroorzaken, moet daarop worden aangesproken, net zoals men in Rotterdam doet.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Nobel. U bent aan het einde gekomen van uw inbreng. Er is nog een interruptie van mevrouw Tijmstra.

Mevrouw **Tijmstra** (CDA):
Ik heb in mijn bijdrage juist ervoor gepleit om wel die boetes af te schaffen, om daar anders mee om te gaan. Het blijkt namelijk niet effectief te zijn, het zorgt niet voor een

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

gedragsverandering. Het zorgt er wel voor dat mensen alleen maar meer in de problemen komen. Er zijn twee routes. Ofwel hebben mensen geen briefadres en ontstaat er een administratieve rompslomp omdat er niet kan worden geïnd, ofwel kunnen mensen de boete helemaal niet betalen, waardoor ze nog meer in de schulden komen. Je leven op de rit krijgen wordt daardoor alleen maar ingewikkelder. Daarmee zeg ik niet dat we niks moeten doen aan overlast, maar het CDA gelooft niet in het middel van boetes die niet effectief zijn. Denkt de VVD dat die boetes echt effectief zijn, is mijn vraag.

De **voorzitter**:
Meneer Nobel?

De heer **Nobel** (VVD):
Ja, ik wacht altijd netjes tot de voorzitter aangeeft dat ik kan antwoorden.

De **voorzitter**:
Nee, sorry. In deze commissie doe ik het altijd zo. Gaat uw gang.

De heer **Nobel** (VVD):
Ik heb in mijn bijdrage in ieder geval geprobeerd te schetsen dat ik ook wel zie dat die boetes niet zaligmakend zijn. Ik zie ook wel dat dat mensen verder de verdrukking in kan helpen. Tegelijkertijd denk ik: als je die boetes afschaft, heb je ook geen stok meer achter de deur om uiteindelijk snel bij de overlast te komen. Nu gaat er ook handhaving of politie naartoe omdat er melding wordt gedaan. Dat zijn ook mensen die gewend zijn om in de samenleving te kijken wat nu het beste middel is. Ik ben er dus van overtuigd dat een handhaver niet direct over zal gaan op een boete, maar ook zal kijken: hoe kan ik deze persoon het beste helpen? Dat middel weghalen betekent uiteindelijk, zoals we zien in een stad als Utrecht, dat het aantal overlastmeldingen exponentieel stijgt. Er zijn ook voorbeelden van plekken in het buitenland waar het woonrecht erg sterk is. Het is natuurlijk niet vergelijkbaar met de Nederlandse situatie, maar in een stad als Johannesburg zijn gewoon hele tentenkampen ontstaan omdat het recht op wonen op welke plek dan ook daar zo ontzettend sterk is dat dat uiteindelijk volledig is doorgeslagen. Ik zou niet een soort van Lowlands van daklozen in onze hoofdstad willen zien. Ik denk dat dat wel de reden is dat we een stok achter de deur moeten houden. Ik ben dus geen voorstander van het overal schrappen van die boete.

Mevrouw **Tijmstra** (CDA):
Dan maak ik het smaller. Ons gaat het met name over overlevingsactiviteit. Op het moment dat je geen huis hebt om te wonen, kan je niks anders dan buiten slapen. Op het moment dat er geen gratis openbaar toilet in de buurt is, zullen mensen hun behoefte in de openbare ruimte doen. Daarvan denk ik: als mensen geen alternatief hebben, wat is dan de effectiviteit van het beboeten daarvan?

De heer **Nobel** (VVD):
Ik denk dat we met name moeten kijken naar hoe we het aanbod kunnen vergroten. Ik zal daar dus tijdens de begrotingsbehandeling van VRO diverse voorstellen voor doen. Denk bijvoorbeeld aan het toch weer toestaan van tijdelijke huurcontracten. De hospitaverhuur kwam langs. We zullen uiteindelijk meer stappen moeten zetten bij de Wet betaalbare huur, die ervoor zorgt dat er ontzettend veel woningen in het middenhuursegment worden uitgepond. We moeten er gewoon voor zorgen dat er

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

uiteindelijk veel meer woningen zijn. Dat is de oplossing. U, het CDA, grijpt nu naar de boete, maar ik wil helemaal niet naar de boete toe; ik wil ervoor zorgen dat de aanbodzijde wordt vergroot. Dat doen we door ontzettend veel regels te schrappen en ervoor te zorgen dat we een beetje een fijn fiscaal klimaat hebben, zodat de markt uiteindelijk ook echt in Nederland wil investeren en niet denkt: ik ga dat in het buitenland doen. Met alleen sociale huurwoningen komen we er namelijk gewoon niet. De druk op de sociale huurmarkt wordt alleen maar groter omdat mensen die te veel verdienen ook in een sociale huurwoning blijven zitten. Die kunnen nergens naartoe. Het middensegment is volledig gekannibaliseerd. We zullen dus meer woningen moeten bouwen in het middensegment, maar ook in het vrije segment, om uiteindelijk de hele woningmarkt weer vlot te trekken.

De **voorzitter**:
Afrondend.

Mevrouw **Tijmstra** (CDA):
Ik ben het absoluut eens met de VVD dat meer woningen bouwen de echte oplossing is, maar het CDA is nog steeds echt van mening dat we in de tussentijd en ook daarna niet moeten beboeten, omdat we mensen daarmee nog meer in de problemen helpen.

De **voorzitter**:
Ik hoorde geen vraag.

De heer **Nobel** (VVD):
Nee, maar ik denk dan wel … Ik ben het met het CDA eens dat die boete niet de oplossing is, maar op korte termijn gaan we in deze Kamer bijvoorbeeld ook spreken over de voorrang voor statushouders. Ik hoop dat ik het CDA dan ook aan de zijde van de VVD ga vinden om te zeggen: we gaan stoppen met die voorrang. Dan ontstaat er toch meer ruimte voor mensen die nu dakloos zijn. Als er voorstellen voorbijkomen die een oplossing kunnen bieden, hoop ik het CDA ook aan de zijde van de VVD te vinden. Ik denk dat dat op heel korte termijn al gaat gebeuren met het afschaffen van de voorrang voor statushouders.

De **voorzitter**:
Dank u zeer. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn van de zijde van de Kamer. Ik wilde een halfuur schorsen, zodat we om 17.05 uur verdergaan, met de eerste termijn van de zijde van het kabinet. Ik zie dat de heer Grinwis iets wil zeggen.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):
Het is geen desinteresse, maar ik moet er helaas eerder vandoor vanwege een andere afspraak. Er wordt zorgvuldig meegeluisterd naar de beantwoording.

De **voorzitter**:
Zeker. Dan schorsen we voor een halfuur. Hoe langer wij daar nu over praten, hoe langer de schorsing duurt.

De vergadering wordt van 16.35 uur tot 17.08 uur geschorst.

De **voorzitter**:

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Ik heropen de vergadering. We zijn gekomen bij de eerste termijn van de zijde van het kabinet. Beide ministers gaan zo antwoorden. Ik neem aan dat minister Sterk begint en dat de minister van VRO straks vervolgt. U neemt ons mee in de blokjes, zoals ik u ken. Gaat uw gang.

Minister **Sterk**:
Dat zal ik aan het einde van mijn spreektekstblokje doen, zoals u mij misschien ook kent. Ik was in oktober van het jaar samen met de minister van VRO hier in Den Haag bij het Straat Consulaat. We spraken daar met mensen die dakloos zijn geweest of nog steeds geen huis hebben. Misschien moet ik wel zeggen: mensen die geen thuis hebben. Ik zie een aantal van hen op de tribune zitten. Ik ben ook in Delft en in Rotterdam geweest. In Delft kreeg ik ook dit mooie boek mee — misschien kennen jullie het wel — met allemaal verhalen van mensen die dakloos zijn. Ik denk dat dat ook onderstreept wat een aantal van u ook zei, namelijk dat het vele gezichten kent. Je kunt niet zeggen "dit is het type dakloos persoon", want het gaat allemaal om mensen. Ik denk dat het daarom ook zo weerbarstig is. Als we nou gewoon één oplossing hadden, hadden we gelijk alles opgelost, denk ik. Maar eigenlijk vraagt elke groep van mensen met pech in hun leven die op een gegeven moment te maken krijgen met dakloosheid of dreigende dakloosheid, weer om een eigen aanpak.

Ik wil toch ook wel even onderstrepen dat ik het heel bijzonder vind dat mevrouw Moinat haar eigen ervaring inbrengt. Ik vind het ook altijd heel bijzonder om te zien en ik hoop dat mensen in het land ook zien dat hier gewoon mensen zitten omdat ze ook uit hun eigen ervaring putten en hier verandering in willen brengen. Wat dat betreft dus een dikke pluim voor mevrouw Moinat.

Geen vaste woonplek hebben levert natuurlijk ontzettend veel onzekerheid en stress op. Dakloosheid zet daarmee ook een rem op de ontwikkeling voor alle dakloze mensen, in het bijzonder voor jongeren en kinderen. Met een eigen thuis kunnen mensen werken aan gezondheid, inkomen of herstel. Daarom is het ook zo belangrijk dat we dakloosheid zo veel mogelijk proberen te voorkomen. Als we het dan toch niet kunnen voorkomen, moeten we mensen vooral zo snel mogelijk helpen aan een passende woonplek. We zien nu ook wel vaak — dat vind ik overigens wel een dilemma — dat er veel in opvang wordt geïnvesteerd, terwijl je natuurlijk eigenlijk toe wil naar passende woonplekken. Maar de vraag is natuurlijk wel: hoe ga je om met de spanning die daartussen ontstaat? Daar kom ik straks in de beantwoording van de vragen ook nog op terug.

De meest recente CBS-schattingen zeggen dat we ongeveer 33.000 dakloze mensen van 18 tot 65 jaar zouden hebben. Dat was op 1 januari 2024, maar we kennen allemaal de ETHOS-telling. Ik ben eerlijk gezegd heel blij dat die er zijn, want die geven veel meer een gezicht aan de problematiek. Heel veel mensen slapen vaak op de bank van familie en vrienden, maar die zijn daarmee net zo uitzichtloos onderdeel van het vraagstuk, denk ik. We hebben inderdaad binnenkort ook weer de nieuwste tellingen. Laten we hopen dat het meevalt, maar we weten dat de dakloosheid helaas toeneemt, overigens niet alleen in Nederland, maar ook in alle landen om ons heen.

De tussentijdse evaluatie van het Nationaal Actieplan Dakloosheid laat ook zien dat gemeenten en andere betrokken partijen de richting van preventie en passende huisvesting echt onderschrijven als de duurzame oplossing. Dat viel mij ook bij mijn werkbezoeken op. Daarover is dus geen discussie, en er is ook geen discussie over dat

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

we dat sneller moeten gaan doen. Ik wil onderstrepen dat we als kabinet nog steeds achter die doelstelling staan. Onze ambitie is natuurlijk nog steeds om dakloosheid uiteindelijk uit te bannen. Tegelijkertijd vind ik ook dat wij hier het eerlijke verhaal moeten vertellen. Als wij doelen stellen die niet realistisch zijn, dan krijgen we allemaal teleurgestelde burgers omdat we allerlei dingen beloven die we niet waarmaken. We constateren gewoon op dit moment dat het halen van het doel in 2030 niet realistisch is. Het leek mij dan ook wel zo eerlijk om dat op te schrijven, wat niks afdoet aan de inzet van ons hier als ministers achter deze tafel voor het tegengaan van dakloosheid op de manier die ik net aangaf.

Mevrouw Coenradie gaf aan dat ze zich afvroeg wat nou precies mijn visie is op dakloosheid. Volgens mij heb ik daar net het nodige over gezegd.

Een aantal van u stelde een vraag waar ik nu eigenlijk alvast op wil ingaan, aangezien dat samenhangt met het volgende. Ik snap dat uw Kamer denkt: als we dat doel van nul in 2030 loslaten, waar gaan we dan op sturen? Hoe krijgen we dan in beeld hoe het loopt? Eerlijk gezegd heb ik die vraag ook wel een beetje als ik kijk naar alles wat we doen: waar kan je dat nou aan afmeten? Eigenlijk heeft bijna iedereen daar net naar gevraagd. Ik denk dat we echt wel een aantal zaken doen op dat punt. Ten eerste is er natuurlijk de Wet regie, maar daar zal mijn collega zo verder op ingaan. Daarin hebben we echt heel hard zitten duwen, juist om niet alleen in kwantitatieve zin, qua type huizen, maar vooral ook in kwalitatieve zin te kijken voor welke doelgroepen er nou gebouwd moet worden, om gemeentes daar ook aan te verbinden. Maar er is meer nodig. Dat begint met zicht krijgen op wat er met de bestaande middelen gebeurt en grip krijgen op tussenresultaten, waar u terecht naar vraagt. Daarom wil ik ook precies gaan kijken naar het dashboard.

Ik weet niet of u het weet, maar we hebben een dashboard op vier thema's, met ook weer allerlei onderverdelingen, zoals beleid, preventie et cetera. Dat dashboard moeten we veel meer onderdeel maken van de gesprekken met de gemeentes, omdat ook voor mij wel een beetje de vraag is ... We hebben natuurlijk 55 miljoen extra gegeven, maar als ik aan een gemeente vraag waar dat in is gaan zitten, dan kunnen ze die vraag vaak ook niet beantwoorden. Daarmee wil ik niet zeggen dat gemeentes dat niet goed uitgeven. Dat zou ik niet willen beweren, maar ik denk dat het wel helpt als we met elkaar kunnen zien waarin ze nou hebben geïnvesteerd en tot welke resultaten dat heeft geleid — of juist misschien ook niet, want dan kunnen wij met elkaar verder kijken wat er dan wel nodig is. Dat gesprek wil ik graag gaan voeren.

Ik wil ook dat de middelen meer van opvang naar Wonen Eerst en woonoplossingen gaan, ook vanwege de aard van wat wij hier met elkaar hebben afgesproken. Dat moeten we ook mogelijk maken. Ook daar wil ik dus over in gesprek gaan. Ik krijg natuurlijk van veel gemeentes te horen: wij zijn eigenlijk een beetje het afvoerputje van wat de gemeentes om ons heen niet oplossen. Dat scheelt soms ook weer per regio, dus wij willen ook kijken of de bestaande financiële verdeling past bij de opgave die gemeentes hebben. Daarbij is het ook belangrijk dat de middelen die gemeentes hebben in de goede beweging worden uitgegeven. Daarom laat ik nu ook onderzoek doen naar de financiële prikkels die helpen om juist die gewenste beweging van opvang naar wonen te krijgen. Ik verwacht de uitkomsten van dat onderzoek in het eerste kwartaal van volgend jaar, dus dan zal ik dat ook zo snel mogelijk aan u doen toekomen. Ik zal daarbij ook weer kijken in hoeverre de huidige verdeling van middelen nog aansluit bij de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

daadwerkelijke opgaven in de regio.

De komende tijd zet ik mij hier dus voor in met alle betrokken bewindspersonen. Hier zit de minister van VRO, maar ook de minister van Sociale Zaken speelt natuurlijk een belangrijke rol als het gaat om arbeidsmigratie; overigens ook als het gaat om bestaanszekerheid, want met name voor jongeren en gezinnen is dat een belangrijk punt. We werken daar met elkaar aan in de volle breedte. Met de ETHOS-tellingen krijgen gemeenten veel meer zicht op wie dakloos is in hun gemeente en hoe zij beleid kunnen maken dat daar beter op aansluit. Samen met gemeentes, aanbieders en belangenbehartigers zetten we in op meer passende woonplekken. Ook zetten we ons ervoor in de bestaande woonvoorraad beter te benutten, zeg ik dan maar even tegen mevrouw Keijzer, die afwezig is. Ook gaat het om preventie op risicomomenten, bestaanszekerheid en specifieke ondersteuning van gemeenten. Daar hebben we nu een ondersteuningsteam voor opgericht. Dat noemen we het ondersteuningsteam Wonen Eerst. Dat moet ook gaan helpen bij die verandering van preventie naar wonen. We willen daarbij ook goed kijken hoe we dat weer laten aansluiten op het Expertteam Woningbouw, dat er vanuit de volkshuisvestingshoek is, zodat die elkaar daarbij in ieder geval gaan helpen en elkaar niet gaan tegenwerken. Ook dat is nu ingesteld. Dat is ook een van de versnellingsmaatregelen die we nemen, zoals ik die ook in de brief heb benoemd.

Dan nog even specifiek over jongeren, want ik ben ook de minister van Jeugd. Ik herken dus heel erg het volgende vraagstuk: hoe voorkom je nou dat jongeren die in de jeugdzorg zitten, ineens helemaal worden losgelaten als ze 18 zijn en het dan maar helemaal moeten uitzoeken? Daarvoor is het belangrijk dat jeugdzorginstellingen en gemeenten op tijd beginnen met te kijken wat het betekent als deze jongere straks 18 is. Want één ding weten we zeker: die wordt op een gegeven moment 18. Dat is een zekerheid die we hebben. We hebben ook een landelijke aanpak voor die groep van 16 tot 27. We hebben nu ook een kwartiermaker aangesteld om gemeentes daarbij te gaan helpen, zodat het op tijd gaat gebeuren en ze niet zomaar worden losgelaten als men niet voldaan heeft aan al die doelen die we hebben gesteld voor de aanpak van jongerenwerkloosheid. Die doelen gaan over werk, maar ook over het ondersteunen van mensen bij de thema's inkomen, scholing en welzijn. De inzet is gewoon dat jongeren niet zonder plan of perspectief op een woning uit zo'n voorziening kunnen stromen. Daarbij weten we dat een aantal gemeentes al best wel goed bezig is. Nijmegen bijvoorbeeld doet mee aan een pilot met de naam Startmotor Wonen Eerst Jongeren. Daarbij sturen ze er heel erg op om jongeren niet in de dakloosheid terecht te laten komen. Waar dat werkt, hoeven we het wiel niet opnieuw uit te vinden, dus ik zou heel graag zien dat we dat opschalen onder gemeentes. Er zijn dus gelukkig hoopvolle signalen, en die moeten we vooral groter gaan maken.

Voorzitter. Dit was al best veel tekst, waarbij ik voor een deel al inging op de vragen. Ik denk dus dat het goed is om even aan te geven welke kopjes ik verder nog had bedacht om de vragen onder te groeperen. Dat zijn er in principe vier. Ten eerste wil ik toch nog even ingaan op het Nationaal Actieplan Dakloosheid en de vragen die daarover zijn gesteld. Daarnaast is er een aantal vragen gesteld over de financiële middelen. Het derde blokje gaat meer over de specifieke aandachtsgroepen die een aantal van u ook heeft genoemd. Het vierde en laatste blokje betreft de overige belangrijke vragen.

Voorzitter, als dat mag, ga ik gelijk door met het eerste blokje. Mevrouw Westerveld had

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

een vraag gesteld over de voortgang van het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Ik heb daar net in mijn inleidende spreektekst al best heel veel over gezegd. We blijven ons natuurlijk committeren aan het Lissabonakkoord. Daar staat onze handtekening niet voor niets onder. Tegelijkertijd denk ik ook dat we realistisch moeten zijn. Gezien de omstandigheden die wij nu hebben — nogmaals, daar zijn we als Nederland niet uniek in — is het ongelofelijk taai. Volgens mij doen we wel de goede dingen. Daar zie ik in het veld in principe ook niet echt discussie over, want wonen is uiteindelijk het antwoord, want pas dan kun je ook echt gaan werken aan herstel. Dat bleek ook uit de verhalen van jongeren die ik heb gesproken. Daar moeten we dus ook op blijven inzetten. Dan doen we ook. Daar heb ik denk ik net het nodige over gezegd.

Mevrouw Beckerman vroeg of ik alle aanbevelingen ...

De **voorzitter**:
Minister, u heeft een interruptie van mevrouw Westerveld.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Op de ambitie, want ik hoor de minister nu twee keer zeggen dat die ambitie in principe onverminderd is, maar tegelijkertijd lazen mevrouw Beckerman en ik — maar volgens mij geldt dat voor meer collega's, in ieder geval ook voor mensen uit de zaal — de brief toch met wat andere ogen. Daarin leek het namelijk alsof de ambitie was losgelaten, dus de ambitie om in 2030 niemand meer dakloos te laten zijn. Daarop doelden ook onze scherpe vragen. Een oproep die daaraan vasthangt, is natuurlijk dat wij — dat hoor ik meer collega's zeggen — graag veel meer sturing zouden willen. Een hele concrete vraag aan de minister is dus hoe ze dat gaat regelen. Hoe gaat ze ervoor zorgen dat er beter gestuurd wordt zodat we toch 2030 gaan halen?

Minister **Sterk**:
Het is een beetje een soort spraakverwarring, want ik heb gezegd: de ambitie om dakloosheid zo snel mogelijk te verminderen of zelfs te stoppen, staat nog steeds. Dat dat in 2030 gaat lukken, is gewoon niet realistisch. Daar wil ik ook eerlijk over zijn. Dat gaan we gewoon in drie jaar niet oplossen, zeker nu we zien dat dakloosheid toeneemt. Ik heb ook heel goed gehoord dat u zegt: maar waar gaan we nou op sturen? Hoe krijgen we nou in beeld waar we staan? Hoe kunnen we nou beter volgen waar we aan werken? Ik heb net geprobeerd daar het nodige over te zeggen. Ik heb die behoefte zelf namelijk ook. Ik zie dat we daar heel veel geld aan geven, maar dat ik vervolgens toch weer de vraag krijg van gemeenten om meer te geven. Dat kan, maar als ik dan aan gemeenten vraag waar bijvoorbeeld die 55 miljoen naartoe is gegaan — zit dat nou echt in die beweging om van opvang juist naar Wonen Eerst te gaan? — dan kunnen ze dat eigenlijk niet zo goed toelichten. Nou snap ik dat ook wel gezien de veelheid, maar ik denk dat het belangrijk is om dat met elkaar toch beter in beeld te krijgen, zodat ik ook beter antwoord kan geven op uw vraag wat gemeenten daar nou precies mee hebben gedaan, waar het dan in zit en waar ze meer behoefte aan hebben. Het eerlijke verhaal is dat ik dat op dit moment nog niet altijd even eenduidig te beantwoorden vind.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Maar dat is natuurlijk niet nieuw. Ik was bij het debat toen het nationaal actieplan werd gelanceerd, en toen is al gevraagd om heel goed te gaan sturen. Toen is al gewezen op het dashboard. Ik heb afgelopen weekend het dashboard erbij gepakt. Daarin zie je hoe processen gaan, maar daarin zie je niet wat de resultaten zijn. Dan is toch mijn vraag

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

aan de minister: is er dan niet iets misgegaan, niet in de ambitie maar wel in de manier om die te bereiken? Als we dat dan met elkaar constateren — in ieder geval constateren we wel met elkaar dat het aantal dakloze mensen is toegenomen en dat de ambities van het nationaal actieplan nog niet helemaal goed tot hun recht komen — zou er dan niet een andere manier van sturen moeten komen, waarbij je dus duidelijk een plan maakt, zoals we eerder hebben gevraagd, met een tijdlijn, en waarbij je heel duidelijk ook resultaten vraagt van gemeenten, in de zin van: als je ergens geld in stopt, wat levert dat dan op? Dan kunnen wij als Kamer sturen en hebben ook beide ministers regie op het uiteindelijk behalen van het doel.

Minister **Sterk**:
Daarover zou ik graag in gesprek willen met de gemeenten, aan de hand van het dashboard, dat inderdaad soms wat procesinformatie geeft. Ik wil dat graag verbinden aan de vraag: hoe zit dat in relatie tot de middelen die zijn besteed? Tegelijkertijd denk ik dat we al aan het sturen zijn op resultaten, want uiteindelijk zeggen we allemaal: we moeten werken aan wonen, zodat er voldoende plekken komen voor jongeren, gezinnen en alle andere mensen. Daar wordt heel hard aan gewerkt in de Wet regie. Daar moeten harde afspraken over worden gemaakt. Op de korte termijn is de minister overigens ook nog met een andere aanpak bezig, maar dat kan ze zo beter zelf vertellen.

De ETHOS-telling geeft gemeenten een soort handvat om inzichtelijk te krijgen: met welke groep hebben we in onze regio of in onze gemeente te maken? Nogmaals, elke doelgroep vraagt om een andere aanpak. Ik wil kijken hoe we zo goed mogelijk kunnen toewerken naar een soort knoppen, in de zin van: we staan nu hier en we willen daarheen. Uiteindelijk willen we dat zo min mogelijk mensen dakloos zijn, dat we voldoende woningen hebben, dat er passende zorg is en dat het niet nodig is dat je op straat terechtkomt als je een Wlz-indicatie hebt en je eruit wordt gezet. Daar willen we uiteindelijk naartoe. Daar doe ik helemaal niets aan af.

Mijn vraag aan alle partijen met wie we werken is: hoe zorgen we ervoor dat we beter inzichtelijk krijgen of de stappen die we nemen ook de juiste stappen zijn op weg naar dat doel? Dat doel blijft wat mij betreft gewoon staan, alleen niet in 2030, want nogmaals, dat is gewoon niet realistisch. Ik wil kijken hoe we dat zo veel mogelijk kunnen kwantificeren. Ik beloof dat ik bij u terugkom met een voorstel voor hoe dat eruit zou kunnen zien. Ik wil daarbij wel opmerken dat elke regio zijn eigen opgaves kent. De regio Amsterdam is echt een andere omgeving dan de gemeente Leeuwarden, met andere problematiek. Daarom is het lastig om landelijke normen op te leggen, want uiteindelijk moet het passen bij de doelgroep waarmee je te maken hebt in je regio en bij de manier waarop je dat met elkaar hebt vormgegeven. Maar ik wil wel zoeken naar hoe we dat meer inzichtelijk kunnen krijgen.

De **voorzitter**:
Ik wil er nog even op wijzen dat we in totaal vier interrupties hebben.

Mevrouw **Tijmstra** (CDA):
Ik zou graag nog een vraag willen stellen over dat actiever sturen. Als we het allemaal eens zijn over Wonen Eerst en over het feit dat een woning de oplossing is voor daklooshеid, dan is dat toch hetgeen waar we kwantitatief hard op kunnen sturen richting de gemeenten? Dat vraag ik omdat ik zelf bij een gemeente heb gewerkt. Ik weet dat de afdeling zorg en de afdeling wonen, oftewel het sociaal domein en het

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

ruimtelijk domein, vaak twee verschillende talen spreken. Daar zit geen onwelwillendheid achter. Dat is gewoon hoe we het jaren terug georganiseerd hebben. De vrijblijvendheid moet eruit. De decentralisatiemiddelen lopen via het sociaal domein, maar met name de andere afdelingen moeten veel meer in the lead komen. Hoe stuurt de minister daarop?

Minister **Sterk**:
Ik heb net even de andere minister aangekeken; zij gaat er zo iets meer over zeggen. Zij stuurt daar met name op, want dit gaat heel erg over de Woondeals die worden gesloten.

Mevrouw **Tijmstra** (CDA):
Ik heb nog één aanvullende vraag over het sturingsinstrument. Dat gaat ook over Wonen Eerst. Nu loopt het in de organisatiestructuur via de centrumgemeenten, maar ook de regiogemeenten hebben daarin een grote verantwoordelijkheid. Ik ben op werkbezoek geweest. Ik zal de gemeente niet noemen, maar als een gemeente met 30.000 inwoners van een opvangorganisatie de vraag krijgt "kun je vier woningen per jaar beschikbaar stellen voor Wonen Eerst?" en er niet geleverd wordt, dan zijn we er echt nog lang niet. Ook daar wil ik graag aandacht voor vragen. Het gaat niet alleen om de centrumgemeenten. Alle gemeenten moeten steviger in de doe-stand.

Minister **Sterk**:
Daar ben ik het zeer mee eens. Dat hoor ik ook. Daarom zeggen we ook: we willen niet alleen naar Beschermd Wonen, maar ook naar Beschermd Thuis. Zo kunnen ook andere gemeenten dan alleen de centrumgemeenten voorkomen dat mensen op een gegeven moment op straat komen en ervoor zorgen dat er veel eerder zorg thuis wordt geleverd, zodat mensen in hun kwetsbaarheid in hun eigen omgeving worden opgevangen. Ik hoor deze klacht soms ook. Als een grote gemeente zegt "wij zoeken een woning voor deze jongere", dan wordt er achterovergeleund en gezegd: die hebben wij niet. Daarom zeg ik dat dit gesprek ook goed moet plaatsvinden in de regio's. Dat zit in de aanpak rond Beschermd Thuis.

Mevrouw **Synhaeve** (D66):
Volgens mij hebben we breed die zoektocht naar sturing en monitoring. Ik ben heel blij met de beantwoording van de minister, maar ik ben wel op zoek naar hoe je dat vervolgens invult. Als je een hoger doel hebt en je dat wilt vertalen naar resultaten en tussenresultaten, dan kan je er niet omheen dat je ook uitspraken moet doen over het aantal woonplekken dat je per regio moet hebben, zodat we weten waarop we sturen. Is dat ook de invulling die de minister daaraan geeft? Wil zij dat in ieder geval verkennen? Wil zij ons informeren of dat mogelijk is en, zo ja, op welke manier?

Minister **Sterk**:
Daar ben ik een beetje voorzichtig mee, want het kenmerk van dakloze mensen is dat ze zich niet altijd verbinden aan één regio. Ik noem de boetes als voorbeeld. Als er ergens boetes worden opgelegd, dan ontstaat er een soort waterbedeffect naar een andere regio. Ik vind het dus best ingewikkeld om bepaalde kwantitatieve normen voor een regio vast te leggen, want dat doet niet altijd recht aan het probleem dat er is. Dat probeerde ik net ook aan te geven. De vraag die ik heel erg hoor bij u is: wij willen kunnen zien wat er echt gebeurt en of we het goede doen. Ik wil verkennen hoe we die vraag kunnen vertalen naar wat er gebeurt, naar de middelen die daarvoor zijn gelabeld,

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

naar het dashboard dat we hebben en naar de ETHOS-telling, die ook iets zegt over de daklozen in de regio's. Ik wil kijken hoe we met de gemeenten en de organisaties daarover een goed gesprek kunnen voeren. Volgens mij wil iedereen hieraan werken, maar we zoeken een beetje naar het tastbaar maken van dat gesprek.

De **voorzitter**:
De voorzitter wil best elke keer iets zeggen, maar dat kost allemaal tijd. U mag best … Ik grijp wel in als het uit de hand loopt.

Minister **Sterk**:
Pas op, want anders neem ik zo de leiding over, voorzitter!

De **voorzitter**:
Gaat u verder. Als ik het goed heb, was er geen andere interruptie meer, dus u kunt verder met uw betoog.

Minister **Sterk**:
Voorzitter. Mevrouw Beckerman vroeg of ik alle aanbevelingen wil overnemen die in de tussentijdse evaluatie zijn gedaan. Ik zeg heel eerlijk: nee, niet allemaal. Maar ik heb wel een hele uitdraai gevraagd van alle aanbevelingen die er waren en ik heb gekeken waar we wat mee doen. Met heel veel doen we al veel. Ik zou dus willen zeggen: we doen het in de geest ervan. We nemen ze niet allemaal letterlijk over, maar er gebeurt echt veel van de zaken die u daarin heeft gevraagd. Het verschil is dat het niet altijd gebeurt op de manier waarop u zou willen dat we het oppakken. Ik deel het gevoel van urgentie en ik sluit me aan bij de analyse van de onderzoekers dat de focus op preventie en Wonen Eerst juist is, maar tegelijkertijd duurt het te lang voordat die beweging zichtbaar is. Ik heb net al het nodige gezegd over hoe ik dat meer in beeld wil gaan brengen. Een van de dingen die ons ontzettend in de weg zit, is het aanhoudende woningtekort. Daarom ga ik voor twee versnellingen: ten eerste via het ondersteuningsteam en ten tweede via meer sturing op het proces door middel van de taskforce en de wet om tot woningen te komen, want dat is tenslotte het uitgangspunt van dat actieplan.

De **voorzitter**:
Er is een interruptie. Ik begin bij mevrouw Westerveld.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik vind dat de woorden van de minister datgene wat zij eerder heeft gezegd, tekortdoen. De minister zegt dat het doel van 2030 in principe staat, maar dat het ingewikkeld is; laat ik het maar zo vertalen. Er ligt er een heel duidelijk rapport met allemaal aanbevelingen, er ligt een initiatiefnota van mevrouw Beckerman en mij, en er liggen heel veel Kamermoties. We zien dat de minister die niet allemaal wil overnemen en dat sommige Kamermoties nog niet zijn uitgevoerd. We horen een bredere oproep vanuit de Kamer: ga beter sturen en voer al die aanbevelingen uit. Als de minister 2030 echt wil halen, waarom gaat ze dan niet aan de slag met die aanbevelingen en met alle rapporten en Kamermoties die er liggen?

Minister **Sterk**:
U doet net alsof ik hier helemaal niet mee aan de slag ben, maar dat ben ik natuurlijk wel. Alleen, ik probeer het wel toe te passen op de werkelijkheid waarin dit allemaal moet plaatsvinden. We hebben een verschil van visie over in hoeverre je die actielijnen

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

kunt uitvoeren. U zegt: maak de minister van VRO als eerste eigenaar van dakloosheid. Ik zie dat verschil heel eerlijk gezegd niet zo, want volgens mij hebben we aan de minister van VRO alleen niet voldoende. Je hebt ook de minister van Zorg, de minister van Sociale Zaken en de minister van Justitie en Veiligheid nodig. Er zijn meer aanbevelingen waarvan wij de bedoeling snappen. We proberen zaken in de geest van die bedoeling op te pakken, maar we doen het niet letterlijk zoals het in de aanbevelingen staat. Volgens mij hebben we dat ook uitgelegd in de brief en in de reactie op de ingediende moties.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Ik ga me verexcuseren richting deze minister. Ik heb nooit dit debat gevoerd met deze minister, maar ik merk dat ik hier heel emotioneel van word. Dat heeft te maken het volgende punt. In 2022 is het Nationaal Actieplan Dakloosheid gepresenteerd. Toen heeft het toenmalige kabinet zijn handtekening gezet onder het doel: een einde aan dakloosheid in 2030. Door een aantal partijen is toen gezegd: "Kijk uit met wat je belooft, want dit is een hele grote belofte. Je moet echt heel hard aan het werk en je moet dat snel en goed doen."

Het is nu eind 2026 en ik hoor deze minister een paar dingen tegelijkertijd zeggen. Ik vind dat heel lastig. Ik weet niet of ik het goed zeg, maar ik hoor: we moeten verkennen hoe we inzichtelijk kunnen maken hoe het allemaal gaat. Dat is al inzichtelijk gemaakt. Er is al een evaluatie geweest. Die was hard en daarin stonden aanbevelingen. We stelden de vraag: neemt u die aanbevelingen over? De minister zegt: nee, maar we werken wel in de geest ervan en ik heb laten uitzoeken wat we wel doen. Maar de Kamer heeft daar geen grip op. Wij hebben dat overzicht niet. Wij weten niet welke aanbevelingen u uitvoert en hoe u dat precies doet. Daar zit de pijn. Daar kan deze minister misschien niet heel veel aan doen, maar wij hebben hier als Kamerleden aan gewerkt door een hele initiatiefnota te schrijven. Ik zit nu in dit debat en ik weet niet precies wat we nu wel en niet gaan doen. Je kunt een aanbeveling niet half wel of half niet overnemen. U heeft het over de geest ervan, maar wij weten niet in welke geest we die aanbevelingen moeten zien.

Minister **Sterk**:
Ik heb net gezegd — dat staat ook in de Kamerbrief — wat ons beleid is, waar we op sturen en hoe we dat doen, ook ten aanzien van de actielijnen uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Ik heb aangegeven welke zaken we ondernemen. Het is dus niet zo dat dat niet inzichtelijk is. Volgens mij zien we een aantal van die aanbevelingen daarin ook terugkomen. Van een aantal aanbevelingen zeggen we: daar zien we het nut niet zo van in voor de oplossing van dit probleem. De vraag aan uw kant van de Kamer is: helpt datgene wat we doen, bijvoorbeeld al het geld dat we inzetten, ook echt? Leidt dat inderdaad tot een verschuiving van de opvang? Die vraag heb ik ook.

We hebben een dashboard waarin we een aantal zaken bijhouden. Wat gebeurt er precies op het gebied van preventie? Dat moet allemaal taal geven aan de vraag of die beweging op een goede manier wordt gemaakt. Ik wil een verbinding maken tussen wat er in de monitor staat, het doel van het nationaal actieplan en de middelen die we daaraan uitgeven om te kunnen zeggen of we met die middelen op de goede dingen sturen. U verwacht ook dat we dat meer inzichtelijk maken, in de zin van: doen we daar de goede dingen mee? Ik constateer dat ik dat op dit moment onvoldoende in beeld heb, maar dat wil niet zeggen dat het niet gebeurt. Het is niet zo dat ik de gemeenten

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

wantrouw en denk dat ze het niet doen, maar ik vind het wel belangrijk dat we dit met elkaar duidelijk krijgen, ook omdat de gemeenten steeds opnieuw om geld vragen voor nog meer. Dan wil ik kunnen snappen wat we daarmee gaan doen wat we nu misschien nog niet doen. Volgens mij is het nodig om dat in beeld te krijgen, zodat u kunt zien of datgene wat we hier doen, ook echt helpt.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
In de Kamerbrief van vrijdag staat — ik ga die letterlijk citeren — "het kabinet kiest niet voor kwantitatieve tussendoelen of een tijdpad richting 2030". Neemt het kabinet die zin terug? Als Kamer kunnen we hier niks mee. We hebben elke keer zo'n debat. Daar zit het probleem. We hebben niks aan een dashboard waarop we niet kunnen zien hoeveel woningen daadwerkelijk zijn opgeleverd voor dakloze mensen of mensen die dreigen dakloos te worden. Mijn vraag is heel concreet: kan het kabinet deze zin terugnemen en wél met kwantitatieve tussendoelen en een tijdpad komen, zodat we daar als Kamer op kunnen sturen? Ik zal de Kamer voorstellen doen voor hoe we hier vaker over kunnen debatteren, zodat we er echt voor zorgen dat we de handtekening onder de Verklaring van Lissabon gestand doen.

Minister **Sterk**:
Dit is nou precies waar het over gaat, denk ik. U vraagt van mij dat we moeten gaan bijhouden welke woningen allemaal worden toegewezen aan welke personen. We proberen als overheid slagvaardiger te zijn en te zorgen dat we niet nog meer regeldruk bij gemeenten gaan neerleggen. Het is de vraag of dit dan de goede manier is om te volgen hoe het gaat met de opvang van daklozen. Wij zijn het er allemaal over eens dat we uiteindelijk moeten zorgen dat de dakloosheid afneemt doordat er plekken zijn waar deze mensen kunnen wonen, of dat nou nieuwe woningen zijn, bij een hospita of verzin maar iets creatiefs. Het gaat om plekken waar mensen kunnen werken aan een nieuw thuis. Dat is wat we willen.

Ik ben alleen wel bezorgd als wij aan gemeenten moeten gaan vragen om bij te houden hoeveel mensen er uitstromen, zeker gezien de pluriformiteit van de groep waarom het gaat. Daar moeten we een heel systeem voor gaan optuigen. Ik vraag me af of we daar het probleem echt mee helpen. Ik probeer uw vraag om te snappen wat we doen door te vertalen naar iets wat uitvoerbaar is van onze kant, dat ervoor zorgt dat we door kunnen blijven gaan met wat we aan het doen zijn en dat we niet een heel nieuw verantwoordingscircus gaan optuigen. Ik vraag me af of we daarmee mensen echt aan een huis gaan helpen.

We gaan wel dingen in beeld brengen. Dat zit in die regie op de volkshuisvesting. Daar moeten gemeenten afspraken maken over hoeveel woningen ze gaan bouwen voor welke doelgroep en welke mensen daarin urgentie krijgen. Maar ik begeef me nu een beetje op het terrein van mijn collega. Volgens mij is het heel goed dat dat gebeurt, maar daar moet de minister van VRO straks meer over zeggen. Daar doen we de goede dingen. Maar ik ben wel bezorgd als de Kamer mij gaat oproepen om allerlei afspraken en rapportages te gaan overleggen over hoeveel huizen we hebben gegeven aan dakloze jongeren. Volgens mij is het ontzettend ingewikkeld om dat goed in beeld te krijgen. Tenzij u een hele makkelijke manier bedenkt om dat te doen.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Dit is nu de nieuwste debattruc van de afgelopen weken. Sorry, maar ik zie die de hele

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

tijd. Als de Kamer lastig wordt, zegt de minister: ja, maar we willen een slagvaardige overheid en de regeldruk verminderen. Maar hier zit de kern. Wij kunnen als Kamer nu zien welke taskforce er is, welke coördinator en welke commissie. Wat we niet kunnen zien, is hoeveel woningen er daadwerkelijk gerealiseerd worden, gebouwd of in leegstand, voor de groep dakloze mensen. Daar zit het probleem. Dat is het hele probleem. De overheid is niet slagvaardig en daarom halen we dit doel niet. Als je een slagvaardige overheid wilt, moet je juist de kern van de zaak gaan bijhouden. Dat is ook mijn oproep bij de evaluatie. De kern van de zaak is: eerst een woning. Nu zien we wat voor een overlegcircus er is. Wij willen juist weten hoe we echt zorgen dat er eerst een thuis wordt gerealiseerd.

Minister **Sterk**:
Met dat laatste ben ik het van harte eens. Ik ben overigens niet van de debattrucs; dat zijn uw eigen woorden. Ik ben vooral op zoek naar iets wat werkbaar is, waarmee we mensen echt aan een huis gaan helpen en de problemen met dakloosheid oplossen. Ik denk dat het niet de goede weg is als we alles gaan kwantificeren. Ik waarschuw voor de enorme regeldruk die dat meebrengt voor gemeenten, die volgens mij al heel veel op hun bordje hebben. Mijn inzet is om met de gemeenten, de opvangorganisaties en met alle andere partijen die daarbij zijn betrokken, zoals woningbouwcorporaties, te kijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat we de goede dingen doen. Hoe kunnen we laten zien dat de goede dingen gebeuren, zodat er ook inzicht komt? Dat inzicht vind ik, net als u, op dit moment onvoldoende.

De **voorzitter**:
Mevrouw Westerveld, dan de heer Nobel.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
De Kamer vraagt volgens mij helemaal niet om een heel nieuw circus op te tuigen. Sterker nog, toen het nationaal actieplan in 2020 werd gelanceerd, hebben we het kabinet gewaarschuwd en gezegd: kijk nou uit; u doet een hele grote belofte aan een groep mensen die in een hele kwetsbare situatie zitten, maar als je die belofte niet nakomt, raakt dat aan de geloofwaardigheid en het vertrouwen dat deze mensen hebben in de overheid. Toen is er een dashboard et cetera gekomen, terwijl wij voortdurend hebben gevraagd hoeveel nieuwe woonplekken er voor mensen komen. In dat dashboard kun je dat niet zien. Ik heb het afgelopen weekend nog bekeken, maar daar is voor ons niet veel sturingsinformatie uit te halen. Wij hebben hier totaal geen grip op. Ik heb in de brief inderdaad precies dezelfde zin onderstreept, namelijk dat het kabinet er niet voor kiest om kwantitatieve tussendoelen of een tijdpad richting 2030 te schetsen, maar wel zegt dat het het doel van 2030 misschien uit het oog verliest. Dan moet er toch iets anders gebeuren? Mijn vraag aan de minister is: bent u bereid om dan op een ander pad door te gaan, om al die informatie die gemeenten moeten aanleveren, het dashboard, wat meer los te laten en veel meer te gaan sturen op het aantal woonplekken voor mensen, zodat het kabinet kan sturen, zodat wij als Kamer de vinger aan de pols kunnen houden en zodat we samen met al die organisaties bereiken dat in 2030 niemand meer dakloos is?

Minister **Sterk**:
Ik stel voor dat we dadelijk eerst even de minister van VRO in haar termijn de mogelijkheid geven om een reactie te geven. Dan kom ik er eventueel in tweede termijn nog op terug.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

De heer **Nobel** (VVD):
Ik kan het betoog van de minister best goed volgen, want we hebben er niet zo veel aan om allerlei dingen uit te vragen bij gemeenten. Dat is gewoon een papieren werkelijkheid. Ik begrijp werkelijk niet waar de ophef bij de linkse partijen vandaan komt. Op het moment dat de VVD met voorstellen komt om ervoor te zorgen dat er veel meer woningen kunnen worden gebouwd, blijft het altijd stil. Mijn vraag aan de minister … Ja, daar ga ik wel naartoe, voorzitter. Ik kon het niet laten om even te reflecteren op wat er net gebeurde. We zien dat een aantal projecten bijvoorbeeld in een stad als Rotterdam wél heel goed werken. We zien ook dat ze in een stad als Amsterdam maar een beetje aan het pappen en nathouden zijn. Er is dus wel degelijk een onderscheid in hoe de overheidsmiddelen worden besteed. Ik hoop dat de minister daarop kan reflecteren. Zeker bij arbeidsmigranten is er een groot verschil in hoe gemeenten het aanpakken.

De **voorzitter**:
Eentje dan, een persoonlijk feit.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Ja, ik wil wel een persoonlijk feit maken, want wat hier gebeurt, is natuurlijk de omgekeerde wereld. De VVD zegt: elke keer komen wij met voorstellen om woningen te bouwen en dan zegt links nee. Volgens mij is de VVD al heel lang aan de macht en is het aandeel sociale huur alleen maar gedaald. Juist op de plekken waar veel mensen dakloos zijn, is de grote wens van de VVD om het aantal en het aandeel sociale huurwoningen te laten dalen. Dus kom bij mij niet aan met de uitspraak dat dit een probleem zou zijn van links.

De **voorzitter**:
Oké. Het punt is gemaakt. Het is een persoonlijk feit. Ik wil voorkomen dat … Ik ga eerst het antwoord van de minister vragen. Dan heeft u straks weer de ruimte om te reageren, meneer Nobel.

Minister **Sterk**:
Ik weet dat ik het antwoord op de vraag van de heer Nobel ergens in mijn map heb zitten. Vindt u het goed dat ik er straks op terugkom en dat u dan uw interruptie eventueel vervolgt?

De heer **Nobel** (VVD):
Ik begrijp het wel, maar mijn frustratie is dat er op links altijd alleen gekeken wordt naar sociale huurwoningen. Het gaat juist over doorstroming. Als het om middenhuur of de vrije sector gaat, blijft het altijd oorverdovend stil aan die kant van de Kamer.

De **voorzitter**:
Oké, het punt is gemaakt. U weet hoe de debatorde gaat. Het is de termijn van het kabinet. Daar richten we ons op. Het debat hebben wij net gehad. Anders wordt het wel heel rommelig en dan snapt niemand waarom de voorzitter het ene wel toestaat en het andere niet. Laten we dat niet doen. De minister is aan het woord.

Minister **Sterk**:
Ja, en ik heb inmiddels het antwoord op de vraag van de heer Nobel gevonden. Ons is ook bekend dat de Rotterdamse aanpak goed werkt. Sowieso zien we dat de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

kortetermijnaanpakken een hele hoge uitstroom hebben naar werk of soms naar terugkeer naar hun land. We kijken daar samen met gemeenten naar. Als je dat in een week voor elkaar krijgt, is dat best wel snel. Andere gemeenten kunnen daarvan leren. Er zitten overigens ook nadelen aan deze aanpak, maar daar zal ik u verder niet mee vermoeien. Als iets werkt, relatief snel werkt en goede resultaten heeft, lijkt me dat ook iets om door andere gemeenten te laten uitvoeren. Ik kan het niet zomaar voorschrijven, maar ik zal het wel inbrengen in de gesprekken die ik heb met de G4.

Mevrouw Westerveld vroeg hoe het nou gaat met de nieuwe partij voor de ETHOS-telling. Het klopt dat er vanaf 2028 een nieuwe partij moet worden gevonden. De Hogeschool van Utrecht heeft zelf aangegeven dat niet langer te willen uitvoeren en het nog één jaar te willen doen. In oktober 2026 heb ik een marktconsultatie afgerond, waarmee het animo onder onderzoeksinstellingen is gepeild. Op basis daarvan heb ik er vertrouwen in dat wij voor 2028 een nieuwe partij vinden die doorgaat met de ETHOS-telling.

Mevrouw Westerveld had ook nog vragen over de extra plekken die erbij moeten zijn gekomen voor dakloze mensen met langdurige ggz-problematiek. Ik begrijp ook wel dat je natuurlijk wil dat mensen met ggz-problematiek niet op straat komen. Binnen het actieplan stuur ik niet op aantallen, maar vooral op het zo snel mogelijk in zorg krijgen van dakloze mensen met een Wlz-indicatie. Ik spreek daar trouwens ook met de zorgkantoren over, want die hebben in principe natuurlijk een zorgplicht voor deze mensen. Ik doe dat ook samen met de gemeentes. Die inzet is er ook op gericht dat de toeleiding naar passende zorg moet verbeteren. We proberen daarbij vooral ook het sociale domein samen te laten komen met de ggz-sector. De ervaring is dat die betere samenwerking in de toeleiding nu ook al lukt, zodat mensen inderdaad eerder op een passende plek komen binnen het bestaande aanbod. Eigenlijk relateert uw vraag ook een beetje aan wat we doen met verward en onbegrepen gedrag. We zijn ook bezig met een aanpak daarvoor. We komen volgens mij begin volgend jaar met weer een brief over de brede aanpak, die onder meer over deze doelgroep gaat.

De heer Grinwis zei dat er ook mooie voorbeelden zijn, zoals in Rotterdam en Den Bosch, en vroeg welke lessen ik hieruit trek. Wat ik net al zei: ik denk dat het goed is om die dingen op te schalen. We hebben nu het ondersteuningsteam Wonen Eerst, dat daar natuurlijk ook bij kan helpen. Ik merk dat een aanpak vaak niet zomaar een-op-een overgenomen kan worden. Dat heeft weer te maken met de specifieke eigenheid van regio's, maar daar houdt dat ondersteuningsteam dan ook rekening mee.

Ten slotte had meneer Nobel nog een vraag over de coördinatie. Hij vroeg hoe ik ga zorgen dat er meer regie komt. Volgens mij is het eerste winstpuntje al dat hier nu de minister van VRO zit. Ik heb begrepen dat dat eerder niet zo was, dus volgens mij doet deze coördinerend minister haar best.

Dat was het eerste blokje, voorzitter.

De **voorzitter**:
Een interruptie van mevrouw Synhaeve.

Mevrouw **Synhaeve** (D66):
Die gaat over het vorige punt. Het gaat over hoe we nou datgene beter kunnen doen

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

waarvan we weten dat het werkt. In de inleiding verwees de minister al naar de Startmotor Wonen Eerst Jongeren en de pilot in Nijmegen, waarbij we zien dat jongeren veel beter geholpen worden en dat het effect voor andere woningzoekenden eigenlijk maar tien dagen langer wachten is. Mijn vraag aan de minister is dus als volgt. Als we nou weten dat die pilot, die nu volgens mij op tien plekken loopt, goed werkt, moeten we het aantal plekken dan niet gaan verdubbelen de komende tijd? Want dat is iets waarvan we weten dat het werkt.

Minister **Sterk**:
Volgens mij doen we het nu op vijf plekken en gaan we het opschalen. Het zou kunnen dat we naar tien gaan. Volgens mij moeten we inderdaad opschalen wat we kunnen opschalen, zeker in het licht van de moeite die we toch al hebben om de doelstelling te halen. We kijken hoe we dat zo snel mogelijk kunnen doen, dus ik neem dat mee.

De **voorzitter**:
Dan komen we bij het volgende blok. Gaat u door.

Minister **Sterk**:
Voorzitter. Dat zijn niet heel veel vragen, maar toch nog heel even over de financiële middelen. Mevrouw Synhaeve vroeg hoe we nou gaan zorgen dat geld primair gaat naar het realiseren van woonplekken in plaats van de maatschappelijke opvang. Eigenlijk heb ik daar net al veel over gezegd, denk ik.

Dat geldt ook voor de vraag die mevrouw Westerveld over die 55 miljoen heeft gesteld.

Er was ook een vraag over welke woningen nu tussentijds beschikbaar zijn gekomen. Ook daar hebben we net al uitgebreid gewisseld, denk ik.

Er was ook nog een vraag, volgens mij van de heer Grinwis, maar dat weet ik niet helemaal meer zeker, of we ook wel kijken naar wat andere landen doen. Ik gaf net aan dat je in andere landen ook ziet dat er een stijging is, maar je ziet ook dat een aantal landen, waaronder Finland, al langer bezig is met de aanpak op dezelfde leest als wij hier. Daar kijken we dus ook wel heel goed naar. Het opvragen van cijfers nemen we ook mee in het onderzoek naar de financiële prikkels. Dat gaat om de cijfers van de beweging die we maken naar Wonen Eerst. Ik heb gezegd dat het onderzoek van die financiële prikkels in het eerste kwartaal van volgend jaar naar de Kamer komt.

Dat was blokje twee, voorzitter.

Blokje drie gaat over de aandachtsgroepen. Mevrouw Westerveld vraagt hoe we nou gaan zorgen dat kinderen en mensen die uit de jeugdzorg komen, maar ook gezinnen met kinderen, sneller geholpen worden. Dat zijn op zich wel weer verschillende vraagstukken, denk ik. Ik heb net al iets gezegd over jongeren. Daar heb ik ook een kwartiermaker op gezet. Even kijken, ik denk dat er zo nog wel meer antwoorden komen over gezinnen met kinderen. Ja, die komen straks.

Mevrouw Synhaeve had het ook over de jongerendakloosheid. Die pilot wil ik graag opschalen, zoals ik net heb gezegd. We hebben overigens ook geld vrijgemaakt voor die pilot, zoals in Nijmegen en de Startmotor Wonen Eerst Jongeren. We hebben een ondersteuningsteam om gemeentes te helpen om die beweging te maken. Dat koppelen

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

we ook aan het expertteam.

Mevrouw Moinat, maar dus ook mevrouw Westerveld, had een vraag over de gezinnen. Ze vroegen hoe we gaan voorkomen dat gezinnen uiteindelijk in een zorgtraject komen omdat onderdak uitblijft. Mijn beeld in de gemeentes waar ik contact mee heb, is dat die gemeentes er alles aan doen om te voorkomen dat met name gezinnen in de dakloosheid terechtkomen. Ik denk dat je niemand uit hoeft te leggen dat dat helemaal niet hun plek is. Het is natuurlijk vaak door een economische achtergrond, een scheiding of zo, dat zij uiteindelijk geen plek krijgen. Dat is natuurlijk weer ingewikkelder als het gaat over huiselijk geweld, want die gezinnen zijn vaak heel kwetsbaar; die wil je eigenlijk helemaal niet in een opvang. En als er dan een opvang is, dan wil je ze graag in een veilige opvang waar moeders en kinderen bij elkaar kunnen blijven. Uiteindelijk is het antwoord dat er natuurlijk voldoende woningen komen, maar ik zie in ieder geval ook dat er veel wordt gewerkt aan de noodoplossingen, zoals hotelverblijf en andere noodopvang. Dat kan natuurlijk nooit het eindstation zijn. Zeker zo'n hotel is vaak heel angstig voor mensen die te maken hebben gehad met huiselijk geweld, want daar kan iedereen zomaar binnenkomen, dus voelen ze zich daar natuurlijk niet altijd veilig. Ik vind het ook een onderwerp om nog eens met de gemeentes op te pakken. Wat doen ze hier nu precies op? Wat zijn de dingen die we nog meer kunnen doen? Want het is een herkenbaar probleem.

Daarbij is het beeld soms ook, zoals mevrouw Moinat zei, dat als je je bij Veilig Thuis meldt, dat zou betekenen dat je kinderen bij je worden weggehaald. Veilig Thuis bevestigt dat dreigende dakloosheid nooit een reden is voor ondertoezichtstelling. Dus als je dakloos dreigt te worden en daar een melding van gemaakt wordt, zal dat er nooit toe leiden dat je kinderen bij je weggehaald zullen worden. Ik denk dat het belangrijk is om dat even te onderstrepen, want dat beeld van Veilig Thuis is er soms wel een beetje. Als er andere problematiek speelt, dan wordt het mogelijk een ander verhaal, bijvoorbeeld als er sprake is geweest van geweld. Maar ik denk dat onze intentie, zeker als ik kijk naar de aanpak die wij hebben vanuit het toekomstscenario, er vooral op is gericht om kinderen zo veel mogelijk thuis en de hulp vooral naar het gezin toe te brengen in plaats van een kind uit een gezin te halen en het kind dan te gaan helpen. Ook in dat opzicht proberen we dus zo min mogelijk ondertoezichtstellingen en uithuisplaatsingen te creëren.

Mevrouw Moinat zei ook dat het belangrijk is dat er één medewerker per gezin komt. Ja, dat herken ik ook. Ik heb regelmatig overleggen met de G4 en de VNG. Ik wil dat daar ook inbrengen als punt.

Mevrouw Synhaeve had het specifiek over slachtoffers van huiselijk geweld. Ze vroeg wat we nou kunnen doen als we kijken naar de positie van de dader, want nu moet vaak het slachtoffer het huis uit. Dat doe ik ook vooral samen met de minister van Justitie en Veiligheid. De geweldspleger moet uiteindelijk tot gedragsverandering komen en de consequenties van diens gedrag ervaren, niet het slachtoffer van geweld. We werken dus aan verbetering van de inzet van het tijdelijke huisverbod, zodat burgemeesters beter in staat worden gesteld om plegers op basis van onderbouwde signalen uit huis te kunnen plaatsen. Er wordt ook gekeken naar verplichte hulpverlening voor plegers, waaronder een opvanglocatie elders en elektronische monitoring. Daarnaast verkent de minister van JenV ook de mogelijkheden om aanvullende beschermingsbevelen te creëren, die in bestuursrechtelijk en civielrechtelijk kader kunnen worden ingezet,

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

waarbij het niet naleven ervan ook echt strafrechtelijke consequenties heeft.

Mevrouw Westerveld had een vraag over verward en onbegrepen gedrag, maar daar heb ik net al op geantwoord.

Mevrouw Coenradie had nog een vraag over bemoeizorg, waarbij ze eigenlijk twee vragen stelde, namelijk of we meer willen investeren in bemoeizorg en of we willen kijken naar meer mogelijkheden voor drang en dwang. We investeren al in de bemoeizorg. We zijn ook bezig om het weer als een wettelijke bepaling op te nemen in de wet. We zijn nu ook aan het kijken welke kaders je daar vervolgens voor moet invullen. Dat loopt dus. Het punt van dwang en drang is op dit moment nog onderwerp van gesprek. Daar kan ik nog niet zulke concrete dingen over zeggen. Dat past eigenlijk ook wel weer bij de aanpak tegen verward en onbegrepen gedrag. Dat betrekken we daarbij.

Mevrouw Moinat had nog vragen over psychische problematiek, maar ik weet niet of ik haar helemaal goed heb begrepen. Je hebt psychische problematiek in vele vormen. Je kan zelf een tijdje bij een psycholoog gelopen hebben. Stel dat ik dat heb gedaan en ik terugga naar mijn woonwijk. Dan denk ik niet — dat hoop ik tenminste — dat mijn buren daar veel last van hebben. Dat is volgens mij ook niet waar u op doelt. Het gaat, denk ik, vooral om mensen die ernstige psychische problematiek hebben en die daarmee kunnen zorgen voor overlast voor de buren. We willen ervoor zorgen dat die terechtkomen in prikkelarmere situaties. Ik ben in Gouda wezen kijken bij Skaeve Huse. Dat was overigens in een woonwijk, maar wel op een plek die geen overlast veroorzaakt voor de omgeving. Dat zijn belangrijke projecten om in te investeren, denk ik. Daar kan de minister van VRO volgens mij meer over zeggen, want die is bezig met de Skaeve Huse, toch? O, niet helemaal, hoor ik. Dan kan ze er misschien niks over zeggen. Maar ik weet in ieder geval dat het …

De **voorzitter**:
Deze Gouwenaar weet er wat van, maar dat terzijde.

Minister **Sterk**:
O, het ligt bij de minister van BZK. Excuus. Ze zitten in hetzelfde pand.

De **voorzitter**:
Minister, bent u aan het einde gekomen?

Minister **Sterk**:
Ik heb nog twee vragen en dan ben ik aan het eind van dit blokje.

De **voorzitter**:
Oké. Dan maak ik daarna een vragenrondje. Gaat u door.

Minister **Sterk**:
Nee, er is nog één vraag, want de andere heb ik net beantwoord. Dat is een vraag van de ChristenUnie en van mevrouw Coenradie. De ChristenUnie zegt dat opvang geen structurele oplossing is: het is het managen van het probleem, niet het oplossen ervan. Mevrouw Coenradie vroeg of ik ook de spagaat zie tussen opvang en woningen eerst. Ik heb daar in mijn spreektekst ook al iets over gezegd. Die zit er natuurlijk. Aan de ene

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

kant wil je ervoor zorgen dat er woningen komen. Tegelijkertijd moet je natuurlijk ook iets met de mensen die nu opvang nodig hebben. Als je nu heel veel in opvang investeert, betekent dat waarschijnlijk weer dat er te weinig wordt geïnvesteerd in wonen. Dat blijft een beetje een spagaat. We proberen daar zo goed mogelijk op te sturen, met name op Wonen Eerst.

De **voorzitter**:
Dan ga ik even een rondje interrupties doen. Ik begin bij mevrouw Coenradie, dan mevrouw Moinat en daarna loop ik het rijtje af om te zien wie er nog wil interrumperen.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Even over de Skaeve Huse. Ik ben wel benieuwd waar we de vraag wel kunnen neerleggen. Ik heb behoefte aan een antwoord daarop. Ik ben in Rotterdam bij een Skaeve Huse geweest. Daar was ik erg enthousiast over, omdat het daar heel erg goed werkt. Er is volgens mij enorme behoefte om dat uit te breiden. Als we zoeken naar een combinatie van mensen met verward gedrag en een heel gerichte aanpak, is dit gewoon hartstikke goed. Mijn ervaring leert dat het best lastig is om dat op nieuwe locaties neer te zetten, maar als je kijkt naar uitbreiding van locaties, is het misschien weer makkelijker. Ik ben benieuwd in hoeverre de minister iets meer kan zeggen over de ontwikkeling daarin. Onze partij juicht dit namelijk hartstikke hard toe.

Minister **Sterk**:
Ik zei dat de minister van VRO ermee bezig is, maar het is haar collega van BZK, Pieter Heerma, die daarmee bezig is. Dat is in het kader van verward en onbegrepen gedrag. Ik zal even vragen of er in de brief die wij begin volgend jaar gaan sturen, aandacht komt voor hoe het ermee staat.

Mevrouw **Moinat** (Groep Markuszower):
Ik zal mijn vraag iets verduidelijken, want ik denk dat ik die niet heel duidelijk heb gesteld. Mijn punt gaat niet over de Skaeve Huse. Sommige gemeenten bouwen een voorziening. Dan zie je dat die voorziening mensen met multicomplexe problematiek huisvest. Denk aan een psychisch probleem, een verslaving, maar ook aan een tbs-maatregel of een aflopende isd-maatregel. Is dit bij jullie op het ministerie bekend? Is dit handig? Ik hoor u zeggen: prikkelarm. Dan denk ik: volgens mij gaat het dan niet helemaal goed. De bewoners zijn natuurlijk ook afhankelijk van de zorg die zij krijgen. Als ik het zo bekijk, vind ik het geen goede combinatie. Maar goed, dat denk ik. Als we die mensen bij elkaar moeten zetten, moeten we wel bekijken hoe we dat kunnen doen en hoe we dat gaan doen. Volgens mij is dit niet helemaal de weg die we moeten bewandelen. Ik gooi het even op. U mag er ook op een ander moment op terugkomen; dat zou heel fijn zijn. Maar ik vind het apart om een groep samen te stellen van mensen die zo veel dingen mankeren waardoor de een de ander de afgrond in kan trekken. Die wordt uiteindelijk ook dakloos en kan dan weer op andere manieren voor overlast zorgen.

Minister **Sterk**:
Dank voor de verheldering. Ik zal bekijken of ik er in de tweede termijn even op terug kan komen.

Mevrouw **Synhaeve** (D66):
Ik wil even terug naar jongeren die 18 zijn en uit een vorm van residentiële jeugdzorg

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

stromen. De voorbeelden die ik gaf aan het begin van mijn bijdrage, geven aan dat het op heel veel momenten gewoon niet goed gaat. Ik hoorde de minister zeggen: we willen natuurlijk niet dat jongeren zonder perspectief op een woning uit een voorziening gaan. We weten dat in de Jeugdwet is vastgelegd dat je moet komen met een perspectiefplan gericht op de Big Five, maar we zien ook dat dit onvoldoende resultaten oplevert. Daarom stelde ik in mijn bijdrage de vraag of we niet toch wettelijk scherper moeten verankeren dat het perspectief op een woning er wel moet zijn, zeker voor de jongeren die vaak al jarenlang op dit soort plekken verblijven.

Minister **Sterk**:
Ik ga de vraag of dit helpt, meenemen in het gesprek met de gemeenten.

Ik wil overigens nog even terugkomen op de Skaeve Huse. Mevrouw Coenradie, 12 december is er een debat over de Skaeve Huse. Noteer dat in uw agenda.

De **voorzitter**:
Dan zijn we aan het einde gekomen van …

Minister **Sterk**:
Ik heb nog een blokje overig.

De **voorzitter**:
O, u heeft nog een blokje overig. Check. Ja, u heeft gelijk. Gaat u door.

Minister **Sterk**:
Ik zal proberen om dat waar mogelijk snel te doen. Ik begin bij de winterkouderegeling. Er waren twee vragen: waarom maken we het niet permanent en hoe zorgen we ervoor dat het een beetje gelijkvormig is? De VNG is op dit moment bezig om ervoor te zorgen dat de gemeenten gelijk gaan werken. Ik bedoel dat je de ene dag, bij +1, wel naar binnen mag en de volgende dag, als het -1 is, niet meer. Het is goed dat de vrijblijvendheid eraf gaat. Als we het permanent organiseren, gaan we een nieuwe vorm van opvang organiseren. Ik vraag mij af of we dat nou moeten willen, zeker als we een beweging willen maken naar beschermd wonen. Daar ben ik gewoon niet voor.

Mevrouw Beckerman en mevrouw Tijmstra stelden vragen over het beboeten van dakloze mensen. Zij vroegen of ik het ermee eens ben dat dit onwenselijk is. Ik denk dat meneer Nobel mij hier dadelijk over gaat aanspreken, maar wij zijn erover in gesprek. Ik ben het ermee eens dat het op zichzelf niet zinvol is om mensen die een boete niet kunnen betalen, te beboeten, ook om de redenen die mevrouw Tijmstra heeft benoemd. Tegelijkertijd denk ik wel — hopelijk kom ik daarmee een beetje tegemoet aan de heer Nobel — dat het soms helpt als er een soort van sanctie is op overlast. We zijn met gemeenten en natuurbeschermingsorganisaties — daarbij zijn handhavers en mensen uit de zorg betrokken — aan het bekijken welke alternatieven er bestaan voor het beboeten van buitenslapers. Uw punt is volgens mij vooral: je moet ook iets kunnen doen voor de mensen die er last van hebben.

De heer **Nobel** (VVD):
Ik gaf in mijn eigen bijdrage aan dat die boetes niet zaligmakend zijn. Ik kan het verhaal van de minister voor een groot deel onderschrijven. Tegelijkertijd denk ik: als je nog niet iets anders hebt, is het onverstandig om die stok achter de deur weg te gooien. Kan de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

minister de VVD in ieder geval verblijden door te zeggen: we gaan dat niet doen voordat we hebben bedacht hoe we die groep op een andere manier direct kunnen bereiken, zij het met politieagenten, zij het met hulpverleners? Dat zijn de mensen die voor veiligheid moeten zorgen, niet alleen voor de mensen die dakloos zijn, maar ook voor al die mensen die in de buurt wonen.

Minister **Sterk**:
Ik kan toezeggen dat we het gesprek aangaan met gemeenten, zo van: hoe kunnen we voorkomen dat er overlast ontstaat als je geen boetes uitdeelt? Maar volgens mij is het aan gemeenten zelf om te bepalen of ze wel of geen boetes uitdelen. Dat is niet aan deze minister, denk ik.

De heer **Nobel** (VVD):
Uiteraard, maar op het moment dat de minister zegt "ik vind het een ontzettend goed idee dat alle gemeenten morgen geen boete meer in hun apv opnemen", kunt u volgens mij wel uittekenen hoe het gaat lopen. Mijn verzoek is dus vooral om dat niet al vanuit het kabinet uit te dragen op het moment dat er nog niet iets anders is waarmee we een stok achter de deur kunnen creëren.

Minister **Sterk**:
Ik heb net geprobeerd om dat heel precies te zeggen. We willen uiteindelijk toe naar geen boetes. We moeten bekijken wat de alternatieven zijn om de overlast van de mensen die buiten slapen, te beperken voor de omgeving. Volgens mij is het allebei waar. Ik ga nu niet heel actief zeggen dat er geen boetes meer moeten komen. Dat was niet de bedoeling van wat ik net zei.

Voorzitter. Tot slot heb ik nog twee vragen. Een aantal Kamerleden hebben gevraagd naar het briefadres. De staatssecretaris van BZK werkt er op dit moment aan dat er een eenduidig nationaal beleid komt met uniforme richtlijnen. Daarvoor gaat de circulaire briefadressen gewijzigd worden. We verwachten de aangepaste circulaire in het eerste kwartaal van volgend jaar. Ik hoop dat het daarmee geregeld is.

Ten slotte vroeg mevrouw Westerveld terecht een reactie op de brief van de G4 en de VNG over de toenemende dakloosheid. Ik heb een gesprek gehad met de burgemeester van Amsterdam. Zij geeft aan dat er een aantal problemen spelen. Het gaat onder meer over arbeidsmigratie. Volgens mij zijn we daarvoor een aantal goede maatregelen aan het nemen, bijvoorbeeld door de huisvestingscomponent uit het loon te halen, door malafide uitzendbureaus tegen te gaan en door de korte pilot, waar we het net over hadden. Verder speelt in toenemende mate het vraagstuk rond crack. Daarom heb ik het gesprek samen met mijn collega Hermans gevoerd, want dat is iets dat op haar bordje ligt. Daarover zijn we in gesprek. Verder hebben we afgesproken dat we de komende tijd zullen doorpraten. We hebben ook gegevens bij elkaar uitgevraagd om te kunnen laten zien wat we aan het doen zijn. Dat gesprek wordt dus vervolgd.

De **voorzitter**:
Dan zijn we aan het einde gekomen van de beantwoording van de minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport. Dan gaan we nu luisteren naar de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. Dat is mevrouw Boekholt-O'Sullivan. Aan u het woord.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Minister **Boekholt-O'Sullivan**:
Dank u wel. Fijn om hier te mogen aansluiten bij een dusdanig belangrijk probleem, want het zijn schrijnende situaties als je geen dak boven je hoofd hebt. Ik heb in de eerste weken van mijn aantreden in deze functie — zoals je dat bij Defensie zou zeggen, maar misschien heet dat hier ook wel gewoon zo — al heel snel werkbezoeken afgelegd, waaronder onlangs een werkbezoek met minister Sterk. Wat mij het meeste treft, zijn alle situaties van mensen, ook van hele jonge mensen van halverwege de 20 die mijn eigen kinderen hadden kunnen zijn, die gewoon niet meer bij hun ouders of bij vrienden of kennissen op de bank of op een bed kunnen slapen en die dus nergens meer naartoe kunnen. Zij vertellen ons dat ze niet weten of ze over een paar weken nog een dak boven hun hoofd hebben en ook niet meer weten wie ze dan nog moeten bellen. Dat zijn de situaties waarover ik spreek. Dan ben ik inderdaad heel dankbaar dat er nog een heleboel mensen zijn die — hoe erg het ook is en van wie de levens echt on hold staan — altijd nog ergens een plek weten te vinden, want er zijn blijkbaar altijd mensen die het nog slechter hebben en in nog schrijnender situaties zitten.

Dat raakt me elke keer weer. Elke keer weer denk ik: we moeten dit oplossen, we moeten vinden hoe we hieruit komen. We hebben de afgelopen maanden hard gewerkt aan hoe we dit dan monitoren en hoe we de voortgang zien, om ervoor te zorgen dat in het actieplan over meer, sneller en beter bouwen de sociale component heel nadrukkelijk aanwezig is. In het actieplan met 50 acties ziet u dat de sociale component in alles vertegenwoordigd is. Deze minister heeft mij elke week geholpen om dat op een goede manier te borgen. Daarom is het ook niet alleen maar meer en sneller bouwen, maar ook beter bouwen, want in dat "beter" zit het sociale element.

We moeten dus iets doen. We moeten ook kijken naar urgentie en voorrang. Tegelijkertijd moeten we voorkomen dat je iedereen urgent maakt of iedereen voorrang geeft, want dan lossen we ook niets op. Daar moeten we dus heel specifiek in zijn.

Een thuis is randvoorwaardelijk voor mensen bij het starten of het oppakken van hun leven. Daar wil ik ook graag regie op voeren: op het woondeel van dit vraagstuk. Daarom hebben we de Wet regie versterking volkshuisvesting, die 1 juli van dit jaar in werking is getreden, en het bestuursakkoord aanvullende vormen van huisvesting, dat ik eind oktober met gemeenten, de corporaties en de provincies heb ondertekend. Dat is daarvoor essentieel, want in dat akkoord hebben we met provincies, woningcorporaties, gemeentes en het Rijk samen afgesproken dat we snel aanvullende huisvestingsvormen gaan neerzetten. We gaan beter benutten. We kijken of gebouwen die eigenlijk een andere bestemming hebben, gebruikt kunnen worden voor een dak boven het hoofd. Op die manier proberen we hier zo snel mogelijk invulling aan te geven. Het mooie hiervan is dat het uitvoerbaar is, want anders hadden de gemeentes, provincies en Aedes er hun handtekening niet onder gezet. Zij zijn dus gecommitteerd om hiermee aan de gang te gaan.

Voordat ik naar mijn blokjes zal gaan, wil ik nog iets zeggen over wat ik zelf mooi vind. Ik ga niet alleen maar op werkbezoek vlak voor een debat, soms ook na het debat. Morgen ben ik in Hilversum op het circusterrein, want daar is een aanvullende huisvestingsvorm opgetuigd. Ik heb net nog even laten vragen of daar ook mensen uit de daklozenopvang een dak boven hun hoofd krijgen. Het antwoord daarop was: ja, en dat mag u ook zeggen. Dat is altijd fijn, als je dat mag zeggen.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Ik heb drie mapjes. Eén mapje heet coördinatie in de woningbouw, één mapje heet Wet regie en één mapje heet de randvoorwaarden en het huurbeleid. Dan stel ik voor dat ik de twee vragen die net naar mij werden verwezen, eerst even doe, want die gaan volgens mij heel nadrukkelijk over het voeren van regie en hoe dat eruitziet. Daarna loop ik door de mapjes.

De **voorzitter**:
Voordat u verdergaat, heeft u een interruptie van mevrouw Coenradie. Ik wil proberen 19.00 uur te halen. Gelet op de tijd wil ik ons allemaal vragen om te letten op: vraag en antwoord, en antwoord geven op de vraag.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):
Ik sloeg even aan op de voorrang voor statushouders. Volgens mij zou die regeling nog dit jaar worden aangepakt. Het is nu half november. Ik ben benieuwd wat we kunnen verwachten van het kabinet rond de afschaffing van die voorrang.

Minister **Boekholt-O'Sullivan**:
Goed dat u mij dat vraagt. Ik denk dat dat een veelgestelde vraag is. Ik heb gezegd dat ik voor de zomer met een contourennotitie zou komen. Dat heb ik gedaan. Ik heb gezegd dat ik na de zomer zou komen met deze aanpak voor aanvullende huisvesting. Die is randvoorwaardelijk, want in het coalitieakkoord staat dat de voorrang van statushouders eraf moet. Dat vinden wij allemaal. Tegelijkertijd kan die er pas af op het moment dat er voldoende alternatieve huisvesting is. Dan ben je met elkaar in gesprek over hoe die voldoende aanvullende huisvesting eruitziet. Daarvan heb ik gezegd dat ik voor het einde van het jaar met een voorstel kom voor een wet die dan in internetconsultatie kan gaan.

Ik zal niet elke keer naar de voorzitter kijken, maar gewoon doorgaan. De voorzitter vraagt mij hier kort over te zijn, dus ondanks dat ik zeer gepassioneerd ben over dit onderwerp, zal ik daarvoor mijn uiterste best doen.

Ik begin met de vraag: hoe stuurt u op resultaten en op de samenwerking tussen de gemeenten? Volgens mij was dat een brede oproep vanuit de Kamer, maar ook de vraag die mevrouw Tijmstra stelde. Het besluit uit de Wet regie verplicht gemeenten om de woonbehoefte van aandachtsgroepen expliciet in beeld te brengen, en dus ook van de dakloze personen. De gemeenten en de provincies nemen in hun volkshuisvestingsprogramma's op hoe ze deze mensen gaan huisvesten. Ze moeten dat 1 juli volgend jaar gereed hebben. Daar stuur ik dus ook op, want het moet op een bepaalde datum klaar zijn, waardoor ik ze ook kan uitvragen of dat ook daadwerkelijk is gebeurd. Gemeenten moeten bovendien regionale afspraken maken over de verdeling van urgent woningzoekenden. Onder de urgent woningzoekenden vallen de dakloze mensen met kinderen. Dus voor de woningbouw algemeen hebben we een uitgebreide monitor. Ik rapporteer aan de Kamer op basis van het actieplan hoe we hiermee bezig zijn.

Dan ging het nog even over het beeld en de sturing op de aantallen. Zoals ik net heb gezegd, moeten de volkshuisvestingsprogramma's in januari 2028 helemaal klaar zijn. Maar ze weten al dat het komt, dus in mijn gesprekken met hen vraag ik niet te wachten tot 1 juli of 1 januari, maar nu al aan de gang te gaan. Ze weten dat dit eraan komt en de volkshuisvestingsprogramma's moeten gewoon in de zomer klaar zijn, in juli. Dat telt dan

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

samen op tot een totaal landelijk beeld en dan kan ik sturen. Ik kan nu niet sturen, want ik weet niet waar ik naar kijk. Ik heb dus eerst informatie nodig, waarover ik vervolgens gesprekken kan voeren. Daarover ga ik natuurlijk de Kamer informeren, zoals ik dat ook doe bij de voortgang op de woningbouw. Dat zal in de loop van 2028 zijn, als ik het totale beeld heb.

Als u mij dan een aanvullende vraag zou stellen — dus wellicht ben ik u voor en wellicht doe ik mezelf hiermee iets aan — luidt die als volgt. Kunnen we de dakloze gezinnen dan ook echt uit mijn rapportage halen? Kunnen we echt zien of we dreigend daklozen of dakloze mensen met kinderen heel specifiek uit de categorieën in de rapportage kunnen halen? Dat kan wel voor dakloze gezinnen met minderjarige kinderen. Voor dreigend daklozen wordt het een wat algemener beeld, omdat in de urgentiecategorieën nog meer mensen zitten dan alleen daklozen.

Ik was al bezig met het eerste mapje, maar dan begin ik met de vragen die net gesteld werden. Eerst maar de vraag van de heer Grinwis: laat VRO de coördinatie nemen op de aanpak van dakloosheid. Daar heeft de minister volgens mij net antwoord op gegeven. We doen dit echt samen. Daarom zit ik hier ook. Daarom heeft minister Sterk ook zo hard aangedrongen op het sociale element in het actieplan wonen. We doen dit echt samen. Wij voelen ons allebei verantwoordelijk. We leggen hier samen werkbezoeken voor af. We voelen ons echt hier samen verantwoordelijk voor.

Dan de vraag welke afspraken er specifiek gemaakt worden in de convenanten bij de taskforce. Met de totaalaanpak Nationale Grootschalige Woningbouw werk ik niet alleen aan grote aantallen nieuwe woningen, maar ook aan brede maatschappelijke opgaven, zoals passende huisvesting voor aandachtsgroepen, waaronder de daklozen. Dat doe ik door het maken van gebiedsgerichte afspraken over complete wijken met passende woonvormen, maatschappelijke voorzieningen en preventieve investeringen. Ik maak in de uitvoeringsconvenanten ook afspraken over de huisvesting van verschillende aandachtsgroepen, zoals deze mensen. Zoals ik al zei, moet dat in juli '27 in de volkshuisvestingprogramma's gereed zijn.

Dan de vraag van mevrouw Tijmstra: de Nederlandse ggz heeft per regio in beeld gebracht wat er nodig is aan woningen; gaat de minister daarop sturen? In het rapport wordt inderdaad per regio in beeld gebracht wat er nodig is aan woningen. Dat was heel bruikbaar voor de volkshuisvestingsprogramma's die de gemeentes nu moeten maken. Daaronder vallen ook personen die uitstromen uit beschermd wonen. Dat is een van de groepen die is aangewezen als een urgentiecategorie. Gemeenten en provincies moeten in hun plannen dus ook beschrijven welke maatregelen zij hiervoor gaan nemen. Langs de tijdslijnen waarover ik net heb uitgelegd waar ik regie ga voeren, doe ik dat dus ook. Maar ik moet ze ook tijd geven dit nu op een goede manier uit te werken.

Het kapje komt van de microfoon; ik heb hetzelfde als minister Sterk. Wij slopen hier de boel! Dit is van het RVB toch? Ik kan dus morgen zeggen: ze vallen los.

Dan ga ik over op het tweede mapje, Wet regie. Dit was een Kamerbrede vraag, waarin u vraagt: wat kunnen we verwachten van de nieuwe Wet volkshuisvesting en wanneer zien we daar de eerste concrete resultaten van? Daar heb ik volgens mij net al het een en ander van gezegd. In alle gesprekken en bestuurlijke overleggen die ik heb, vraag ik hiernaar. Ik vraag naar ouderenhuisvesting, maar ik vraag ook: hoe bent u bezig met de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

urgentiecategorieën en de daklozen?

Dan de vraag van mevrouw Beckerman en mevrouw Moinat: gaat het kabinet zijn woonbeleid zo aanpassen dat er echt voldoende sociale huurwoningen komen? Voor meer, sneller en beter bouwen hebben we dus het actieplan dat dat moet gaan organiseren. Daarnaast hebben we de Wet regie: twee derde betaalbaar en 30% sociaal. De gemeentes hebben daarvoor tot 1 januari aanstaande om inzichtelijk te maken hoe ze dat gaan doen. Als ze er 1 januari niet uit zijn, gaat de provincie zich daarmee bemoeien om ervoor te zorgen dat ik gewoon een landelijk beeld heb en precies weet waar ik naar kijk. Dat zijn percentages per omgeving of per gemeente. Dan kunnen we daar ook op gaan sturen.

Dan de vraag van de heer Grinwis over de kinderrechtentoets in de regeling Wet regie. Daar heeft de heer Grinwis verschillende vragen over gesteld. Het is echt een belangrijk amendement. Ze zijn allemaal belangrijk, maar deze ook. Daarom hebben we de kinderrechtentoets waar de Kinderombudsman om verzoekt zorgvuldig uitgevoerd aan de hand van de stappen die de Kinderombudsman heeft opgesteld. Dat houdt in dat ik het belang van het kind in kaart breng en dit afweeg tegen andere belangen. Centraal staat daarbij dat het belang van het kind altijd meer gewicht krijgt. Ik concludeer dat gemeenten deze belangenafweging bij elke urgentiecategorie moeten maken. Het belang van het kind weegt het zwaarst. Er geldt een zware motivatieplicht om daarvan af te mogen wijken. Gemeenten kunnen de wet dus niet naast zich neerleggen.

Ik heb ook zorgvuldig gekeken naar de weigeringsgronden voor urgentie, in het bijzonder naar de voorwaarde dat het huisvestingsprobleem niet redelijkerwijs voorkomen kon worden. In de Eerste Kamer heb ik hierover een aantal keer de vraag gekregen: wat bedoelt u daarmee? Dit gaat over mensen die besluiten in het buitenland te gaan wonen en een groot avontuur aan te gaan. Als dat avontuur anders uitpakt dan ze hadden verwacht, besluiten ze terug naar Nederland te komen zonder dat ze iets geregeld hebben aan huisvesting. Dat was mijn antwoord op de vraag over dat je het redelijkerwijs had kunnen voorkomen, want het is ook verstandig dat als je terug naar Nederland komt, je wel nadenkt over waar je dan gaat verblijven. In de regeling laten we terugkomen hoe we daar dus naar aanleiding van die vragen mee omgaan. Dat zet ik in de regeling per 1 januari 2027.

De heer Grinwis vroeg: wordt het terugvalpercentage in de regeling van 20% naar 15% aangepast? Het terugvalpercentage geldt alleen als gemeenten niet tot regionale afspraken komen. Dit is dus de stok achter de deur als ze niet zelf tot iets komen. Naar mijn weten gaat het niet van 20% naar 15%, maar blijft 15% daarin constant. Gemeenten moeten hoe dan ook urgentie toekennen aan dakloze gezinnen met minderjarige kinderen. Dat geldt ongeacht de hoogte van het terugvalpercentage. Het maakt ook niet uit of het een regionaal afgesproken percentage of terugvalpercentage is. Ik hou de vinger aan de pols op basis van de monitoring en de gesprekken die ik hierover voer met de medeoverheden.

Tot slot in dit mapje de vraag van de heer Grinwis of beide ministers positief reageren op het amendement van de ChristenUnie om versneld een pilot te starten voor huisvesting en zorg voor onbedoeld zwangere vrouwen. Daar hebben wij een positieve grondhouding tegenover. Wij zoeken naar een manier die ook uitvoerbaar is, zodat je niet een belofte doet die vervolgens in de praktijk niet tot uitvoering komt. Maar we zitten

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

er positief in. We zijn aan het zoeken hoe het wel kan.

Dan het laatste mapje, randvoorwaarden en huurbeleid. Dan begin ik met de vraag van mevrouw …

De **voorzitter**:
Nee, voordat u …

Minister **Boekholt-O'Sullivan**:
Ga ik te snel?

De **voorzitter**:
Nee, het gaat hartstikke goed, maar er is een interruptie van mevrouw Beckerman.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
En het is mijn laatste, dus ik hoop op een heel concreet antwoord. De minister begon eigenlijk heel terecht met de jongeren die nergens meer heen kunnen en die dakloos dreigen te raken. Ik ben het wel eens met haar plan voor statushouders. Zij zegt eigenlijk: ik ga die voorrangsregeling schrappen, maar niet voordat er voldoende aanvullende huisvesting is. Zou je dat niet ook voor die jongeren moeten regelen? Die krijgen dan namelijk urgentie in de wet, komen niet op straat, en zodra je voldoende huisvesting hebt, kan die urgentiecategorie er misschien wel weer af. Dat is een hele logische gedachte, toch? De minister begint namelijk niet voor niks met zo'n verhaal.

Minister **Boekholt-O'Sullivan**:
Als ik kijk op de lijst van de aandachtsgroepen en de urgentiecategorieën, die mevrouw Beckerman, denk ik, ook kent, zie ik dat al deze groepen hierin zitten. Uw vraag gaat over aanvullende huisvesting. Die is er ook voor die mensen. De gemeentes wilden deze afspraak tekenen onder de voorwaarde dat die aanvullende huisvesting breed was, voor een brede doelgroep. Dit geldt dus voor al die categorieën. We bouwen zo snel mogelijk om ervoor te zorgen dat er aanvullende huisvesting is, zodat zo veel mogelijk levens van start kunnen.

Dan heb ik nog een laatste mapje, randvoorwaarden en huurbeleid.

Ik begin met de vraag van mevrouw Beckerman en mevrouw Moinat: wil de minister komen met een verbod op huisuitzetting als er geen alternatief huisvestingsaanbod is? Huisuitzetting kan verschillende oorzaken hebben, bijvoorbeeld overlast, drugsproblematiek of huurachterstanden. Verhuurders, gemeenten en mijn ministerie hebben afspraken gemaakt om huisuitzettingen te voorkomen. Dat vraagt maatwerk. Zo zijn verhuurders verplicht huurachterstanden aan de gemeente te melden, zodat de gemeente een hulpaanbod kan doen, passend bij de situatie van de individuele burger. Gemeenten hebben de regiefunctie bij het begeleiden van personen naar een andere woonplek als uithuiszetting onvermijdelijk blijkt. Met deze inzet ben ik niet voornemens om tot een algeheel verbod te komen.

Dan de vraag van mevrouw Westerveld: hoeveel gemeenten pakken de wettelijke mogelijkheid om leegstand aan te pakken echt op? Dit is echt een heel belangrijk onderwerp voor heel verschillende mensen die een woning zoeken, want we hebben alle ruimte en alle plekken heel hard nodig. Daarom zetten we via de Leegstandwet vol in op

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

leegstandverordeningen bij gemeenten. Daarmee kunnen gemeenten een meldplicht instellen om zicht te krijgen op leegstaande panden. Dat doen nu 30 gemeenten. Meer gemeenten zijn de voorbereidingen aan het treffen om dit te gaan doen, want we hebben er natuurlijk veel meer dan 30 nodig. Maar met de recente aanscherping van de Leegstandwet kunnen gemeenten ook elektriciteitsverbruik opvragen om te onderbouwen dat er niemand woont. Zo zetten we erop in dat al deze ruimten daadwerkelijk worden gebruikt om het woningtekort zo snel mogelijk op te lossen.

Dan een vraag van de heer Nobel: deelt de minister de zorg dat de inperking van shortstay er juist voor zorgt dat arbeidsmigranten meer bij malafide verhuurders terechtkomen? Veel arbeidsmigranten worden gehuisvest zonder zelfstandig huurcontract en zonder goede huurbescherming. Het wetsvoorstel voor passende huurcontracten en het inperken van shortstay probeert daar wat aan te doen door expliciet in de wet op te nemen dat bij verhuur langer dan 30 nachten huurbescherming geldt. Ik wil tot een stelsel komen waar verhuurders goed mee uit de voeten kunnen en waar arbeidsmigranten mee geholpen zijn. Zoals u weet, heb ik dit onderdeel gemaakt na het verzoek van de heer Nobel vlak voor de zomer. De reacties zijn binnengekomen en ik informeer de Kamer in december over het vervolg hierop.

Dan een vraag van mevrouw Westerveld en mevrouw Beckerman: waarom hoor ik nog steeds dat mensen hun woning niet kunnen delen vanwege de kostendelersnorm? Gemeenten hebben ruimte om maatwerk toe te passen afhankelijk van het individuele geval. Daar is dreigende dakloosheid onderdeel van. Op 10 maart heb ik het rapport Verkenning varianten kostendelersnorm en het effect op woningdelen met uw Kamer gedeeld. De conclusie van dit rapport is dat een aanpassing van de kostendelersnorm geen doelmatig middel is om woningdelen te bevorderen. Daarom is dit geen aanleiding om de kostendelersnorm te hervormen. Maar ik stimuleer woningdelen wel met de Landelijke Aanpak Beter Benutten, door gemeenten echt actief te ondersteunen, door delen en opsplitsen planologisch te faciliteren en door de Wet hospitaverhuur, die nu bij de Tweede Kamer ligt en die we ongetwijfeld gaan behandelen. Hopelijk geeft dat de verruiming die zo hard nodig is.

Tot slot heb ik de vraag van mevrouw Coenradie hoe het kabinet daadwerkelijk bezig is om dit soort schrijnende situaties rondom de huisvesting van EU-arbeidsmigranten aan te pakken. Het kabinet voert in den brede de aanbevelingen van Roemer uit. Wat betreft huisvesting heeft de minister van SZW recent besloten om de inhoudingen op het wettelijk minimumloon ten behoeve van huisvesting te schrappen. Daarmee ontkoppelen we wet en baan. Ik werk aan de Wet passende huurcontracten om betere huurbescherming te regelen. Aan het einde van dit jaar komt de brief daarover richting uw Kamer. De Kamer wordt jaarlijks geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen. Uw Kamer heeft recent een brief ontvangen waarin die voortgang beschreven staat. Morgen vindt het debat met mijn ambtsgenoot van SZW plaats, maar daar bent u ongetwijfeld bij.

Mevrouw **Moinat** (Groep Markuszower):
Het ging op sommige punten erg snel, dus misschien heb ik een stukje gemist, maar ik wil de minister van VRO toch nogmaals vragen naar de huisvestingsverordeningen en voorrang voor statushouders. Kijk, gemeentes hebben natuurlijk een wettelijke taakstelling — ze moeten een aantal statushouders huisvesten — maar hoe ze dat doen, is aan de gemeenten zelf. Gemeenten kunnen er dus voor kiezen om

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

statushouders voorrang te geven, maar dat hoeven ze dus niet te doen. Mijn vraag was daarbij of de minister gemeenten wil aansporen om voorrang op grond van verblijfsstatus uit de huisvestingsverordening te schrappen. Is zij bereid te bevestigen dat gemeenten die daarvoor nu kiezen, daarmee geen wettelijke verplichting overtreden? Ik zou daar graag nog een reactie op willen.

Minister **Boekholt-O'Sullivan**:
Bij de vraag van mevrouw Coenradie heb ik geprobeerd uit te leggen welk proces ik nu doorloop. Dat proces heb ik met de Kamer afgesproken. Dat is gericht op statushouders. In het coalitieakkoord staat "bij voldoende alternatieve huisvesting". Daar ben ik hard mee bezig. Daarover gaat die aanvullende huisvesting. De gemeentes en provincies hebben gezegd: wij doen daar graag aan mee, maar dan moet het breder zijn dan alleen dat.

Als de onderliggende vraag van mevrouw Moinat is of daklozen ook een belangrijke plek moeten krijgen zodra we aanvullende huisvesting hebben, kan ik daarop volmondig ja zeggen, want dat is onderdeel van deze aanpak. Het heeft geen zin om iets te doen wat niet uitvoerbaar is en waardoor er nog meer mensen op straat komen. Volgens mij gaat dit hele debat daarover. Ik probeer dus met vrouw en macht — "man en macht" klinkt dan zo raar — alles te doen om ervoor te zorgen dat er meer woningen komen, dat er aanvullende huisvesting komt, dat we kijken naar alternatieve mogelijkheden en dat we kijken naar Beter Benutten om te voorkomen dat mensen op straat staan. Het zou dus heel raar zijn als ik aan de andere kant iets zou doen dat zou leiden tot mensen op straat. Mensen hebben recht op een dak boven hun hoofd. Daar werk ik aan.

Mevrouw **Moinat** (Groep Markuszower):
Dat was eigenlijk in de verste verte geen antwoord op mijn vraag. Mijn vraag was de volgende. Statushouders kunnen ook gevestigd worden in flexwoningen, doorstroomlocaties of onzelfstandige woonruimte, of ze kunnen een woning delen. Ik zeg dus helemaal niet dat u die mensen op straat moet zetten, totaal niet. Maar ik vraag naar wat ik u net heb geschetst. Bent u bereid om te bevestigen dat gemeenten die daar nu voor kiezen, daarmee geen wettelijke verplichting overtreden, en dat ze dus niet bijvoorbeeld de provincie of u als minister op hun dak krijgen en een taakstelling moeten verrichten waardoor sociale, passende woningen eerder naar statushouders gaan dan naar onze eigen Nederlandse dak- en thuislozen? Dan vind ik het namelijk wel een probleem. Volgens mij zei u net namelijk dat we niet iedereen urgent moeten maken, dus ik probeer uw eigen woorden nu te plaatsen in mijn stukje. Als ik het zo plaats, komen we elkaar volgens mij tegemoet. Dan kunnen we eigenlijk zeggen dat u inderdaad tegen de gemeenten kan zeggen: u hoeft de statushouders inderdaad niet op die manier te huisvesten. Daarvoor kan dan zeg maar ook een Nederlandse dakloze in de plaats komen.

Minister **Boekholt-O'Sullivan**:
De vraag gaat over een veel complexer probleem, want de statushouders waar we het over hebben, zitten nu heel vaak nog in een azc. Die blijven dus in het azc zitten of krijgen een woning, wonen in een boot of hotel, of leven op straat. Ik maak het maar even vrij plat, maar dat is wel een beetje hoe de situatie is. Als we dus willen dat mensen uit azc's komen omdat ze in Nederland mogen blijven wonen, gaat het er uiteindelijk om dat ze onderdeel worden van de samenleving, dat ze de taal gaan leren en dat ze aan het werk gaan; noemt u maar op wat daar allemaal voor nodig is. Daarop

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

zetten we dus in, maar we zien ook dat dat drukt op al die andere mensen die ook op zoek zijn naar een woning. Dat gaat over daklozen, jongeren, spoedzoekers en mensen die net gescheiden zijn. Daarvoor is dit aanvullendehuisvestingconvenant afgesloten. Daarom gaan we daar nu vol op inzetten, zodat we zorgen dat er alternatieve huisvesting is voor een heel brede groep van mensen die op zoek zijn naar een dak boven hun hoofd.

Wat een gemeente moet doen, moet een gemeente gewoon doen. Als er ergens in een verordening of wet staat dat ze het moeten doen, moeten ze het doen. Als dat er niet staat, dan hoeven ze dat niet te doen. Dan mogen ze daar zelf invulling aan geven. U kan willen dat die voorrangspositie ervanaf gaat. Dat vind ik ook en er staat ook in het coalitieakkoord dat we dat vinden, bij voldoende aanvullende huisvesting. Ik zet alles op alles om dat voor elkaar te krijgen.

De **voorzitter**:
Uw allerlaatste interruptie.

Mevrouw **Moinat** (Groep Markuszower):
Ik ben nu echt aan het bedenken wat u allemaal zegt. Volgens mij vraag ik een heel concreet iets. Het is een groot verhaal, maar volgens mij is wat ik vraag concreet. Inderdaad, gemeenten mogen zelf kiezen hoe ze die taakstelling invullen, al zetten ze ze bij wijze van spreken op een hotelkamer; dan hebben ze ze gehuisvest. Mijn vraag aan u is dan ook de volgende. Ik ga hem nog één keer stellen: wil de minister gemeenten aansporen om die voorrang op grond van verblijfsstatus uit de huisvestingsverordening te schrappen? U zegt: daar ben ik mee bezig. Maar bent u dan ook bereid te bevestigen dat gemeenten die daar nu voor kiezen, daarmee niet een wettelijke verplichting overtreden?

De **voorzitter**:
Tot slot de minister.

Minister **Boekholt-O'Sullivan**:
Ik doe echt mijn uiterste best om uw vraag te beantwoorden en te begrijpen. De gemeenten hebben een taakstelling. Daar moeten ze invulling aan geven. De wijze waarop ze dat doen, is aan hen.

De **voorzitter**:
Meneer Nobel, tot slot.

De heer **Nobel** (VVD):
Ik was blij met die laatste woorden van de minister, want ik dacht al: wat gaan we hier nou meemaken met elkaar? Gemeenten die geen voorrang geven aan statushouders maar op een andere manier de taakstelling invullen: dat mag gewoon. Volgens mij is het antwoord op de vraag dus: ja, dat mag en dat kan. Maar goed, ik kan niet voor de minister spreken. Ik ga er maar even van uit — dat is dan mijn vraag aan de minister — dat gemeenten die het niet doen op de manier waarop het nu wettelijk is geregeld maar die toch aan de taakstelling voldoen, niet ineens op hun kop krijgen van de minister, die zegt: u moet dat toch doen met voorrang op sociale huurwoningen. Dat zou de omgekeerde wereld zijn. Is de minister dat met mij eens?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Minister **Boekholt-O'Sullivan**:
Ja, ik ben het daar helemaal mee eens. Ze moeten huisvesten, maar waar ze huisvesten is aan de gemeenten zelf.

De **voorzitter**:
Oké, duidelijk. De minister is aan het einde gekomen van haar inbreng, toch? Ik check even. Ja, zie ik. Dan zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn van de zijde van het kabinet.

Ik wilde gelijk doorgaan met een korte tweede termijn. De leden hebben een derde van de spreektijd, dus 1 minuut en 20 seconden.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik graag een tweeminutendebat aanvragen.

Ik vind het in dit soort debatten altijd vreselijk ingewikkeld om te weten waar je staat. Dat komt omdat zelfs de meest concrete vragen ... Ik denk dat je blij moet zijn met een antwoord, maar ik denk ook: dit is nou precies het probleem. Laat ik even het briefadres noemen. Dat gaat nog steeds mis. De evaluatie lag er al in oktober 2025. Dan moeten we, denk ik, blij zijn dat we in dit debat horen dat er in Q1 van 2027 iets komt. Dat is misschien wel de waanzin van dit debat. Moet ik nou blij zijn dat er iets komt? Maar het duurt twee jaar — twee jaar! — voor zoiets simpels.

Voorzitter. Ik wil graag nog tegen de minister van VRO zeggen dat lang niet iedereen die onder de ETHOS-definitie van een dakloos persoon valt, recht heeft op urgentie. We moeten echt toe naar het recht op wonen. Hetzelfde geldt voor statushouders. Al deze mensen verdienen een huis en het recht op wonen.

Over deregulering zou ik het volgende willen zeggen. Het is wel heel erg makkelijk. Als het het kabinet geld kost, zoals bij de kostendelersnorm, dan willen we niet dereguleren. Als het geld oplevert, willen we wél dereguleren. Ik geloof niet dat het zomaar altijd de oplossing is. Kijk naar arbeidsmigranten. Daar is compleet gedereguleerd. Daar is sprake van ongelofelijke misstanden, ongelofelijke uitbuiting en ongelofelijke menselijke drama's.

Voorzitter, dank u wel.

De **voorzitter**:
Westerveld.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Voorzitter. Op 24 juni afgelopen jaar diende ik bij het debat over geweld achter de voordeur een motie in. Die werd gesteund door 142 Kamerleden. In die motie constateren we dat het aantal dakloze mensen stijgt, dat steeds meer vrouwen, kinderen en kwetsbare mensen dakloos worden en dat geweld achter de voordeur daar soms een oorzaak van is. Daarin vragen we heel duidelijk om aanvullende maatregelen, concrete tussendoelen, kwantitatief, en een tijdpad tot 2030 naar de Kamer te sturen. Daarvan zegt de minister eigenlijk "dat ga ik niet doen", en dat terwijl er 142 Kamerleden voor hebben gestemd. Alleen Forum en het lid Keijzer hebben ertegen gestemd; de rest heeft voorgestemd. Mijn dringende verzoek is dus om het te heroverwegen, ook gezien de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

ruime meerderheid die er is.

Voorzitter. Dat raakt natuurlijk ook aan ons concrete punt. Ik wil helemaal niet dat gemeenten alleen maar druk zijn met dingen invullen en dat er allerlei taskforces en overlegstructuren zijn. Ik wil vooral dat we kunnen sturen op het aantal woonplekken.

Voorzitter. Een paar korte punten nog. Het punt over leegstand. Als ik hoor dat er 18 miljoen vierkante meter leegstaat, dan ben ik heel benieuwd wat de minister gaat doen om te zorgen dat meer gemeenten daarmee aan de slag gaan.

Een laatste vraag. Het gaat over de vraag van de heer Grinwis. Het ging over de conceptregeling, over de Wet regie en over de kinderrechtentoets. Meneer Grinwis stelde de vraag, en ik ben er ook wel benieuwd naar, of de Kamer daar nog over te spreken komt. Wanneer zien we dit als Kamer?

De **voorzitter**:
Dank u wel. Synhaeve.

Mevrouw **Synhaeve** (D66):
Dank u wel, voorzitter. Dank aan beide ministers voor hun aanwezigheid en de beantwoording van de vragen. Ik heb in mijn bijdrage aandacht gevraagd voor het brede vraagstuk: kijk niet alleen naar dakloosheid, maar ook naar thuisloos zijn. Daarbij heb ik specifiek gevraagd wat we doen voor jongeren in algemene zin, maar ook voor jongeren die lange tijd in residentiële jeugdvormen hebben gezeten. Ook heb ik aandacht gevraagd voor vrouwen die vluchten voor huiselijk geweld, al dan niet met kinderen. Dank voor alle antwoorden daarop. We zullen deze onderwerpen vast blijven houden.

De **voorzitter**:
Dank u zeer. Mevrouw Tijmstra.

Mevrouw **Tijmstra** (CDA):
Dank u wel, voorzitter. Ik wil de minister van VRO in ieder geval danken voor de aanwezigheid, maar ook voor de uiteenzetting van de wijze waarop ze de komende jaren gaat sturen op de behoeften van deze doelgroep. Dat geeft in ieder geval een goed inzicht. Tegelijkertijd denk ik dat er vanuit VWS hard gestuurd moet worden op Wonen Eerst. Als er meer inzicht is in de besteding van de gelden en blijkt dat het geld daar niet heen gaat, moeten we de vrijblijvendheid ervanaf halen. Ik durf niet te zeggen dat we misschien wel naar een SPUK-regeling toe moeten, want dan word ik afgemaakt in mijn eigen fractie. Maar de gedachte dat de vrijblijvendheid daar echt af moet en dat de urgentie zit op wonen, mag van mij veel steviger in de gesprekken met de regiogemeenten en de centrumgemeenten naar voren komen.

Tot slot nog één punt. De minister van VRO gaf een voorbeeld van iemand die naar het buitenland verhuist en teruggaat. Voor de inwoner geldt dan het criterium — ik heb het opgeschreven — "redelijkerwijs had kunnen voorkomen". Toen dacht ik: dat moet toch ook gelden voor alle instellingen met mensen die intramuraal zitten? Het criterium is "redelijkerwijs had kunnen voorkomen". Er zitten kwetsbare groepen in de jeugdzorg en de ggz. Je weet heel goed wanneer iemand een instelling verlaat, dus laat iemand niet los op het moment dat er voor diegene een passende vervolgplek is.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

De **voorzitter**:
Tot slot mevrouw Moinat.

Mevrouw **Moinat** (Groep Markuszower):
Voorzitter, dank. Ik wil beide bewindspersonen bedanken voor hun aanwezigheid en hun beantwoording. Ik wil graag van de gelegenheid gebruikmaken om in deze zaal eens te zeggen dat we dakloosheid wel iets hoger op het prioriteitenlijstje mogen zetten. Ik denk dat iedereen dat wel met mij eens is. Wat mij betreft voeren we hier vaker een debat over. Als iemand daar goede ideeën over heeft, weet mij dan te vinden, want ik zal daar te allen tijde voor gaan.

Ik wil de minister van Langdurige Zorg nog vragen of ik een toezegging kan krijgen. Volgens mij heb ik het een soort van gehoord, maar ik hoor het liever als toezegging; dan hoef ik geen motie in te dienen. Bent u het met mij eens dat één medewerker het gezin blijft helpen tot er daadwerkelijk een veilige oplossing is, zodat ouders niet telkens opnieuw hun verhaal hoeven te vertellen? Als ik dat als toezegging kan horen, hoef ik geen motie in te dienen.

Dan heb ik nog één aanvullende vraag. Ik heb u net gevraagd over de complexe groepen bij elkaar. Ik snap dat daar veel meer tijd voor nodig is. Ik hoor de minister zeggen dat ze er zo al op kan antwoorden. Ik wilde net zeggen dat u er wat mij betreft per brief op terug mag komen, maar het mag ook zo.

Dat was het.

De **voorzitter**:
Kunnen we gelijk door? Ik kijk even naar beide bewindspersonen. Ja? Dat is heel mooi. Dan geef ik u gelijk het woord, minister.

Minister **Sterk**:
Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat we in de eerste termijn een goed gesprek hebben gehad over hoe we zichtbaarder kunnen maken dat we de goede dingen doen. Hoe brengen we dat nou in beeld? Ik heb goed gehoord wat mevrouw Westerveld net zei over de motie. Ik zie die vooral als een aanmoediging om echt te bekijken hoe we het op een goede manier kunnen vormgeven. Ik hoop dat ik 'm zo mag horen. Ik zal u in het voorjaar berichten over de uitkomst daarvan.

Ik vond de opmerking van mevrouw Tijmstra, over dat "redelijkerwijs kunnen voorkomen", interessant. Zij vroeg of we daar iets mee kunnen. Ik zal dat mee terugnemen.

Mevrouw Moinat had ik nog beloofd antwoord te geven op haar vraag. Afgelopen jaar is erop ingezet dat zo veel mogelijk mensen met een psychische aandoening in hun eigen woning kunnen blijven wonen. Wanneer er sprake is van complexe problematiek met een stapeling van bijvoorbeeld psychische problemen, verslaving en een justitieel kader, is het niet altijd wenselijk dat deze mensen in een reguliere wijk wonen. Volgens mij zei u dat zelf ook. Hiervoor bestaan speciale woonzorgvoorzieningen. Denk aan Beschermd Wonen Plus en Forensisch Beschermd Wonen. Hier wonen inderdaad meerdere bewoners met complexe problematiek. Op deze manier kunnen passende zorg en ondersteuning voor deze mensen worden ingericht. Ik ga er wel van uit dat gemeenten

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

en zeker ook zorgaanbieders goed afwegen wie ze bij elkaar zetten. Anders hebben ze daar zelf natuurlijk ook heel veel last van. Dat is een aandachtspunt. Ik zal dat meenemen.

De **voorzitter**:
Kort, mevrouw Westerveld.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik heb een vraag over een punt dat meerdere mensen hebben gemaakt. Dat gaat over de mensen die psychische problematiek hebben en vaak dakloos zijn of dreigen te raken. Mijn punt over concreetheid komt niet uit de lucht vallen. Ik maak het even heel duidelijk aan de hand van dit voorbeeld. We hebben er in juni 2024 een motie over ingediend. Die vroeg om een noodplan te maken voor deze groep. Toen zijn er in de zomer van 2025, dus een jaar verder, verschillende pilots opgestart. We zijn daar afgelopen maart over geïnformeerd. Ik lees verder in de brief heel veel mooie punten: er wordt hard gewerkt, er is heel veel samenwerking, de samenwerking wordt verbeterd, partijen komen veel beter bij elkaar en er worden samenwerkingsafspraken gemaakt. Ik geloof echt dat iedereen heel hard aan het werk is, maar we zitten nu tweeënhalf jaar na een motie waarin we om een concreet plan hebben gevraagd voor passende woonvoorzieningen voor deze mensen. En dan lees ik in een brief hoe hard iedereen werkt, maar zie ik weinig concreetheid in die brief. Ik denk dat de minister wel begrijpt dat dat soms zorgt voor enige teleurstelling, of in ieder geval voor het verzoek van onze kant om toch wat meer met cijfers, data enzovoorts te komen. Dit om mijn punt van daarnet even te illustreren.

Minister **Sterk**:
Ik denk dat het goed is dat u dat inderdaad even illustreerde. Ik ga daar aandacht voor hebben. Dat had ik al, maar ik zal dit punt ook specifiek inbrengen.

De **voorzitter**:
Duidelijk. Ik vermoed dat u aan het einde bent gekomen van uw tweede termijn. Dan kijken we naar de minister van VRO. Aan u het woord.

Minister **Boekholt-O'Sullivan**:
Dank u wel, voorzitter. Ik heb hier twee vragen uit gedistilleerd van mevrouw Westerveld.

De ene gaat over de leegstand. Laat ik die dus eerst maar beantwoorden. 30 gemeenten op meer dan 300 is natuurlijk veel te weinig. Als ik op werkbezoek ben of in mijn eigen woonplaats ben en ik ergens iets zie leegstaan, vind ik dat echt gruwelijk irritant. In mijn eigen woonplaats app ik dan de burgemeester, met: "Hoe kan het dat dit nou nog steeds leegstaat? Hier zouden mensen kunnen wonen." Ik ga dus met de VNG in gesprek om te kijken of we hier nog een extra duwtje aan kunnen geven, want alle wet- en regelgeving ligt er, maar we moeten het alleen nog doen. Ik vermoed dat het ook met capaciteit binnen die gemeentes te maken heeft, want we gooien af en toe wel heel veel werk bij hen over de schutting. Ik zal dus kijken of de manier waarop deze 30 het hebben gedaan, lerend kan zijn of makkelijker gemaakt kan worden voor anderen. Daar ga ik dus achteraan.

De tweede vraag die mevrouw Westerveld stelde, ging over de kinderrechtentoets. Krijgt

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

de Kamer de regeling te zien voordat ik die vastleg? Ik heb afgesproken dat ik wel een toelichting zal sturen. Ik mag die regeling wel zelf vastleggen, en dat doe ik ook, maar er komt ook nog een brief naar de Kamer waarin ik uitleg geef over, en inzicht geef in, hoe ik die kinderrechtentoets heb gedaan en wat daar de uitkomsten van waren. Mijn hele redenatie om deze regeling vast te stellen, zet ik dus in een brief en die stuur ik de Kamer toe. Over elke brief kan vervolgens een gesprek gevoerd worden. Dat is dus de opening die ik kan bieden voor het gesprek.

De **voorzitter**:
Duidelijk. Dan zijn we aan het einde gekomen van de tweede termijn van de zijde van het kabinet en daarmee aan het einde van dit commissiedebat Dakloosheid.

Voordat ik helemaal afhamer, noem ik nog even de volgende punten. Allereerst is er een tweeminutendebat aangevraagd door het lid Beckerman. Dat betekent dat het debat nog een vervolg krijgt in de plenaire zaal en dat daar de plenaire afronding gaat plaatsvinden. Dat geleiden we dus door.

Wij hebben de volgende toezeggingen genoteerd. Ik vraag zowel kabinet als Kamer om even goed mee te luisteren of we geen dingen zijn vergeten. Ik begin met de toezeggingen van de kant van VWS.

- In het voorjaar van 2027 wordt de Kamer geïnformeerd over het onderzoek naar de financiële middelen en prikkels in het kader van de beweging van opvang naar Wonen Eerst.
- De Kamer wordt in Q1 2027 in de brief Brede aanpak ggz geïnformeerd over de Skaeve Huse en dakloosheid bij langdurige ggz-problematiek.
- De circulaire briefadres wordt in Q1 2027 aangepast. Tussen haakjes staat daarachter: staatssecretaris BZK.

De link werd namelijk gelegd met BZK. Oké, dat klopt, hoor ik. Dat was het stukje VWS. Dan kom ik nog bij de toezeggingen van VRO en dan kunnen we ze straks nog aanvullen.

- Voor het einde van 2026 gaat een wetsvoorstel in consultatie in het kader van de aanvullende huisvesting van statushouders.

Nee? Misschien kunt u het even corrigeren.

Minister **Boekholt-O'Sullivan**:
Nou, dat staat helemaal los van dit debat. Dat is dus niet een toezegging die bij dit debat hoort.

De **voorzitter**:
Dan halen we hem weg.

Minister **Boekholt-O'Sullivan**:
Ja, dank u wel.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

De **voorzitter**:
Dan komen we nu dus bij eerste toezegging van VRO.

- De Kamer wordt in de loop van 2028 geïnformeerd over de resultaten van de gesprekken en de sturing naar aanleiding van de volkshuisvestingsprogramma's.
- De Kamer wordt voor het einde van 2026 geïnformeerd over de mogelijkheden van het inperken van shortstay.

Dat is wat ik heb genoteerd. Nu ga ik even het rijtje langs. Eerst mevrouw Beckerman.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Ik had een interruptiedebatje met de minister van Langdurige Zorg over het wel of niet uitvoeren van de aanbevelingen. Toen zei de minister, geloof ik, zoiets van: ik heb zelf ook gekeken wat we nou doen per aanbeveling. Dat was niet echt een toezegging, maar ik zou dit toch wel heel graag ontvangen. Ik zou heel graag per aanbeveling horen wat er nou wel en niet gaat gebeuren, want dan kunnen we dat ook betrekken bij het tweeminutendebat. Hopelijk bespaart dat moties. Daar werd iets over gezegd. Misschien kan de minister dat nog even verduidelijken.

Minister **Sterk**:
Ik heb dat inderdaad op een rijtje laten zetten, overigens ook voor de initiatiefnota, omdat ik wilde weten wat we daarmee doen. Ik kan in ieder geval zorgen dat er even een schriftelijke reactie komt.

De **voorzitter**:
Kan dat voor het tweeminutendebat?

Minister **Sterk**:
Dat is natuurlijk een beetje afhankelijk van wanneer het tweeminutendebat is, maar we gaan in ieder geval ons best doen.

De **voorzitter**:
Ja. Genoteerd. Dank voor de aanvulling.

Mevrouw **Synhaeve** (D66):
Als ik het goed begrepen heb, gaf de minister van VWS ook aan dat ze in gesprek wil gaan met gemeenten of met de VNG om te kijken in hoeverre de huidige wettelijke kaders vanuit de Jeugdwet voldoende zijn om te sturen op een passende woonplek na residentiële zorg. Zij zou willen verkennen of dat voldoende is en wat de alternatieven kunnen zijn.

Minister **Sterk**:
Ja, dat wel. Klopt. Om dat te verkennen.

Mevrouw **Synhaeve** (D66):
Ja, en dat hoeft wat mij betreft niet voor het tweeminutendebat, want ik kan me voorstellen dat dat wat meer tijd kost.

De **voorzitter**:

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl

Deze moet u dan maar even beschouwen als iets waar u te zijner tijd op kunt terugkomen, maar het is wel gezegd.

Mevrouw **Tijmstra** (CDA):
Misschien even een checkvraag. Ik heb opgeschreven dat de volkshuisvestingsplannen van gemeenten in juli 2027 af moeten zijn, of bekend moeten zijn, en dat de inwerkingtreding — ik weet niet of ik de terminologie nu goed gebruik — 1 januari 2028 is. Nu staat in de toezegging dat de Kamer geïnformeerd wordt in 2028, maar is het dan niet mogelijk om zo rond juli 2027 geïnformeerd te worden?

De **voorzitter**:
Kunt u de termijn misschien iets meer toelichten, minister?

Minister **Boekholt-O'Sullivan**:
Ik begrijp de wens heel goed, hoor. Ik begrijp ook dat 2028 gezien de urgentie van het onderwerp als ver weg klinkt, maar in juli 2027 zijn de gemeentes klaar, en op 1 januari 2028 zijn de provincies klaar. Als ik u dus al eerder zou informeren, zou ik u informeren op basis van halve kennis en zou ik de provincies een beetje voor het blok zetten. Ik zou dat dus het liefst combineren.

En voorzitter, mijn toezegging over de shortstay mag u zeker laten staan, maar dat is een bestaande toezegging. Het is oké om die te laten staan, maar die bestaat al.

De **voorzitter**:
Dat hebben we ook op die manier genoteerd. Dank u zeer, ook voor de aanvullingen. Dan dank ik ook alle aanwezigen hier, degenen die dit op afstand hebben gevolgd, de Kamerleden en de bewindspersonen. Ik sluit de vergadering.

Sluiting 18.53 uur.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend. Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd. Inlichtingen: verslagdienst@tweedekamer.nl